

המכתה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג' ליון 144

פְּרֻשֵׁת שְׁמוֹת תּשׁב"ב

עֲנִינֵי 'שׁוֹבְבֵי'ס'

האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

הוצאות הגליון נתנדב
ע"י אנ"ש היקרים

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

לְחִיּוֹת
בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם תּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּידָא
לְאַתְגְּלִיָּא
לְעִתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת שְׁמוֹת

וְעַל-יְדֵי 'אֲמִירַת-תְּהַלִּים':

(א) אִפְלוּ מִי שְׂאִין לֹא שׁוֹם הַתְּעוֹרְרוֹת לְתִשׁוּבָה - מִתְּעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.

(ב) וְגַם זֹכָה לְהַגִּיעַ, אֶל הַשַּׁעַר וְהָאוֹת הַשִּׁיף לֹא.

(ג) וּלְפֶתַח הַשַּׁעַר.

נִמְצָא: שְׁזֹכָה עַל-יְדֵי 'תְּהַלִּים' לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה' וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל־ב כג, א): "נֶאֱמַר הַגִּבֹּר הַיּוֹקֵם עַל" - וְדָרְשׁוּ רַז"ל (מוֹעֵד-קָטָן טז:): "שֶׁהַקִּים עָלָה שָׁל תְּשׁוּבָה".

"וְנָעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוּאֵל־ב שם) - בִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת "נָעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל", דְּהִינּוּ: 'סֵפֶר תְּהַלִּים' שֶׁיִּסַּד - עַל-יְדֵי זֶה "הַיּוֹקֵם עָלָה שָׁל תְּשׁוּבָה" - בִּי עַל-יְדֵי 'תְּהַלִּים' זֹכִיךְ לְתִשׁוּבָה 'בְּנִל'.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַז"ל (עֲבוּדָה-זָרָה ד:): "לֹא הָיָה דָּוִד רְאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, אֲלָא בְּדֵי לְהוֹרֹת תְּשׁוּבָה לְיַחִיד" וְכוּ' - נִמְצָא: שֶׁקָּרַר 'הוֹרֵאת הַתְּשׁוּבָה' עַל-יְדֵי 'דָּוִד-הַמְּלִיךְ'.

וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה שָׁל 'דָּוִד-הַמְּלִיךְ' - הוּא 'סֵפֶר תְּהַלִּים', שְׂאֵמְרוּ בְּהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל מְאֹד וּבְרוּחַ-הַקִּדּוּשׁ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִי מָה שֶׁהוּא, יָכוֹל לְמַצֵּא אֶת-עַצְמוֹ בְּתוֹךְ 'סֵפֶר תְּהַלִּים', וְלִזְכּוֹת לְתִשׁוּבָה' עַל-יְדֵי 'אֲמִירַת תְּהַלִּים' בְּנִל.

וְעַקֵּר הַזְדַּכְכוּת 'שְׁנִים-עָשָׂר שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל', שֶׁהֵם 'מ"ט אוֹתִיּוֹת', בְּחִינַת 'מ"ט

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה, אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ וְגו'. וַיְהִי כָּל נֶפֶשׁ יִצְאֵי יֶרֶךְ יַעֲקֹב שְׁבַעִים נֶפֶשׁ, וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם" (שְׁמוֹת א. א-ה)

א.

(ח"ב עג)

מִי שְׂרוּצָה לְזָכוֹת לְתִשׁוּבָה, יִהְיֶה רְגִיל בְּ'אֲמִירַת תְּהַלִּים', בִּי 'אֲמִירַת תְּהַלִּים' מִסְגָּל לְתִשׁוּבָה.

בִּי יֵשׁ 'נו"ן שְׁעָרֵי-תְשׁוּבָה', וְ'מ"ט שְׁעָרִים' יָכוֹל כָּל אָדָם לְכַנֵּס בָּהֶם וּלְהַשִּׁיגֵם, אֲדָּ שְׁעָרֵי-הַחֲמֻשִּׁים' הוּא בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שָׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ' כְּבִיכּוֹל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְלָאכִי ג, ז): "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֵלֵיכֶם".

וְאֵלֶּה ה'מ"ט שְׁעָרֵי-תְשׁוּבָה' - הֵם בְּחִינַת 'מ"ט אוֹתִיּוֹת' שֶׁיֵּשׁ בְּ'שְׁמוֹת שְׁנַיִם-עָשָׂר שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל'.

וְהֵנָּה: "הַכֹּל חַפְצִים לִירְאָה אֵת שְׁמֹךְ" (סְלִיחוֹת לַיּוֹם רִאשׁוֹן), וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לָאוּ כָּל אָדָם זֹכָה לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה'.

(א) בִּי יֵשׁ - שְׂאִין לֹא 'הַתְּעוֹרְרוֹת' כָּל לְתִשׁוּבָה.

(ב) וְאִפְלוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לֹא - אֵינּוּ זֹכָה לְהַגִּיעַ אֶל הָאוֹת וְהַשַּׁעַר שָׁל תְּשׁוּבָה הַשִּׁיף לֹא.

(ג) וְאִפְלוּ אִם מַגִּיעַ לְשֵׁם - יָכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהַשַּׁעַר סָגוּר.

ב.

(ח"ב עט - 'ראשי-פרקים' של רבנו ז"ל)

"ואלה שמות" (שמות א, א). "לכו חזו מפעלות וכו' (ה, אשר שם) שמות

(בארץ) (תהלים מו, ט - "אל תקרי שמות אלא שמות". ברכות ז:), 'פעלות' מצוות. 'שמות' פרוד בין המצוות.

"ויהי כל נפש וכו' שבעים נפש" (שמות שם, ה), 'אחדות' (ויקרא-רבה ד, ו - בעשו פתיב ביה 'שש נפשות', וכתוב בו 'נפשות' הרבה וכו'. וביעקב 'שבעים נפש', וכתוב ביה נפש אחת וכו'). על-ידי "ויוסף היה במצרים" (שמות א, א-ה), "אסף הרפתי" (בראשית ל, כג).

"אם לא יאמינו ל'קול' האות" (שמות ד, ח - הפסוק הזה מופיע שם בהראשי-פרקים של פרשת בא, עין-שם).

(עין בפנים, באור מזהרנית ז"ל על הראשי-פרקים של הפרשיות 'תולדות-ניצא').

ג.

(ספר-המדות, צדיק ח"ב כ)

על-ידי הזכרת 'שמות הצדיקים', יכולין להביא שנוי ב'מעשה-בראשית', כלומר: לשנות הטבע. וסימן לדבר: "אלה תולדות השמים והארץ" כו' (בראשית ב, ד), **"ואלה שמות בני ישראל" וכו', (שמות א, א) - גזרה-ששה.** [עין בראשית-רבה יב, ב; שמות-רבה א, ב; מח, א].

"הבאים מצרימה" (שמות א, א-ה) - עניני 'גלות מצרים' -

ד.

(ח"א ד, בסוף)

על-ידי 'ודוי-דברים' לפני הצדיק-האמת - מעלה מלכות-דקדשה'

שערי-תשובה' - היה ב'מצרים', שהוא בחינת 'מצר-הגרון' (שער-הפנות פסח), שהוא בחינת 'תשובה-עלאה' (שם; פריעץ-חיים, חג-המצות פ"ז).

ועל-בן אחר שגזדכו שם במצרים וזכו לצאת משם - ספרו מ"ט ימי הספירה, שהם כנגד מ"ט שערי-תשובה, שהם בחינת מ"ט אותיות הנ"ל.

וביום-ההמשים - אז: "וירד ה' על הר סיני" (שמות יט, כ) - זה בחינת: "ואשובה אליכם" - בחינת ה'תשובה של השם-יתברך בעצמו' כביכול, בחינת 'שערי-המשים' כנ"ל.

וזהו: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו" (שמות א, א) - סופי-תבות: הם אותיות 'תהלים', ואותיות 'תשובה'.

כי על-ידי 'תהלים' - זוכין ל'תשובה', שהיא בחינת "שמות בני ישראל הבאים מצרימה" וכו'. כי מ"ט שערי-תשובה, הם בחינת מ"ט אותיות שיש ב"שמות בני ישראל הבאים מצרימה", להזדבך שם כנ"ל.

וזה שאנו רואין: שבימי-תשובה, דהינו ב'אלול' ועשרת-ימי-תשובה, כל ישראל עוסקין אז באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסגל לתשובה כנ"ל.

ועל-בן הוא דבר גדול מאד, לעסק תמיד ב'אמירת תהלים' - כי הוא התעוררות גדול מאד מאד להשם-יתברך, אשרי שיאחז בו.

לְשֵׁרְשָׁהּ, וּמִבְטֵל מְמַשְׁלֵת עִבּוּ"ם, וְזוֹכָה לַיָּדָע: "שָׁכַל מְאַרְעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ!" - וְזֹאת הַבְּחִינָה הוּא מְעִין עוֹלָם-הַבָּא'.

וְזֶהוּ (שְׁמוֹת כ, ב): "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ" - הֵן 'הוֹי"ה' הֵן 'אֱלֹקֶיךָ', תְּבִין: שָׁכַל זֹאת 'אֲנֹכִי'.

"אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" - דְּאִיתָא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה טז, ד): "כִּי כָל הַגְּלִיּוֹת נִקְרְאוּ עַל שֵׁם גְּלוּת-מִצְרַיִם" - מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִצְרַיִם לְיִשְׂרָאֵל'.

הֵינּוּ: שְׁעַל-יְדֵי ה'צִדִּיק' - נִתְבַּטֵּל מְלֻכוֹתָם וּמְמַשְׁלֵתָם שֶׁל הָעִבּוּ"ם, וְעוֹלָה מִתּוֹכָם מְלֻכוֹת-דְּקָדְשָׁה'.

ה.

(ח"א ז, א; ח"א ט, ה)

כְּשֶׁפָּגַם אֲבָרָהָם בַּמָּה אֲדַע" (בְּרֵאשִׁית טז, ח), וּבָזָה פָּגַם בְּיִרְשַׁת אֶרֶץ, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'אֲמוּנָה', בְּחִינַת 'תְּפִלָּה' - הִיא גְּלוּת-מִצְרַיִם'.

וְדוֹקָא "יַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרַיִם" (יהושע כד, ד - בַּהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח) - כִּי הֵם בְּחִינַת שְׁנַיִם-עָשָׂר נִסְחָאוֹת הַתְּפִלָּה' (שְׁעַר-הַכְּפוֹנוֹת, דְּרוֹשֵׁי עֲלִיגַר-לְשַׁבַּח א).

וְהוֹרִיד אוֹתָם בְּגְלוּת'. וּמִצְרַיִם' הוּא הַפֶּן הַנְּסִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יד, כז): "וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ" - שְׁאִין שֵׁם מְקוֹם הַנְּסִים, וְאִין שֵׁם מְקוֹם הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם ט, כט): "וְהָיָה כִּצְאֵתִי אֶת הָעִיר אֶפְרַיִם אֶת כַּפִּי".

"וְכָל הַגְּלִיּוֹת מְכַנְּיָם בְּשֵׁם מִצְרַיִם, עַל שֵׁם שֶׁהֵם מִצְרַיִם לְיִשְׂרָאֵל" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה טז, ד). וּכְשֶׁפּוֹגְמִין בְּ'אֲמוּנָה', בְּתְפִלָּה, בְּ'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', יוֹרְדִין לְגְלוּת' -

לְכִי יִרְדְּתָם וּלְכִי הִפְגַּם שְׁפָגַם, כֵּן צָרִיךְ לִירֹד לְעֵמֶק הַגְּלוּת שֶׁל מִצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁיִּרְדּוּ יַעֲקֹב וּבָנָיו לְמִצְרַיִם, כְּשֶׁאָמַר אֲבָרָהָם (בְּרֵאשִׁית טו, ח): "בַּמָּה אֲדַע", עַל יִרְשַׁת אֶרֶץ'.

ו.

(ח"א ב, י)

"וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקֹּדֶשׁ אֵל מֶלֶךְ אֲדוֹם, כִּה אָמַר אָחִיךָ יִשְׂרָאֵל אֲתָה יָדַעְתָּ אֵת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצַאתָנוּ, וַיִּרְדּוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיִמָּה וְכוּ', וַיִּרְעוּ לָנוּ מִצְרַיִם וְכוּ'" (בְּמִדְבָּר כ, יד-טו).

"אֲתָה יָדַעְתָּ" דִּיקָא - כִּי כָל הָעֲנָשִׁים עַל יָדוֹ, "וּבִפְרֹט גְּלוּת-מִצְרַיִם שֶׁהִיא עַל פְּגַם-הַבְּרִית" (שְׁעַר-הַכְּפוֹנוֹת פֶּסַח א), כִּי 'פְּגַם-הַבְּרִית' הוּא 'פְּגַם-הַדַּעַת'. וְעַל 'פְּגַם-הַבְּרִית', 'חֶרֶב' בָּא, בְּבַחֲיִנַת (וַיִּקְרָא כו, כה) "חֶרֶב נִקְמַת" וְכוּ', וְהוּא מְמַנֶּה עַל 'חֶרֶב'.

ז.

(ח"א סב, ה; ח"א קסג; פְּתַב-יָד רַבְּנֵי ז"ל הַשִּׁיף לְח"א סב, הַנְּדָפֶס בְּסוּף הַסֵּפֶר)

לְפַעְמִים מִנַּח הַדְּבֹר' וּמוֹכֵן לְצֵאת, וְאִינוֹ יוֹצֵא דְרָךְ הַפֶּה, כִּי-אִם דְּרָךְ הָעֶרְף'.

כִּי יֵשׁ שְׁלֹשׁ קְלָפוֹת שְׂרוּצִים תָּמִיד לְתַפֵּס הַדְּבֹר' לְעֵצָמָם, בְּפֶרֶט דְּבֹר הַקְּדוּשׁ מְאֹדָם גְּדוּל, כִּי אֲצַלֵּם כָּל הַדְּבֹרִים יָפִים וְנָאִים וְחֻשׁוּבִים וְרוּצִים לְתַפֵּסָם, מִכָּל-שֶׁכֶן כְּשֶׁהַדְּבֹר נָאָה בְּאֵמַת וְכוּ'.

וְעִקַּר 'תְּקוּן-הַדְּבֹר', הוּא עַל-יְדֵי ה'תְּעִנִּית' - כִּי עִקַּר 'יְנִיקַת הַקְּלָפוֹת', אִינוֹ אֶלָּא מ'אֲחוּרֵי-הַקְּדֻשָּׁה'. וּכְשֶׁמְתַגְּבְּרִים ה'תְּאוֹזוֹת' עַל הָאָדָם - הוּא הַתְּגַבְּרוֹת ה'קְלָפוֹת' עַל הַקְּדֻשָּׁה.

וְרֵאשֵׁי־הַתְּאוּזוֹת' - הֵם הַשָּׁלֶשׁ
קַלְפוֹת, שְׁלֹשָׁה שָׂרֵי
פְרֻעָה: שֵׁר הָאוֹפִים, וְשֵׁר הַמְּשָׁקִים,
וְשֵׁר הַטְּבָחִים' (בראשית מ, ב-ג) - שָׁהֵם: קִנְיָה,
וְיֹשֵׁט, וְזִרְדִּין' (שערי-הַפְּסוּקִים וַיֵּשֶׁב) - שָׁהֵם
בְּחִינַת תְּאוּזוֹת אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, שָׁהֵם
'רֵאשִׁים', שֶׁכֵּל הַתְּאוּזוֹת נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם.
וַיִּנְקָתָם: מִפְּרֻעָה' שְׁעוֹמֵד 'אַחֲזִירִי'
הַקִּדְשָׁה, שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת
'הַעֲרִיף', הֵינּוּ 'אַחֲזִירִים' (שְׁעַר-הַפְּסוּקִים שָׁם).

וְעַקֵּר וַיִּנְקָתָם: מִה'דְּבוּרִים, בְּחִינַת (בראשית
שָׁם, א): "אַחַר הַדְּבָרִים" - כִּי 'קִנְיָה'
וְיֹשֵׁט' וְזִרְדִּין, הֵם סְמוּכִין לַחֲמֹשֶׁת
מוֹצְאוֹת הַפֶּה' - וְתוֹפְסִין ה'דְּבוּר' לְהַעֲרִיף,
וּמְשִׁיכִין ה'דְּבוּר' לְגִלּוֹת־מִצְרַיִם, בְּחִינַת
'מִצַּר הַגְּרוֹן' (שְׁעַר-הַכּוֹנֵנוֹת, פֶּסַח), בְּחִינַת (תְּהִלִּים
ס"ט, ד): "נָחַר גְּרוֹנִי", וְאֵינּוּ יָכוֹל לְדַבֵּר שׁוֹם
דְּבוּר לְפָנָי הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ.

וְאֵזִי צָרִיךְ לְהַדְּבִיק וּלְהַסְתִּיר 'אַחֲזִירִי'
הַקִּדְשָׁה שֶׁלֹּא יִינָקוּ.

וְדַבְּקוֹת אַחֲזִירֵי-הַקִּדְשָׁה, הִיא עַל־יַדִּי
ה'תַּעֲנִית' וְכוּ', (עֵינַן בְּפָנִים), שֶׁהוּא
עַקֵּר הַכְּנַעַתָן שֶׁל ה'שָׂרִים' הַנ"ל.

וְעַל־יַדִּי ה'תַּעֲנִית' שְׁמֹרְעִיב עֲצָמוֹ -
מִמְשִׁיךְ 'מִימֵי הַחֲסָדִים' לְלַחֲלַח
הַגְּרוֹן, וְאֵז יוֹכֵל לְדַבֵּר. [עֵינַן עוֹד בְּפָנִים, וּבִפְרֻשֶׁת
לְדִלְקָה בְּפֶסוּק (בראשית יב, י): "וַיִּהְיֶה רָעֵב בְּאַרְצָךְ".]

ח.
(ח"א סו, ד-בסוף)
לְפַעֲמִים נִתְחַבֵּן אוֹתִיּוֹת הַדְּבוּר'
בְּ"מִצַּר-הַגְּרוֹן" (שְׁעַר הַכּוֹנֵנוֹת, פֶּסַח),
וְאֵי־אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא ה'דְּבוּר' בְּשִׁלְמוֹת, בְּחִינַת
'הִיזְעָרִיק' [קוֹל צְרוּד].

וְצָרִיךְ לְרַאוֹת לְהוֹצִיא הַדְּבוּר מ'מִצַּר-
הַגְּרוֹן, שִׁיּוּכָל לְדַבֵּר בְּשִׁלְמוֹת -
דְּהֵינּוּ: לְהַמְשִׁיךְ 'נְקֻדּוֹת' אֶל ה'אוֹתִיּוֹת! - כִּי
כֹּל 'נְקֻדּוֹת' אֵי־אֶפְשָׁר לְדַבֵּר שׁוֹם 'אוֹת'.

וּלְהַמְשִׁיךְ 'נְקֻדּוֹת' אֶל ה'אוֹתִיּוֹת' - הוּא:
עַל־יַדִּי ה'חֶשֶׁק וְהַפְּסוּפִין'
שֶׁחֹשֶׁקִין לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה. וְעַקֵּר גְּדֹל
ה'חֶשֶׁק' נַעֲשֶׂה עַל־יַדִּי ה'מְנִיעָה' שְׁמֹזְמִינִין
לוֹ.

וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים כו, ה - הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח): "וַיִּרְד
מִצְרַיִמָּה", "אָנוּס עַל פִּי הַדְּבוּר" -
שֶׁכְּשֶׁה'דְּבוּר' יוֹרֵד בְּ"מִצַּר-הַגְּרוֹן, שָׁזֶה
בְּחִינַת 'גִּלּוֹת־מִצְרַיִם' - אֵזִי הוּא "אָנוּס עַל
פִּי הַדְּבוּר" - הֵינּוּ: שִׁישׁ לוֹ 'אָנָּס וּמְנִיעָה',
עַל־יַדִּי שָׁאִין 'נְקֻדּוֹת' לְה'אוֹתִיּוֹת, וְאֵינּוּ יָכוֹל
לְהוֹצִיא מ'מִצַּר-הַגְּרוֹן, שְׁמֹזָה בְּאִין כָּל
הַמְּנִיעוֹת.

וְזֶהוּ בְּחִינַת: "אָנוּס עַל פִּי הַדְּבוּר" -
שֶׁעַל־יַדִּי שָׁאִין ה'דְּבוּר' בְּשִׁלְמוֹת,
עַל־יַדִּי־זֶה הוּא 'אָנוּס'.

ט.

(ח"ב א, י)

"אֲנֹכִי ה' אֶלְקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים" (שְׁמוֹת כ, ב).
כִּי 'אֶרֶץ מִצְרַיִם' מְלֵאָה גְּלוּלִים וְעִבּוּדֵה-
זָרָה, וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים "בֵּית עֲבָדִים", בְּחִינַת
'עֲבָדוֹת'.

י.

(ח"ב ה, ה)

"וְהִגַּלְתִּי אֶת בְּנֵי" (בְּרֻכּוֹת ג) - זֶה בְּחִינַת
'בְּטוֹל הַנְּבוּאָה' שֶׁבָּאָה
מ'נַפְשׁוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (דְּבָרִים י, כב):
"בְּשִׁבְעִים נְפֶשׁ יִרְדּוּ אֶל־בְּתִיךָ מִצְרַיִמָּה",

ראשי-תבות: 'נבי"א'. כי 'גלות בני-
ישראל', הוא בחינת 'בטול הנבואה', שבאה
מ'נפשותם'.

יא.

(שיחות-ה"ן פה)

כְּשֵׁרוּאָה אָדָם נְסִיעָה לְפָנָיו, אֵין לוֹ
לְהִתְעַקֵּשׁ לְמַנַּע מִזֶּה לִישָׁב
בְּבֵיתוֹ דְּוָקָא! - כִּי בְּכָל־מָקוֹם שְׁנוֹסַע לְשָׁם,
מִתְקַן שָׁם אֵיזָה דְבָר, רַק שִׁיזְהַר לְהִיּוֹת שְׁמוֹר
מִן הָעֲבָרָה חֲסִי־שְׁלוֹם, אֲפֹלוּ אִישׁ פִּשְׁוֹט
לְגַמְרֵי.

כִּי בּוֹדָאֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי, אֲפֹלוּ הַפְּחוֹת
שְׁבַפְחוֹתִים, עַל־כָּל־פְּנִים הוּא עוֹשֶׂה
כְּמָה דְבָרִים שְׁבַקְדָּשָׁה בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר הוּא
שָׁם. וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי הָאָדָם מְכַרַח מִן הַשָּׁמַיִם
לְהִיּוֹת שָׁם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם דְּוָקָא, כְּדֵי שִׁיתְקַן
שָׁם מַה שֶּׁהוּא דְּיָקָא צְרִיךְ לְתַקַּן שָׁם.

עַל־כֵּן הוּא טוֹבָה לְפָנָיו מַה שְׁנִזְדַּמֵּן לוֹ
נְסִיעָה לְשָׁם, כִּי אוֹלֵי יִהְיֶה מְכַרַח
לְבוֹא לְשָׁם בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרִזְלֵי, וְכִמּוֹ
שְׁאֲמְרוּ רַז"ל עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ' (שְׁבַת פט:):
"רְאוּ הִיא יִהְיֶה יַעֲקֹב לִירֵד לְמִצְרַיִם
בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרִזְלֵי אֵלָּא" וְכוּ'.

כְּמוֹ־כֵן הוּא בְּכָל אָדָם, שֶׁהוּא טוֹבָה לְפָנָיו
מַה שְׁמִזְדַּמֵּן לוֹ נְסִיעָה לְשָׁם, כִּי
בְּלֹא זֶה אוֹלֵי הִיא מְכַרַח לִירֵד לְשָׁם
בְּשִׁלְשָׁלוֹת וְכוּ' חֲסִי־שְׁלוֹם.

יב.

(שיחות-ה"ן פו)

ה'פְּרִיסְטָאקֵס' (פְּזוּז וְכַרְכוּר) שְׁעוֹשִׁין
בְּשַׁעַת 'דְּקוּדִין' - זֶה
בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מו, ד): "אֲנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ
מִצְרִימָה, וְאֲנֹכִי אֵעֲלֶךְ".

כִּי "גְלוֹת־מִצְרַיִם הָיָה, בְּשִׁבִיל לְבַרֵּר
נִיצוּצֵי קָרִי שֶׁל אָדָם־הָרָאשׁוֹן" (פְּרִי־
עַץ־חַיִּים, חֲג הַמִּצּוֹת פ"א), וְה'הִתְנַה' הִיא 'תְּקוּן
וְיַחְוֹד הַבְּרִית', שֶׁהִיא בְּחִינַת: "אֲנֹכִי אֵעֲלֶךְ
גַּם עִלָּה".

יג.

(חֵי־מוֹהַר"ן, הַשְּׂמִטוֹת בְּסוּף־הַסֵּפֶר, נִדְפַס בְּסוּף
סְפוּרֵי־מַעֲטִיּוֹת דְּפּוֹס רָאשׁוֹן שְׁנַת תַּקַּע"ה)

"עַל מִשְׁקַל שְׁנֵי סְלָעִים מִילַת, נִתְגַּלְגַּל
הַדְּבָר וְיֵרְדוּ אֲבֹתֵינוּ לְמִצְרַיִם" (שְׁבַת
(:)).

"מִשְׁקַל שְׁנֵי סְלָעִים מִילַת" - הֵינּוּ
בְּחִינַת 'מְלִי', הֵינּוּ בְּחִינַת
'דְּבוּרִים' שְׁשׁוּיִם 'שְׁנֵי סְלָעִים'.

"עַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַנָּאוּ בּוֹ אֲחָיו וְיֵרְדוּ
לְמִצְרַיִם" - כִּי "עַקֵּר גְלוֹת
מִצְרַיִם' הִיא, לְתַקַּן 'פְּגַם־הַדְּבוּר', שְׁפָגְמוּ בּוֹ
'דוּר־הַפְּלָגָה' שֶׁקִּלְקְלוּ בְּדְבוּר' וְאֲמְרוּ (בְּרֵאשִׁית
יא, ג): 'הִבָּה נִלְבְּנָה לְבָנִים'" (שְׁעַר־הַפְּנוּת פְּסַח).

יד.

(סְפוּרֵי־מַעֲטִיּוֹת, מַעֲשֶׂה יַב מִבְּעַל־
תְּפִלָּה, בְּרַמְזֵי רַבְנּוֹ ז"ל בְּסוּף)

עֵינ־שָׁם כָּל הַקְּאֵפִיטֵל (יִשְׁעִיהָ לֹא) שְׁמַדְבַּר
מַעֲנִין כָּל הַמַּעֲשֶׂה הַנִּלְכָּל (שֶׁל
הַבְּעַל־תְּפִלָּה): "הוּא הַיְרֵדִים מִצְרַיִם לְעִזְרָה
וְעַל סוּסִים יִשְׁעֵנוּ. וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא אֵל־
וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא רוּחַ".

הֵינּוּ: בְּחִינַת הַמְּדִינָה שְׁפָמְכוּ עֲלֶיהָ
ה'מְדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת', שֶׁהֵם
יּוֹשִׁיעוּ אוֹתָם.

כִּי לְפִי טְעוֹתָם סָבְרוּ: שֶׁהֵם כָּלֵם אֱלֹקוֹת,
וְסוּסֵיהֶם הֵם מְלֹאכִים! כְּמִבְּאֵר לְעֵיל
בְּתוֹךְ הַמַּעֲשֶׂה עֵינ־שָׁם. וְזֶה שְׁסִים הַפְּסוּק:

"ומצרים אדם ולא אי-ל, וסוסייהם בשר"
וכו'. והבן.

כי 'התגלות' היא בחינת 'לדה' וכו'. כי
ה'קלפה' קדמה ל'פרי', ומי שרוצה
לאכל ה'פרי', צריך לשבר מקדם ה'קלפה'.

לכן קדם ה'התגלות' - מכרה הנפש לבוא
ב'גלות', הינו ב'מדותיהם', כדי
לשברם, ולבוא אחר-כך ל'התגלות'.

ודע: ש'כללות של שבעים-לשון', של
'מדותיהן הרעות' הללו, היא
'תאות-נאות'. והוא 'תקון-הכללי' - מי
שמשבר התאוה הזאת, אזי בקל יכול לשבר
כל התאוות.

טז.

(ח"א קפא)

'יעקב' הוא בחינת ה'כבוד' - כי הוא
בחינות ה'נפש', כמו שכתוב
(בראשית מו, כז): "כל הנפש הבאה לבית
יעקב".

יז.

(ח"ב ח, ה)

על-ידי 'התגלות הכבוד', בא 'התפשטות
הנבואה'. כי ה'נבואה' באה
מבחינת 'שרשי נפשות ישראל', שהם
בחינת 'שבעים נפש', בבחינת (דברים י, כב):
"בשבעים נפש ירדו אבותיך", ראשי-
תבות 'נבי"א'. ו'שרש הנפשות' הוא בחינת
'כבוד' וכו'.

יח.

(שיחות שאחרי ספורי-מעשיות)

דע: שיש 'שני מיני פלטין' שדומין זה
לזה. באחד דר 'מלך', ובהשני דר
'עבד'. ובודאי באמת הוא חלוק גדול בינם.
רק אף-על-פי-כן אפשר לטעות ביניהם.

- שאר עניני גלות מצרים -

נמצאים בפרשת בא, בעניני 'ציאת מצרים'

"ויהי כל נפש יצאי ירך יעקב שבעים נפש"

(שמות א, ה) - ענין 'שבעים נפש'

טו.

(ח"א לו, א-ב)

זהו כלל: כי 'כל נפש מישראל', משרש
ב'שבעים-נפש של בית יעקב',
ו'שבעים-נפש של בית יעקב', משרשים
ב'שבעים-פנים של תורה".

ו"זה לעמת זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד)
- שפנגד 'שבעים-נפש של בית
יעקב', הם 'שבעים לשון' - שכל 'לשון'
ו'לשון' יש לה 'מדה רעה' בפני-עצמה, מה
שאיך בחברתה, ומחמת המדות האלו הם
מרחקים מ'שבעים-פנים' של תורה.

וכשה'נפש של בית יעקב' (בראשית מו,
כז) באה בגלות תחת יד
שבעים לשונות, הינו: ב'מדותיהם הרעים'
- אזי היא ראמת 'שבעין קליו', פיולדת
שקדם הלדה "שצועקת שבעין קליו" (זהר
פנחס רמט:).

וזהו כלל: ש'כל נפש מישראל', קדם
שיש לה התגלות בתורה ובעבודה,
אזי מנסין ומצרפים את הנפש בגלות של
'שבעים-לשון', הינו: ב'תאוותיהן'.
וכשהיא באה ב'מדותיהן' בגלות, אזי ראמת
'שבעין קליו'.

י.ט.

(ח"א ב,ו)

הַנְּשָׂמוֹת הֵן נִקְרְאוּן 'עֲשָׂבִין', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יחזקאל טז, ז; הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח): "רִבְבָה כְּצֹמַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיף".

נ.

(ספר-הַמִּדּוֹת, בְּנִים ח"ב כז)

כְּשֵׁי־יִשְׂרָאֵל פְּרִים וְרִבִּים, אֲזֵי הָאֲמוֹת מְחַדְשִׁין עֲלֵינוּ גְזֵרוֹת. [הַרְבּ מְטַשְׁעֵהֲרִין ז"ל צִין לְמִדְרַשׁ הַנִּל].

"הִבָּה נִתְחַכְמָה לֹ" (שְׁמוֹת א, י)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: לְפִיכָךְ כְּתִיב (שְׁמוֹת א, ט): "וַיֹּאמֶר" [אַל עֲמוּ] - כְּלוֹמַר: אֲכַנִּים בְּלִבְהוֹן מִלְּתָא דָּא וְכוּ', 'מִחֲשִׁבֵת הַלֵּב' בְּלִבְד. אֲכַנִּים מִחֲשִׁבֵתָא בְּלִבְהוֹן, דְּאָמְרוּ: "רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ".

מֵאֵי "מִמֶּנּוּ". רְצוֹנוֹ-לוֹמַר: מִמְּנָא דִּילְהוֹן [מִהַמְּמַנָּה שְׁלֵהֶם], אֵינּוֹן אָמְרוּ בְּלִבְיָהוּ [הַמְצָרִים אָמְרוּ בְּלִבָּם], דְּחִילָא וְתוֹקְפָא דִּילְהוֹן [שֶׁהִכַּח וְהִתְקַף שֶׁל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשֵּׁם־יִתְגַּדֵּף], רַבְּרָבָא וְתַקִּיפָא מִמֶּנּוּ [הוּא גְדוֹל וְחֹזֵק מִשְׁלֵנוּ], מִשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן [דְּהִינּוּ: מִן הַמְּמַנָּה הַשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם; וְלָכֵן "הִבָּה נִתְחַכְמָה לֹ", שֶׁנִּתְחַכְּס לְמוֹשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ']. (זֶהר שְׁמוֹת יז).

נא.

(חֵי־מוֹהֲר"ן טצד)

אָמַר: "יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שְׂאִין מִפִּירִים אוֹתִי כָּלֵל, וְחוֹלְקִין עָלַי!"

וְאָמַר: שְׂאִיתָא בְּזַהֲרֵי־הַקְּדוּשׁ (שְׁמוֹת יז). עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת א, י): "הִבָּה נִתְחַכְמָה לֹ" "וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁפָּרַעַה הַלֶּךְ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד וְאָמַר לֹ" הִבָּה נִתְחַכְמָה' - אֲלֵא שֶׁהַכְּנִים [הַשֹּׁר שֶׁל מְצָרִים] בְּתוֹךְ לְבָבָם [הַמְחַשְׁבָּה הַזֶּה] וְכוּ". עֵינֵי־שָׁם.

כִּי יֵשׁ 'קָשֶׁר' שְׁמֵתְקַשְׂרִין הַרְבֵּה נִפְשׁוֹת, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם 'בֵּית וּפְלִטִין'. כִּי מֵתְקַשְׂרִין אֶחָד בְּאֶחָד וְאֶחָד בְּאֶחָד, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם 'יִסוּד'. וְאַחֲרֵיכֶן נַעֲשֶׂה 'אֵהֵל', עַד שֶׁנִּבְנְהָ מֵהֶם 'בֵּית וּמְדוּר'.

וְזֶה הַמְּדוּר, הוּא 'מְדוּר' לְאֵמֶת. וְכִשְׁצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֵמֶת, מוֹצֵאִין שָׁם בְּאוֹתוֹ הַמְּדוּר. הִינּוּ: בְּתוֹךְ הַקָּשֶׁר שֶׁל הַנִּפְשׁוֹת הַנִּל, שֶׁמֵּהֶם נַעֲשֶׂה 'מְדוּר' לְהָאֵמֶת.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מו, כז): "כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְבֵית יַעֲקֹב" - הִינּוּ: שְׁמֵה'נִפְשׁוֹת, נַעֲשֶׂה 'בֵּית יַעֲקֹב', הִינּוּ: 'בֵּית מְדוּר' לְאֵמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'יַעֲקֹב'. כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מִיכָה כ, ז): "תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב".

אֲבָל דַּע: שֵׁישׁ כְּנָגַד זֶה 'קָשֶׁר' שֶׁל רְשָׁעִים, שְׁמֵתְקַשְׂרִין יַחַד הַרְבֵּה נִפְשׁוֹת שֶׁל רְשָׁעִים, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם 'בֵּית וּמְדוּר לְשָׁקֶר'.

וְעַל־זֶה הַזֵּהִיר הַנְּבִיא (ישעיה ח, יב): "לֹא תֹאמְרוּן קָשֶׁר לְכָל אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קָשֶׁר" - כִּי "קָשֶׁר רְשָׁעִים אֵינּוּ מִן הַמְּנִין" (סְנֵהֲדִין כו, וְכוּ').

"וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד וְגו'. וַיִּקַּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מְצָרִים וְגו'. וַיֹּאמֶר אֵל עַמּוֹ וְגו'" (שְׁמוֹת א, ז-ח-ט)

"וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וְגו'" - בֵּינּוֹן שְׂרָאוּ הַמְצָרִים כֶּן, חֲדָשׁוּ גְזֵרוֹת עֲלֵיהֶם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב: 'וַיִּקַּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ'. (שְׁמוֹת־רַבָּה א, ח)

"ויבן ערי מסכנות לפרעה" (שמות א, יא)

כב.

(שיחות-ה'ר"ן ס)

בַּעֲנֵן בְּנִינִים, עֵינָתִי וְהִסְתַּפַּלְתִּי בְּעֵנֶן זֶה, וְרֵאִיתִי: שָׁבַל הָעוֹסְקִים בְּבִנְיָנִים וּבְחֹמוֹת, אֵין אֶחָד מֵהֶם יוֹצֵא נָקִי, וְאֶפְלוּ עִבּוּ"ם.

וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הָעוֹלָם עוֹסְקִים בָּזֶה, כִּי הוּא קִיּוּם הָעוֹלָם. כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת בְּלֹא זֶה. וְעַל-כֵּן בְּהִכָּרַח שִׁיְהִיוּ בְּנֵי-אָדָם שִׁיְהִיָּה לָהֶם חֲשָׁקוֹת לָזֶה.

וַיֵּשׁ בַּעֲנֵן זֶה כַּמָּה עֲנִינִים וְחִלּוּקִים, אֶדְ סוּף כָּל סוּף אֵינוֹ יוֹצֵא נָקִי.

וְנִרְאָה שֶׁזֶהוּ פְרוּשׁ (יבמות סג. סוטה יא.): "כָּל הָעוֹסֵק בְּבִנְיָן מִתְּמַסְכֵּן". מִתְּמַסְכֵּן הוּא לְשׁוֹן 'עֲנִיּוֹת', וְגַם הוּא לְשׁוֹן 'סַפְּנָה'.

וּבַמִּדְרָשׁ מְבֹאָר (שמות רבה א, י; סוטה שם) בִּפְרוּשׁ עַל פֶּסוּק (שמות א, יא): "וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעֹה" - "חַד אָמַר שֶׁמִּסְכְּנוֹת אֵת בְּעַלְיָהּ, וְחַד אָמַר שֶׁמִּסְכְּנוֹת אֵת בְּעַלְיָהּ".

"וַיִּמְרְרוּ אֶת חֵיֵיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים, וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשָׂדֵה, אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֹךְ" (שמות א, יד)
"וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹקִים מִן הָעֲבֹדָה" (שמות ב, כג)

"בעבודה קשה" - בקשיא. (תקוני-זהר כח:)

כג.

(ח"ב מו; שיחות-ה'ר"ן קמו)

בַּתְּחִלָּה יֵשׁ לוֹ כַּמָּה מְנִיעוֹת עַל הַתְּפִלָּה, וְאַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם וּבֹא לְהַתְּפַלֵּל, כְּשֶׁלְּבוּ עָקָם וּפְתַלְתַּל מֵהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, זֹאת הַמְּנִיעָה גְדוֹלָה מְכֻלָּם.

בְּחִינַת (תהלים לח, יא): "לִבִּי סָחָרְחָר", תְּרַגּוּם "סָבִיב": "סָחָר סָחָר" - דְּהֵינּוּ: שְׁלָבוּ מְסַבֵּב וּמְקַף וּמְעַקֵּם בְּעַקְמוּמִיּוֹת וְקִשְׁיּוֹת וּכְפִירוֹת עַל הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ.

שִׁזָּה בְּחִינַת (שמות א, יד): "וַיִּמְרְרוּ אֶת חֵיֵיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" וְכוּ', וְאֵיתָא בְּתַקּוּנֵי (תקוני-זהר כח:): "בְּקִשְׁיָא" וְכוּ', הֵינּוּ ה'קשיות' שְׁבִלְבוּ, שֶׁהֵם הַמְּנִיעָה הַגְּדוֹלָה מְכֻלָּם.

וְאִזִּי צָרִיךְ לְצַעֵק לְאָבִיו שֶׁבְּשָׁמַיִם בְּקוֹל חֲזָק מְעַמְקֵי הַלֵּב! - וְאִזִּי הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ קוֹלוֹ וּפּוֹנֵה לְצַעֲקָתוֹ!

וַיִּכּוֹל לְהִיּוֹת: שְׁמֵזָה בְּעַצְמוֹ יִפְלֵ וַיִּתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי כָּל הַקִּשְׁיּוֹת וְהַמְּנִיעוֹת!

וְעַל-כֵּן-כָּל-פָּנִים הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ קוֹלוֹ, שִׁזָּה יִשׁוּעָתוֹ.

וְזֶה: אוֹתִיּוֹת 'קִשְׁיָא' - רָאשֵׁי-תַבּוֹת (תהלים כג, ז): "שִׁמְעֵי יְיָ קוֹלִי אֲקָרָא" - שְׁצָרִיךְ רַק לְקִרְוֹת לְהַשָּׁם כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו הַקִּשְׁיָא וְהַכְּפִירָה.

וְה'צַעֲקָה' בְּלָבוּ בְּעַצְמָהּ, הוּא בְּחִינַת 'אִמּוּנָה' - כִּי אִף-עַל-פִּי שְׂבָאִים עָלָיו כְּפִירוֹת גְּדוֹלוֹת וְקִשְׁיּוֹת - מֵאַחַר שֶׁצּוֹעֵק עַל-כָּל-פָּנִים בְּלָבוּ, בּוֹדֵאֵי עֲדִין יֵשׁ בּוֹ נִיצוּץ וְנִקְדָּה מִה'אִמּוּנָה-הַקְּדוּשָׁה.

וְגַם עַל-יְדֵי ה'צִעֲקָה, זֹכִיךְ ל'אֲמוּנָה' -
הֵינּוּ: שֶׁה'צִעֲקָה' בַּעֲצָמָה הוּא בְּחִינַת
אֲמוּנָה, רַק שֶׁהוּא בְּקִטְנוֹת גָּדוֹל.

וְעַל-יְדֵי ה'צִעֲקָה' בַּעֲצָמָה, יָכוֹל לְזַבּוֹת
ל'אֲמוּנָה', לְהַעֲלוֹת וּלְגַדֵּל אֶת
ה'אֲמוּנָה', עַד שֶׁיִּסְתַּלְקוּ הַקְּשִׁיּוֹת מִמֶּנּוּ.

וְאִפְלוּ אִם אֵינוּ זֹכֵה לְזֶה עֲדִין - אֶה-עַל-
פִּיכֶן ה'צִעֲקָה' בַּעֲצָמָה טוֹב מְאֹד.

נד.

(חיי-מוהר"ן, השמטות בסוף-הספר, נדפס בסוף
ספורי-מעשיות דפוס ראשון שנת תקע"ה)

"עַל מִשְׁקַל שְׁנֵי סְלָעִים מִיֹּלֵת, נִתְגַּלְגַּל
הַדָּבָר וַיֵּרְדוּ אֲבֹתֵינוּ לְמִצְרַיִם" (שַׁבָּת
:י).

"מִשְׁקַל שְׁנֵי סְלָעִים מִיֹּלֵת" - הֵינּוּ בְּחִינַת
'מִלִּי', הֵינּוּ בְּחִינַת 'דְּבוּרִים'
שְׁשׁוּיִם 'שְׁנֵי סְלָעִים'.

"עַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַנְאוּ בּוֹ אָחִיו וַיֵּרְדוּ
לְמִצְרַיִם" - כִּי "עַקֵּר גְּלוּת
מִצְרַיִם' הִיא, לְתַקֵּן 'פְּגַם-הַדְּבוּר', שֶׁפָּגַמוּ בּוֹ
'דוּר-הַפְּלָגָה' שֶׁקִּלְקְלוּ בְּדְבוּר' וְאָמְרוּ
(בְּרַאשִׁית י"א, ג): 'הִבֵּה נִלְבְּנָה לְבָנִים'" (שַׁעֲרֵ-
הַכְּנֻזֹת פֶּסַח).

נה.

(ספר-המדות, עניני 'מרור')

"מרור" - על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו
במצרים, שנאמר: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם" וגו'.
(פסחים פ"י מ"ה; פסחים קטז):

[א] בְּזֵית מְרוֹר שְׂאוּכְלִין בַּפֶּסַח, מְסַגְּל
לְפָרְנֶסָה (מִמּוֹן לֶה - עֵין לְקוּטִי-הַלְכוּת הַרְשָׁאָה' ד, טו-
טז:ז).

[ב] אִשָּׁה שֶׁהִיא מְקַשָּׁה לִיכֹד, תִּתְּלָה עַל
צְנֹאָרָה מִמְרוֹר הַנְּשֹׂאָר (קשו"ל לילד ז).

נו.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הודאה ו, נז-נח)

"וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בַּחֲמֹר
וּבְלִבְנִים" וְכו' (שמות א, יד). עַקֵּר
'מְרִירַת-הַגְּלוּת' - הוּא בְּחִינַת 'עֲבֹדוֹת',
שֶׁנִּמְשָׁךְ מ'זֶה-מַת-הַנְּחָשׁ', מִבְּחִינַת (בְּרַאשִׁית ג,
יז): "בַּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה".

בְּחִינַת 'הַתְּגַבְּרוֹת הַעֲצָבוֹת', שֶׁהוּא בְּחִינַת
'טִיט-הַיּוֹן', שֶׁעַל-זֶה צָעַק דָּוִד
(תְּהִלִּים סט, ג-טו): "טִבַּעְתִּי בֵּינוֹן מְצוּלָה וַאֲיִן
מְעַמָּד וְכו' הַצִּילֵנִי מִטִּיט וְאֵל אֶטְבְּעָה" וְכו'.

וְזֶה שֶׁפְּתוּב בְּזֶה-רֵה-הַקְּדוֹשׁ (בְּרַאשִׁית כז, על
שמות א, יד): "בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" -
'בְּקִשְׂיָא'. "בַּחֲמֹר" - 'בַּחֲמָרָא דְשִׁמְעֵתָא'.
"וּבְלִבְנִים" - 'בְּלִבּוֹן הַלְכָתָא'.

כִּי זֶה עַקֵּר 'מְרִירַת הַגְּלוּת' - שֶׁמִּבְּלִבֵּל
הַשִּׁמְחָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת
אֲמוּנָה-הַקְּדוֹשָׁה, 'אֲנַפִּין-נְהוּרִין' - עַל-יְדֵי
הַקְּשִׁיּוֹת וְהַבְּלוּלִים וְכו', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת:
"חֲמָרָא דְשִׁמְעֵתָא וְלִבּוֹן דְּהַלְכָתָא".

כִּי עַקֵּר בְּחִינַת 'אֲסוּקָא שִׁמְעֵתָא אֲלֵבָא
דְּהַלְכָתָא' הוּא: לְבַרֵּר וּלְלַבֵּן עֲצוֹת
אֲמִתִּיּוֹת לְעֲבוּדַת-הַבּוֹרָא-יִתְבָּרֵךְ - לְצֵאת
מִזֶּה-מָא דְהֵאֵי עֲלֵמָא שֶׁפְּלָה, וּלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, כִּי "לֹא הַמְדַרֵּשׁ הוּא הָעַקֵּר, אֲלֵא
הַמְעַשָּׂה" (אבות א, יז).

וּבְשִׁבְלֵ-זֶה עַקֵּר הַהַתְקַרְבוֹת לְתַלְמִידֵי-
חֲכָמִים וּלְצַדִּיקִים-אֲמִתִּיִּים
- כִּדֵּי שֶׁהֵם יוֹרוּ לָנוּ "אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נִלְךְ בָּהּ
וְאֶת הַמְעַשָּׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה" (על-פי שמות יח, כ;
ירמיה מב, ג) בְּכִלְעֵת, בְּאִפֵּן שֶׁיִּזְכֶּה כָּל אֶחָד
לְצֵאת מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְצֵאת, וּלְהַתְקַרֵּב וּלְשׁוּב
לְהַשִּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

אבל ה'סְטֵרָא-אֲחֵרָא, בְּחִינַת 'מְרִירַת-הַגְּלוּת', שֶׁהִיא ה'עֲצָבוּת' - מִתְגַּבֵּר כָּל-כָּף, וּמְמַרְר אֶת חַיֵּי יִשְׂרָאֵל בְּקִשְׁיוֹת וּבִלְבוּלֵי-הָאִמוּנָה וּבִבְלִבוּלֵי-עֲצוֹת - עַד שְׁאִינָם יוֹדְעִים לָלֶפֶן הַהֲלָכָה וְהַדָּרֵךְ וְהַהֲלוֹךְ לָשׁוּב לַהֲשֵׁם-יִתְבָּרֵךְ.

וְזֶה (שְׁמוֹת א, שָׁם): **"וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשָׂדֵה"** - שֶׁהוּא תְּאֻנוֹת-מְמוֹן וְטִרְדַּת-הַפְּרָנְסָה - שֶׁמְכַרְחִין לָצֵאת מֵאֶהֱלֵ-תוֹרָה, לָצֵאת מִבֵּית-הַמְּדֻרָשׁ אֶל הַשָּׂדֵה, לְעֶסֶק בְּפִרְנָסָה. עַד שֶׁמְטִרִידוֹ **"בְּכָל עֲבוֹדָה בְּשָׂדֵה"** - וּמְסִיתוֹ וּמְדִיחוֹ מִלְּקַבֵּעַ עֵתִים לַתּוֹרָה עַל-כָּל-פְּנִינִים.

וְזֶה (שָׁם): **"אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ"**, וְדָרְשׁוּ רַז"ל (סוֹטָה יא): **"בְּפֶה רַךְ"** - שֶׁבִּתְחִלָּה נִכְנָס עִמּוֹ הַבַּעַל-דָּבָר וְהַסְטֵרָא-אֲחֵרָא **"בְּפֶה רַךְ"**, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּמִצּוֹת.

וְאוֹמֵר לוֹ: **"הֲלֹא אִי-אֶפְשֶׁר לִישֵׁב בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ כָּל יוֹם, וְהַהֲכֵרַח לָצֵאת אֶל הַשָּׂדֵה לְעֶסֶק בְּמִלְאָכָה וּמִשְׁאֵי-זִמְתָּן, וְכִי אַתָּה רוֹצֵה לָמוֹת, אוֹ לְהִיּוֹת עָנִי וּמְקַבֵּל"** וְכוּ'.

עַד שֶׁמְשַׁלְּכּוּ בְּתוֹךְ עֵמֶק טֵיטֵ-הַיַּוֵּן, שֶׁהוּא 'אֲנַפְיֵן-חֲשׂוֹכִין', מְרִירַת הָעֲצָבוּת שֶׁל הַמְּמוֹן, בְּחִינַת "בְּעֲצָבוֹן תֵּאבְלָנָה".

עַד שֶׁאֶפְלוּ בְּשִׁמְרוּיָהּ מְמוֹן, אִינּוּ מְסַפִּיק לוֹ כָּל יָמָיו, כִּי מִשְׁתַּוְּקֵק בְּכָל-פַּעַם יוֹתֵר, וְכָל מָה שֶׁ"מְרַבֵּה נִכְסִים מְרַבֵּה דְאָגָה" (אָבוֹת פ"ב מ"ז).

כִּי מְסִיתוֹ לְבָנוֹת "פֶּתֶם וְרַעְמָסִס" (שְׁמוֹת שָׁם), שֶׁהֵם בְּנֵינִים גְּדוֹלִים וְגִבּוֹהִים

שְׁבוּנִים לְעֲצָמָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיּוֹב ג, יד): **"הַבְּנִים חָרְבוּת לָמוֹ"** וְכֹתִיב (תְּחִלִּים מט, יב) **"קִרְבָּם בְּתִימוֹ לְעוֹלָם" וְכוּ'.**

וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁגָּזַר פִּרְעֹה (שְׁמוֹת שָׁם, טז-כב): **"כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד וְכוּ', אִם בֶּן הוּא וְהַמֵּתָן אֹתוֹ וְאִם בַּת הִיא וְחָיָה"**.

כִּי 'בֵּן', סְטֵרָא-דְּדִכּוּרָא, בְּחִינַת 'שְׁמִחָה' וְכוּ'. וְ'בַת', סְטֵרָא-דְּנוֹקְבָא, שֶׁשָּׁם עֶקֶר 'אַחִיזַת הָעֲצָבוּת' וְכוּ'. כִּי רָצָה לְהַגְבִּיר 'סְטֵרָא-דְּנוֹקְבָא', בְּחִינַת 'עֲצָבוּת' - שֶׁזֶה עֶקֶר 'תְּקֵף הַגְּלוּת'.

וְזֶה (שְׁמוֹת שָׁם, יז): **"וְתִירָאן הַמִּילְדַת אֶת הָאֱלֹקִים, וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דָּבָר אֲלֵיהֶן פִּרְעֹה מִלֶּךְ מִצְרַיִם, וְתַחֲיִין אֶת הַיְלָדִים"**.

"הַמִּילְדוֹת" - הֵם בְּחִינַת 'צְדִיקֵי-הַדּוֹר' שֶׁהֵם 'מִילְדוֹת', שֶׁהֵם מוֹלִידִין תַּלְמִידִים-הַגּוֹנִים בְּיִשְׂרָאֵל, **"שֶׁנֶּחֱשְׁבוּ כְּאֵלֵי יְלָדִים"** (סְנֵהֲדָרִין יט:).

שֶׁהֵם עָשׂוּ בְּהַפֵּךְ מִדַּעַת ה'סְטֵרָא-אֲחֵרָא', שֶׁהִיא בְּחִינַת 'פִּרְעֹה וּמִצְרַיִם', שֶׁכָּל עֶסְקֵיהֶם לְהַגְבִּיר ה'עֲצָבוּת' בְּכַמָּה נִכְלָיִם וְעֵרְמוּמִיּוֹת, הָעֶקֶר עַל-יְדֵי 'טִרְדַּת הַמְּמוֹן וְהַפְּרָנְסָה'.

וְלַפְעָמִים עַל-יְדֵי סְבָרוֹת הַהַפּוֹכוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁנִּמְשָׁכִין מ'הִיכְלִי-הַתְּמוֹרוֹת', שֶׁמְשַׁלְּכִין אֶת הָאָדָם עַל-יְדֵי ה'תּוֹכְחָה שְׁאִינָה פְּרָאוּי' שֶׁלָּהֶם וְכוּ'.

אבל "הַמִּילְדוֹת" הֵנּוּ, בְּחִינַת 'צְדִיקֵי-אֲמֵת', הֵם עוֹשִׂים בְּהַפֵּךְ: שֶׁלֹּא דִי שְׁאִינָם מְשַׁלְּכִין אֶת הָאָדָם בְּדַבְרֵיהֶם כְּרָצוֹן הַסְטֵרָא-אֲחֵרָא חֲסִי-שְׁלוֹם.

שְׂפָתוֹב (שמות ה, ט): "תִּכְבֹּד הָעֲבוּדָה וְכוּ', וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֶמְר וּבִלְבָנִים" (שמות א, יד).

כִּי עֵקֶר הָעֲבֹדוֹת וְהַמְרִירוֹת שְׁפוּבְלִין רַב הָעוֹלָם הָרוֹדְפִים אַחַר הַמָּמוֹן שֶׁהֵם עֹבְדִים לְעֶצְמוֹ, וּמִשְׁעֲבָדִים עִם עֶצְמוֹ בְּקָשִׁי, וּמְמַרְרִין אֶת חַיֵּי עֶצְמוֹ "בַּעֲבוּדָה קָשָׁה בְּחֶמְר וּבִלְבָנִים" - שְׁבוּגִין לְעֶצְמוֹ בְּנִינִים גְּדוֹלִים כְּמוֹ "פֶתֶם וְרַעְמַס", כְּדִי לְמַרְר חַיֵּי עֶצְמוֹ בָּהֶם.

"וּבְכָל עֲבוּדָה בַּשָּׂדֶה" - שֶׁהֵם נָעִים-וְנָדִים תָּמִיד עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּדַרְכֵי-דְרוֹמָיִם, וְסוּבְלִים מְרִירַת הַשְּׁעָבוֹד מְאֹד מְאֹד, מֵה שֶׁהֵם בְּעֶצְמוֹ מִשְׁעֲבָדִים בְּעֶצְמוֹ.

וְהַכֹּל בָּא מִפְּחֵה-הַמְדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲלוֹת-מִצְרַיִם, בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן. שֶׁזֶה הַמְדָּמָה מְטַעֵה וּמְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם בְּתַאֲוֹת וּבְמִתְרוֹת, וּמִשְׁעָבֵד בּוֹ "בַּפֶּרֶךְ" וְ"בַעֲבוּדָה קָשָׁה" וְכוּ' - כִּי עֵקֶר הָעֲבֹדוֹת וְהַיְגִיעוֹת בְּבְחִינַת הַמְדָּמָה, כִּנ"ל.

וְעֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁל אֲלוֹת-מִצְרַיִם - הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת 'יוֹסֵף', בְּחִינַת 'צְדָקָה לְעַנְיִים-הַגּוֹנִים' וְכוּ' וְכוּ' (עֵינן בְּפָנִים).

"וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִלְדוֹת הָעֵבְרִית אֲשׁוּר שֵׁם הָאֵחָת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׁנִית פּוּעָה" (שמות א, טו)

"פּוּעָה" - זו 'מִרְיָם', שֶׁהִינָה פּוּעָה בְּאִשָּׁה [מְדַבֵּרַת וְלִחְשָׁה בְּאָזְנוֹ דָּבַר מֵהָ], וְהַנִּלְדָּה יוֹצֵא [שְׁלֵא בְּצִעֲרָ]. (קַהֲלַת רַבֵּה ז. ג.)

אֵף גַּם: "וַתַּחֲיִן אֶת הַיְלָדִים" - שֶׁהֵם מְחַיִּין אֶת "הַיְלָדִים", שֶׁהֵם 'תְּלַמִּידֵיהֶם הַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם', שֶׁמְחַיִּין אוֹתָם בְּדַבְרֵיהֶם-הָאֱמִתִּיִּים, וּמְשִׁיבִין אֶת נַפְשָׁם בְּ"שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם" (מְשֻׁלֵי כו, טז), וּמִשְׁמַחִים אוֹתָם בְּכַחֵם, וּבְדַרְכֵי עֲצוּתֵיהֶם הָעֲמֻקוֹת וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן נִקְרָאוּ הַמְּיֻלְדוֹת' (שמות שם, טו): "שִׁפְרָה וּפּוּעָה". "שִׁפְרָה" - עַל-שֵׁם שֶׁמִּשְׁפַּרְתָּ אֶת הַיְלָד. ו'פּוּעָה' - עַל שֵׁם שֶׁפּוּעָה לְיֻלְד' (סוּטָה יא:).

כִּי כֵן נוֹהֲגִין הַצְּדִיקִים-אֱמִתִּיִּים עִם נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם - שֶׁמִּשְׁפַּרְיִין אוֹתָם וּמְיַפִּין אוֹתָם בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת, לְהַחְיֹתָם וּלְחַזְקָם בְּכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֶׁמוֹצְאִין בָּהֶם וְכוּ'.

וְכֵן פּוּעִין אֲלֵיהֶם כְּמוֹ לְיֻלְד מִמֶּשֶׁה, שֶׁשׁוֹדְקִין וּפּוּעִין לָהֶם: לְבַל יִנְחֹו לְהַפִּיל עֶצְמוֹ בְּשׁוּם אִפְסָן, רַק יִבְטְחוּ בְּ"חֶסֶדִי ה' כִּי לֹא תִמְנֹו" וְכוּ' (אִיכָה ג, כב), וּבְגִדְל כַּח הַצְּדִיקִים, כִּי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָם לְעוֹלָם, וְלֹא כַּחֲטָאִינוּ יַעֲשֶׂה לָנוּ, כִּי לְעוֹלָם יֵשׁ תִּקְוָה וְכוּ'.

בז.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, עֲבוּדַת-אֱלִילִים ג, ד)

'פְּרַעַה וּמִצְרַיִם', זֶה בְּחִינַת הַקְּלָפוֹת, בְּחִינַת 'פְּחֵה-הַמְדָּמָה', כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה "וַיְהִי מִקֵּץ" (ח"א נד). שֶׁזֶה עֵקֶר הַגְּלוּת, בְּשֶׁה'פְּחֵה-הַמְדָּמָה', שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַתַּאֲוֹת וְהַבְּלוּלִים וְכוּ', מִתְגַּבֵּר עַל 'יִשְׂרָאֵל' שֶׁהוּא הַשְּׁכָל.

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹל הָעֲבֹדוֹת שֶׁל מִצְרַיִם, שֶׁהַעֲבִידוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּפֶּרֶךְ, כְּמוֹ

וְזֶה לְשׁוֹן: "סַמְכוּנִי" - שֶׁהוּא בְּחִינַת
 'סַמ"ך', וּבְחִינַת "שְׁשִׁים הֵמָּה
 מְלָכוֹת", בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', שֶׁהוּא בְּחִינַת:
 "סַמ"ך בְּתִי".

"וַיֵּצֵא פְרַעֲהוּ וְגו', כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד
 הַיְאֹרֶה תִשְׁלִיכֵהוּ" (שְׁמוֹת א, כב)

ל

(ח"א נד, ו)

עַל־יְדֵי 'פְּנִים־הַדַּעַת', מִתְגַּבֵּר 'פְּחֵי־
 הַמְדַמָּה', וְנוֹפֵל מֵ'אַהֲבוֹת־
 דְקָדְשָׁה', וְנִפְגָּם הַזְכָּרוֹן וְנוֹפֵל לְשִׁכְחָה'.
 וְעַל־יְדֵי־זֶה אֵין לוֹ בֶּן זָכָר'.

וְעַל־כֵּן גָּזַר 'פְּרַעֲהוּ' עַל הַזְכָּרִים דִּיקָא -
 כִּי 'פְּרַעֲהוּ' הוּא בְּחִינַת 'פְּחֵי־
 הַמְדַמָּה', שֶׁהוּא 'פְּחֵי בְטָל', כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 (שְׁמוֹת ה, ד): "תִּפְרִיעוּ אֶת הָעַם" - שֶׁהוּא
 מִתְגַּבֵּר עַל הַזְכָּרוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בֶּן־זָכָר'.

כִּי 'פְּחֵי־הַמְדַמָּה' כִּשְׁמִתְגַּבֵּר חֲסוֹן־שְׁלוֹם,
 הוּא פּוֹגֵם וּמְבַטֵּל חֲסוֹן־שְׁלוֹם אֶת
 הַזְכָּרוֹן כִּנ"ל.

וְזֶהוּ (שְׁמוֹת א, כב): "וַיֵּצֵא פְרַעֲהוּ וְכו' כָּל הַבֵּן
 הַיְלֹוֹד הַיְאֹרֶה תִשְׁלִיכֵהוּ" -
 "הַיְאֹרֶה" דִּיקָא.

כִּי "יְאֹר מִצְרַיִם, זֶה פִּישׁוֹן" (רש"י בְּרַאשִׁית ב,
 יא), הֵינּוּ בְּחִינַת: "פִּי שׁוֹנֶה הַלְכוֹת" (זֶהר
 בְּרַאשִׁית כו: תְּקוּנַיִזְהַר פ.ח. - פִּישׁוֹן הוּא נוֹטְרִיקוֹן פִּי
 שׁוֹנֶה), שֶׁשֵּׁם שׁוֹרֶה ה'פְּחֵי־הַמְדַמָּה' (עֵין בְּפָנִים).

הֵינּוּ: שֶׁרָצָה לִפְגֹּם הַזְכָּרוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת
 'בֶּן זָכָר', עַל־יְדֵי ה'פְּחֵי־הַמְדַמָּה',
 הַשׁוֹרֶה עַל "פִּי שׁוֹנֶה הַלְכוֹת".

כח.

(סְפָר־הַמְדוּת, קְשׁוּי־לִילְד ז)

אִשָּׁה שֶׁהִיא מְקַשָּׁה לִילְד - תִּלְחַשׁ לָהּ
 בְּאֲזָנָהּ, אוֹתִיּוֹת: פ"א וי"ו עי"ן
 ה"א. [רַאשֵׁי־תְבוֹת פּוּעַ"ה].

[הַרְבּ מִטְשָׁעֵהֶרִין ז"ל צִין לְמַדְרַשׁ הַנ"ל;
 וּלְתוֹסְפוֹת' סוֹטָה יא: "שֶׁהִיְתָה פּוּעָה לְלֹד - לוֹחֶשֶׁת
 לְחִשָּׁה וַיּוֹצֵא הַנֶּלֶד, כִּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים אֵלוֹ עַכְשָׁו בְּאֲזַנֵּי
 הָאִשָּׁה".

"וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים" (שְׁמוֹת א, כב)

"בְּתֵי בְהֵמָה וְלוֹיָהּ וּמְלָכוֹת" (רש"י; סוֹטָה יא:)

כט.

(ח"א טו)

"וְאֶקְרָא דְהַגְרוּנָיָא כַּמָּה הָוָה, שְׁתִּין בְּתִי"
 (בְּבֵרֵי־בְתָרָא עג:) - זֶה בְּחִינַת
 'תְּפִלָּה'.

כִּי כְּשֶׁאֵנוּ קוֹרְאִין לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 בְּתַאֲרִים שֶׁל בְּשֵׁר־וָדָם, וְהוּא נִמְצָא לָנוּ
 "בְּכָל קְרֵאֵנוּ אֱלֹוִי" (דְּבָרִים ד, ז), זֶה 'חֶסֶד הַשֵּׁם־
 יִתְבָּרַךְ' - כִּי אִם לֹא הָיָה בְּחֶסֶד־הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ,
 לֹא הָיָה פְּדָאי לְקָרָא וּלְכַנּוֹת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ,
 בְּתַאֲרִים וּשְׁבָחִים וְתְבוֹת וְאוֹתִיּוֹת.

וְזֶה: "שְׁתִּין בְּתִי" - זֶה בְּחִינַת 'חֶסֶד',
 בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר־
 הַשִּׁירִים ו, ח): "שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת", פֶּרֶשׁ
 רש"י: "זֶה בְּחִינַת אַבְרָהָם". ו"בְּתִי" - לְשׁוֹן
 "בְּתִי מְלָכוֹת" (רש"י שְׁמוֹת א, כב; סוֹטָה יא:).

וְזֶה: "סַמְכוּנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת" (שִׁיר־הַשִּׁירִים ב, ה)
 - כִּמוֹ שֶׁמְשִׁימִין אִשִּׁישׁוֹת' כְּנֶגֶד 'אוֹר
 גְּדוֹל', כִּדִּי לְהַסְתַּפֵּל בְּ'אוֹר הַגְּדוֹל' עַל־יְדֵי
 אִשִּׁישׁוֹת', בֶּן גָּזַר חֶסֶדוֹ לְסַמֵּךְ אוֹתָנוּ
 בְּתַאֲרִים וּשְׁבָחִים הָאֵלוֹ.

וְעֵצְבוֹת' הוּא מְרֵה־שְׁחוֹרָה' - אֵלוּ בְנֵי־אָדָם
נִקְשְׁרִים בְּפָנִים דְּסִטְרָא־אֲחָרָא, אֲלֻקִּים
אֲחֵרִים, חֲשָׁד, מִיתָה'.

וְדַע: שְׁעֲלֵי־יְדֵי תִקּוּן־בְּרִית־קֹדֶשׁ' - נִצּוּל
מ'פָּנִים־דְּסִטְרָא־אֲחָרָא, תְּאֻת־
מְמוּן, מְרֵה־שְׁחוֹרָה, דְּאֵנֶת הַפְּרִנְסָה,
בְּעֵצְבוֹן תֹּאכְלָנָה."

כִּי בְרִית' הוּא בְּחִינַת מְלַח, הַמְמַתִּיק
מְרִירוֹת וְעֵצְבוֹן הַפְּרִנְסָה, כַּמּוּבָא בְּזֵהָר
(וַיְחִי רמא:): "אֲלֻמְלָא מְלַחָא, לָא הוּי עֲלָמָא
יְכֻלִי לְמַסְבֵּל מְרִירוֹתָא". וְזֵהוּ (בַּמְדְּבָר יח, יט):
"בְּרִית מְלַח עוֹלָם הוּא."

וְכָל צְדִיק וְצְדִיק, כְּשֶׁהִקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
רוֹצֵה לְגַרְשׁ אוֹיְבָיו - מִפִּיל הָאוֹיֵב
בְּתֻאֻת־מְמוּן, כִּי "צְדִיק הוּא בְּרִית עוֹלָם"
(תְּקוּנֵי־זֵהָר פה.).

וּבְשִׁבִיל־זֶה: זְבוּלוֹן' שְׁהִיָּה אוֹהֵב
לְיִשְׁשֹׁכָר' - נֶאֱמַר בּוֹ (דְּבָרִים
לג, יח): "שְׂמַח זְבוּלוֹן". שְׂמַח, הַפֶּךְ בְּעֵצְבוֹן,
"שִׁבַע שְׂמָחוֹת אֶת פְּנִיךָ", תִּקּוּן תְּאֻת־
מְמוּן'.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֻכּוֹת ח.): "מָצָא אוֹ מוֹצָא" - כִּי
ה'פְּרִנְסָה' הוּא בְּחִינַת אִשָּׁה, כְּמוֹ
שְׂאֵמְרוֹ חֲז"ל (סְנֵהֲדִין פא): "הַיּוֹרֵד לְפְרִנְסַת
חֲבֵרוֹ, כְּאֵלוּ בָּא עַל אִשְׁתּוֹ". וְפְרִנְסָה' שֶׁהוּא
"בְּעֵצְבוֹן", הִיא בְּחִינַת: "מוֹצָא אֲנִי מִר
מְמוֹת אֶת הָאִשָּׁה".

וְעַל־כֵּן לְהַפֶּךְ בְּפְרִנְסָה־דְּקֹדֶשׁה' כְּתִיב
(מִשְׁלֵי יח, כב): "מָצָא אִשָּׁה מָצָא
טוֹב". טוֹב, בְּחִינַת צְדִיק, בְּחִינַת בְּרִית
מְלַח, "שְׂמַתִּיק מְרִירוֹתָא דְּעֲלָמָא" (זֵהָר
שם), הֵינּוּ: תְּאֻת וְעֵצְבוֹן הַפְּרִנְסָה'.

לא.

(ח"ב ז, בַּסּוּף)

'פְּרֵעָה' זֶה בְּחִינַת 'יּוֹבֵל', כַּמּוּבָא בְּזֵהָר
(וַיְגַש רי:): "דְּכָל נְהוּרִין אֲתַפְרְעִין
וְאֲתַגְלִין מְנָה".

שְׂאֵר עֲנִינֵי 'פְּרֵעָה' - נִמְצָא לְהֵלֶן בַּפְּסוּק (שְׁמוֹת ה,
ד): "לָמָּה מָשָׁה וְאַהֲרֹן תַּפְרִיעוּ אֶת הָעָם מִמַּעֲטִיו"

"וְתֵרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" (שְׁמוֹת ב, ב)

בְּשִׁעָה שְׁנוּלֵד מִשָּׁה, נִתְמַלָּא כָּל הַבֵּית כְּלוּ אוֹרָה,
כְּתִיב הַכָּא: "וְתֵרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא", וְכְתִיב הַתָּם
(בְּרַאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב".
(רש"י: סוּטָה יב. שְׁמוֹת־רַבָּה א, ב)

"וְתֵרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֶגְוֵן
לְנִבְיָאוֹת. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: שְׁנוּלֵד כְּשֶׁהוּא מְהוּל.
(שְׁמוֹת־רַבָּה א, ב)

"טוֹב" - זֶה 'מִשָּׁה', שְׁנֶאֱמַר: "וְתֵרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב".
(שְׁמוֹת־רַבָּה יח, ג)

אוֹר שְׁבָרָא הִקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, גְּנִזוּ לְצְדִיקִים
לְעֵתִיד־לְבָא, שְׁנֶאֱמַר (בְּרַאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים
אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב", וְאִין 'טוֹב' אֵלָא 'צְדִיקִים',
שְׁנֶאֱמַר (יִשְׁעִיָּה ג, י): "אִמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב".
(חֲגִיגָה יג: בְּרַאשִׁית־רַבָּה יב, ו)

לב.

(ח"א כג, א-ב-ג)

יֵשׁ פָּנִים־דְּקֹדֶשׁה', אֲנַפִּין־נְהוּרִין, בְּחִינַת
'חַיִּים', בְּחִינַת 'שְׂמָחָה', כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
(תְּהִלִּים טז, יא): "שִׁבַע שְׂמָחוֹת אֶת פְּנִיךָ". וַיֵּשׁ
'פָּנִים דְּסִטְרָא־אֲחָרָא, אֲנַפִּין חֲשׁוּכִין,
'מְרֵה־שְׁחוֹרָה, עֲבוּדַת־אֱלִילִים'.

וְאֵלוּ הַנוֹפְלִים בְּתֻאֻת־מְמוּן, וְאִינָם
מְאֵמִינִים שֶׁהִקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יְכוּל
לְפָרְנֵס הָאָדָם בְּסִבָּה קְלָה, וְרוֹדְפִים אַחַר
פְּרִנְסָתָם בִּיגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וְהֵם "אוֹכְלֵי לֶחֶם
בְּעֵצְבוֹן" (עַל־פִּי תְהִלִּים ככו, ב: "אֹכְלֵי לֶחֶם הָעֵצְבִים"),
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (בְּרַאשִׁית ג, יז): "בְּעֵצְבוֹן תֹּאכְלָנָה".

(יוֹמָא לַח: חֲגִיגָה שָׁם). וְנִקְרָא 'אֹר', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים צז, יא): "אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק".

וּכְשִׁיתְגַּלּוּ הַצַּדִּיקִים-הַצְּפוּנִים, וְהַתּוֹרָה-הַצְּפוּנָה - אָזִי יִתְגַּלֶּה 'שְׁלוֹם רַב' בְּעוֹלָם - שִׁיתְחַבְּרוּ כָּל הַפְּכִים יַחַד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישַׁעְיָה יא, ו): "וְגַר זָאֵב עִם כֶּבֶשׂ".

כִּי אִזּוֹ יִתְגַּלֶּה הָ'אֱהָבָה-שְׁבֻדַּעַת', הַנִּקְרָא (זְכַרְיָה יד, ז): "יוֹם אֶחָד יִדְעֶה לָּהּ" - הֵינּוּ: הָ'אֱהָבָה-שְׁבֻדַּעַת'. "אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה" (שָׁם) - הֵינּוּ: שֶׁהָ'אֱהָבָה' הַזֹּאת, הִיא לְמַעַלָּה-מֵהַזְּמַן וְלְמַעַלָּה-מֵהַמְּדוּת'.

לד.

(ח"א נד, ב)

ה'הַסְתַּפְּקוֹת' הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים קד, ב): "עֲטָה אֹר כַּשְׁלֵמָה", בְּחִינַת 'אֹר מְלֵא'.

כִּי הַרְשָׁעִים שְׂאִין לָהֶם הַסְתַּפְּקוֹת', בְּבְחִינַת (מִשְׁלֵי יג, כה): "וּבִטָּן רְשָׁעִים תִּתְחַסֵּר" - אֲצֻלָּם: "מְאֹרֶת חֶסֶד" (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת-הַזֶּהֱרָא: יא. יב: זֶהֱרָ בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד), בְּבְחִינַת (שָׁם ג, לג): "מְאֹרֶת ה' בְּבֵית רְשָׁע".

אֲבָל בְּצַדִּיקִים שְׂיֵשׁ לָהֶם הַסְתַּפְּקוֹת', בְּבְחִינַת (שָׁם יג, כה): "צַדִּיק אֲכַל לֶשֶׁבַע נִפְשׁוֹ" - אֲצֻלָּם הוּא 'אֹר מְלֵא', בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב" - "אִין טוֹב אֶלָּא צַדִּיק, שְׂנַאֲמַר (ישַׁעְיָה ג, י): 'אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב'" (יוֹמָא לַח: חֲגִיגָה יב).

לה.

(סְפָר־הַמְּדוּת, בְּנִים ח"ב ל; מוֹהֵל ה)

מִי שְׂנוֹלֵד 'מֵהוּל' - בִּידוּעַ שְׂפִיכַי-הַמְּדוּמָה' שְׁלוֹ טוֹב וַיִּפֶּה.

ו'פְּרֻשָׁה' שֶׁהוּא בְּחִינַת: "שְׂמַח זְבוּלוֹן בְּצֵאתְךָ" - הוּא בְּחִינַת: "מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב".

ו"אִין טוֹב אֶלָּא צַדִּיק" (יוֹמָא לַח:), הֵינּוּ 'בְּרִית', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישַׁעְיָה ג, י): "אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב".

וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ב, ב): "וַתֵּרָא אֶתְּךָ כִּי טוֹב הוּא", "שְׂנוֹלֵד מֵהוּל" (שְׁמוֹת-רַבָּה א, כ).

ו"אִין טוֹב אֶלָּא אֹר" (שָׁם), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב" - זֶה בְּחִינַת (ישַׁעְיָה ס, ב): "וְעַלֶּיךָ יִזְרַח ה'", בְּחִינַת 'זְרִיחַת אֹר-הַפְּנִים'.

לג.

(ח"א לג, ה)

"וְהָיָה יוֹם אֶחָד יִדְעֶה לָּהּ" (זְכַרְיָה יד, ז), שִׁיתְגַּלֶּה הָ'אֱהָבָה' הַנִּקְרָא 'יוֹם', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים מב, ט): "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ".

הֵינּוּ: הַתּוֹרָה-הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁהִיָּתָה צְפוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב", וְאִמְרוּ רַז"ל (חֲגִיגָה יב): "כִּי טוֹב לִגְנוֹ" - כִּי 'אֹר-הַתּוֹרָה הַזֹּאת', אִין הָעוֹלָם כְּדָא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ.

וְהַתּוֹרָה נִקְרָא טוֹב, שְׂנַאֲמַר (מִשְׁלֵי ד, ב): "כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם" (עֲבוּדָה-זָרָה יט); וְנִקְרָא 'אֹר', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי ו, כג): "וַתּוֹרָה אֹר".

וַיֵּשׁ גַּם-כֵּן צַדִּיקִים שֶׁהֵם צְפוּנִים וּמְסֻתָּרִים, שְׂאִין הָעוֹלָם כְּדָא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם. ו"צַדִּיק נִקְרָא טוֹב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישַׁעְיָה ג, י): אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב"

והרב מטשעהרין ז"ל ציין למדרש הנ"ל: רבי יהודה אומר: הגון לנביאות. אחרים אומרים: שגולד בשוא מהול].

כי 'יעקב' הוא בחינת 'אמת', בחינת 'אור-הפנים' - שתקן יעקב 'תאנות-ממון'. וכשתקן 'תאנות-ממון', נתתקן פגם 'עבודת-אלילים'.

לו.

(חיי-מוהר"ן רפו)

אמר רבנו ז"ל: "בבר תמהתי על העולם, שהיכן שנמצא איזה 'טוב אמת' - ראוי שיתקרב אלינו!" (וואו ס'געפינט זיך עפעס 'רעכטס', איז מחיב צו מיר מקורב צו ווערן).

"ותרד בת פרעה לרחץ על היאר" (שמות ב, ה)

לז.

(ח"א כג, א)

אלו הנופלים בתאנות-ממון, ואינם מאמינים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לפרנס בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות - הם נקשרים ב'פנים-דסטרא-אחרא', 'אלקים אחרים', 'השן', 'מיתה' - כי כל 'עבודות-זרות' תחובים ב'ממון'.

והשכינה צוחת על אלו הנופלים בתאנות-ממון, שהם 'עבודת-אלילים' פלולים מ'עבודות-זרות' של 'שבעים אמות'.

אבל אלו שמשאם-ומתנם באמונה - דבקים באור-הפנים-דקדשה, בחינת 'חיים'.

וזה (שפת לג: על בראשית לג, יח - אצל יעקב אבינו): "ויחן פני העיר", 'מרחצאות תקן להם' - כמו שכתוב (שמות ב, ה): "ותרד בת פרעה לרחץ", ודרשו חז"ל (מגלה יג. סוטה יב:): "לרחץ מגלולי בית אביה".

נ"ב. אולי אפשר לבארו על-פי דברי רבנו ז"ל בקטע הקדם (על הפסוק: "ותרא אתו כי טוב הוא"): שעל-ידי שזכתה 'בת פרעה' לרחץ מה'עבודה-זרה' של 'תאנות-ממון' - על-ידי-זה זכתה למצא ה'אור' כי טוב" שהוא 'משה רבנו', ולגדל אותו וכו'; וכן להפך: שעל-ידי שהתחיל לזרח ה'אור' כי טוב" של 'משה רבנו' - זכתה על-ידי-זה לרחץ מ'תאנות-ממון' - עיין לעיל.

וב'זרה' שלח (קסז:): "בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשין זכין בהדה, וכל חדא וחדא מנייהו, דוכתיין דנהורין ועדונין, בלא דחקא כלל אית לה. תלת זמנין בכל יומא פרוזי אכריזו: "הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי!" - ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה, וחמאת דיוקנא דמשה, וסגידת לגביה, ואמרה: "זכאה חולקי דרביתי נהירו דא!" - ודא איהו ענונין דילה, יתיר מפלהו".

וב'שער-הפסוקים' להאריז"ל (ישעיה): "בתיה בת פרעה, היא נשמה קדושה שעשקוה הקלפות וכו', והנה על-ידי הצדקה שעשתה עם משה, זכתה להתבונן ולכנס בקדשה, ולהתגור. ונטהרה ונרחצה מאלו הקלפות והגלולים, שנשמאה על-ידי פרעה אביה בגלולי קלפת נוגה, ויצתה משם" וכו'.

וב'ספר-הלכות' להאריז"ל (בהעלותך פ"א): "וזה סוד מה שנאמר (שמות ב, ה): "ותרא אתו כי טוב הוא" - פרוש: כי בתיה בת פרעה ראתה והביטה והבינה גס-פן: שמשוה רבנו עליו-השלום היה מצד הטוב".

"והנה נער בכה ותחמל עליו" (שמות ב, ו)

"כל השערים ננעלו, אבל שערי דמעה לא ננעלו" (ברכות לב:), ולית מאן דאפתח לון לאלין שערים, עד דיייתי מארי דדמעה, דאתמר ביה (שמות ב, ו): "ותפתח ותראהו את הילד, והנה נער בכה", ולית היכלא מתפתחא אלא ביה, ודא איהו: "ותפתח" - "ותפתח" ודאי, דאפתח האי היכלא לגביה, במאי אתפתח ליה ב'דמעה', הדא הוא דכתיב: "והנה נער בכה", ומיד: "ותחמל עליו". ועוד: "ותפתח" - כד ישראל פתחין בתיובתא בבכיה, מיד: "ותחמל עליו". (תקוני-זוהר כו:)

לח.

(שיחות-ה'ר"ן פז)

לפי בחינת ה'ימים-נוראים', ראוי שיהיה לנו אתרוג נאה'.

כי אמרי אנשי: 'כל נער יש לו אשה נאה' (עין הענין בפנים). וה'אתרוג' הוא בחינת 'אשה', כמו שכתוב בזהר (תקוני-זהר נו): 'שה'אתרוג' הוא בחינת (שירי-השירים ד): 'כלוף יפה רעיתי ומום אין בד'.

וב'ימים-נוראים', ישראל' הם בבחינת 'נער', כי אזי הם בבחינת: "והנה נער בוכה" (שמות ב, ו) - "מיד ותחמל עליו" (שם - תקוני-זהר כו: כז). ועל-כן ראוי שיהיה לישראל 'אתרוג נאה'.

ומי שבוכה ביותר, ונכנס ביותר בבחינת 'נער בוכה', ראוי שיהיה לו 'אתרוג נאה' ביותר.

וזה בחינת 'ספה': 'כי נער ישראל ואהבהו' (הושע יא, א). 'אהבה' זה בחינת 'ימין', בחינת 'חבוק ידי-ימין', בחינת 'ספה'. וזה נעשה על-ידי ה'בכיה' שבוכין ב'ימים-נוראים', בחינת 'נער ישראל', בחינת 'נער בכה' כנ"ל.

"וירא בסבלתם" (שמות ב, יא)

לט.

(ח"ב כז)

מי שהוא 'פרנס-חדש' או 'מנהיג', שקורין 'רוג'יר', והוא מנהיג בכשרות ובישר, ורואה ומסתכל להטיל המשאוי על כל אחד פראוי לו, להכביד על זה ולהקל על זה פראוי - על-ידי-זה מבטל הארבע מדות-

רעות, דהינו: 'עבודה-זרה', ו'גלוי-עריות', ו'שפיכות-דמים', ו'לשון-הרע'.

ואיתא (ויקרא-רבה לו, ב): "שבשביל שראה משה ב'סבלות בני-ישראל', כמו שכתוב (שמות ב, יא): 'וירא בסבלתם', דהינו: שנתן לב על 'סבלותם' שהיו מכבידין עליהם, והעבודה השני לאיש נתנו על אשה, וכן להפך.

והיה משה מסתכל על זה, והפך הדבר ונתן על כל אחד העבודה הראוי לו, מה שראוי לאיש וכו'. ואמר לו השם-יתברך: 'שעל-ידי-זה תזכה להתיר נדר שנאמר בו גם-כן (במדבר ל, יז): 'בין איש לאשתו' וכו'".

נמצא: שעל-ידי ש'מסתכלין להעריך כל אחד פראוי, על-ידי-זה זוכין ל'התרת נדרים', ועל-ידי-זה נצולין מ'ארבע מדות' הנ"ל. (ענין הנ"ל של 'וירא בסבלתם' וכו', נמצא גם ב'שמות-רבה' א, כז; סוטה יא:).

[ספר-המדות, הרהורים ח"ב יב; התנשאות ח"ב ו: 'הרהורי עבודה-זרה', ו'הרהורי זנות', ו'שפיכות-דמים', ו'לשון-הרע' - הם באים על מי שרגיל ב'נדרים'. אבל נתבטלים על-ידי ה'מנהיג' שבעיר, המסדר הגבוה והמפסים על כל אחד ואחד לפי ערכו שיוכל לסבל. (הרב מטשעהרין ז"ל צ"ח, ל'ויקרא-רבה' הנ"ל, ו'ויקרא-רבה' שם אות ב: "כל מי שנודר ומשקה את נדרו, סוף שבא לידי 'עבודה-זרה', ו'גלוי-עריות', ו'שפיכות-דמים', ו'לשון-הרע').]

"ויך את המצרי" (שמות ב, יב)

מ.

(ח"ב צא)

הצדיקים-אמתיים מקשרים 'חכמה-תתאה' ב'חכמה-

עֲלָאָה' - כִּי בּוֹנָה עוֹלָמוֹת הַחֲרָבִין, וּמַגְבִּיָּה
'חֲכָמָה־תִּתְּאָה' וּמְקַשְׂרָה לְ'חֲכָמָה־עֲלָאָה' -
עַל־יְדֵי שִׁיחָתוֹ וְסִפּוּרֵי־דְבָרָיו שֶׁמְדַבֵּר עִם
הַמּוֹן־עַם.

כִּי הַשֶּׁכֶל שֶׁל הַמּוֹן־עַם שְׂאִינָם מְקַשְׂרִים
אוֹתוֹ לְהִשְׁמֵי־תִבְרֵךְ - הוּא נִפְרָד
מִ'חֲכָמָה־עֲלָאָה'. אָבֵל הַצְּדִיק־הָאֵמֶת מְקַשֵּׁר
הַשֶּׁכֶל שֶׁל הַמּוֹן, אֲפִלּוּ הַשֶּׁכֶל וְהַחֲכָמָה שֶׁל
הָרִשָּׁע, לְהִשְׁמֵי־תִבְרֵךְ.

וְזֶה עֵינָן מַה שֶּׁהַצְּדִיקִים מְדַבְּרִים עִם
אֲנָשִׁים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים אוֹ אֲפִלּוּ עִם
עֲבוֹ"ם.

אֵךְ כְּשֶׁמְדַבֵּר עִם עֲבוֹ"ם - אֲזִי הַצְּדִיק
מוֹצִיא הַטוֹב מִמֶּנּוּ, וְהוּא נִשְׁאָר אֲפָס
וְרִיק - שֶׁזֶה בְּחִינַת: "מַה שֶּׁהִרְגַּ מֹשֶׁה אֶת
הַמִּצְרִי" (שְׁמוֹת ב, יב).

כִּי כְּשֶׁהַצְּדִיק מְדַבֵּר עִם רִשְׁעִים, וּמַגְבִּיָּה
שִׁכְלוֹ וּמְקַשְׂרוֹ לְהִשְׁמֵי־תִבְרֵךְ - אֲזִי
מַעֲלָה וּמְקַשֵּׁר שִׁכְלָם מִמְּקוֹם שֶׁהֵם לְהִשְׁמֵי־
תִבְרֵךְ.

כִּי הַצְּדִיק־הָאֵמֶת מְצַמְצֵם שִׁכְלוֹ, וּמְדַבֵּר
עִמָּם בְּחֲכָמָה נִפְלְאָה וּבְמִלְאָכָה גְּדוֹלָה,
וּמְקַשֵּׁר כָּל הַדְּבוּרִים לְהִשְׁמֵי תִבְרֵךְ - וְעַל־
יְדִיָּזָה מְבִיאֵם לְיְדֵי 'תְּשׁוּבָה'.

וּ'מֶן'. כִּי "כָּלָם [כָּל הַשְּׁלֹשָׁה הַשְּׁפָעוֹת] חֲזָרוּ
בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה" (תַּעֲנִית ט).

"בְּאֵר מַיִם חַיִּים" (בְּרֵאשִׁית כו, יט) - זֶה
בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', 'מִימֵי הַחֶסֶד'.
וְ"אַבְרָהָם הִתְחִיל לְחַפֵּר בְּאֲרוֹת" (שָׁם כֹּא, כה;
כו, טז־יח).

וְ'עֵנָן' - זֶה בְּחִינַת 'יִצְחָק', בְּחִינַת "חֶשֶׁד
עֵנָן וְעֶרְפֶּל" (דְּבָרִים ד, יא), בְּחִינַת
(בְּרֵאשִׁית כז, א): "וַתִּכְהֵן עֵינָיו מֵרֵאת".

וּ'מֶן' - זֶה בְּחִינַת 'עֵקֵב', בְּחִינַת (תְּהִלִּים עח,
עא): "לְרַעוֹת בִּיעֵקֵב עֲמוֹ".

וּ'מֹשֶׁה' שֶׁהָיָה כָּלוּל מֵ'אֲבוֹת' - נֹאמֵר בּוֹ
(שְׁמוֹת ב, טו): "וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה עַל
הַבְּאֵר", וּכְתִיב בֵּה (שָׁם כד, יח): "וַיָּבֵא מֹשֶׁה
בְּתוֹךְ הָעֵנָן", וּכְתִיב בֵּה (שָׁם טז, טז): "וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֲלֵהֶם, הוּא הַלֶּחֶם". 'הוּא' דִּיקָא, קָאִי
עַל 'מֹשֶׁה בְּעֶצְמוֹ' - שֶׁבְּזִכּוֹתוֹ אָכְלוּ הַ'מֶן'.

"וּלְכַהֵן מִדִּין שִׁבַע בָּנוֹת וְגו'. וַיִּתֵּן אֶת
צִפְרָה בֵּתוֹ לְמֹשֶׁה" (שְׁמוֹת ב, טז־כא)

מב.
(ח"ב ע)

כָּל מִי שֶׁגְּדוֹל יוֹתֵר, צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְבַקְשׁוֹ
בְּרַחוּק מְקוֹם יוֹתֵר.

כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹאִין: שֶׁה'צוּמַח' - חִיּוֹתוֹ
וּמְבַקְשׁוֹ סָמוּךְ לוֹ מִיָּד, כִּי הוּא צוּמַח
מִן הָאָרֶץ בְּסָמוּךְ לוֹ מִמַּשׁ.

וּ'בְהֵמָה' - מְבַקְשָׁה סָמוּךְ לָהּ גַם־כֵּן עַל
הָאָרֶץ, אֵךְ הוּא בְּרַחוּק יוֹתֵר קֶצֶת
מִן ה'צוּמַח' - כִּי ה'בְּהֵמָה' גְּדוֹלָה בְּמַעֲלָה מִן
ה'צוּמַח'.

"וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה עַל הַבְּאֵר" (שְׁמוֹת ב, טו)

מא.
(ח"א נח, א"ב)

'מֹשֶׁה' הָיָה נִשְׁמָתוֹ כָּלוּל מִ'שְׁלֹשָׁה
אֲבוֹת', וְהָיָה לוֹ כַּח לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו
הַשְּׁלֹשָׁה הַשְּׁפָעוֹת: (א) 'בְּאֵר'. (ב) וְ'עֵנָן'. (ג)

אבל 'בר־אדם' - צריך לבקש מבקשו
ברחוק יותר ויותר מן ה'בהמה'.

ועל־כן 'משה רבנו עליו־השלוֹם' שהיה
גדול במעלה מאד - היה צריך
לבקש מבקשו ברחוק מקום ביותר - ועל־
פן הצרף לבקש לו אשה ממדין, פי
מבקשו היה רחוק, מחמת גדלתו.

מג.

(תניי־מוהר"ן רד)

ליל־שבת פרשת חקת ובלק, י"ב תמוז
תק"ע - ספר על השלחן
מעניניו. ותמה על־עצמו: על שעושה
תמיד, דברים משנים ונפלאים מדעת בני־
אדם!

על אשר הוא תמיד נע־ונד ממקום
למקום, ומה היה חסר לו
במעדוועדיווקע, היה ראוי לו לישוב שם
תמיד - פי שם היה יושב בשלֹוה והשקט.
והוא לא רצה לישוב בשלֹוה, ונסע משם
וקבע דירתו ב'זלאטיפאליע', והיה לו שם
מחלקת גדול ויסורים גדולים מאד, ונסע
משם וקבע דירתו בברסלב. אחר־כך בזה
הקניץ נסע מברסלב וקבע דירתו באומין.

ועל־כל־פנים, מאחר שבא לאומין, היה
ראוי לו לבחר דירתו אצל
איש הגון, והוא בחר לו אכסניא שם וכו'.

והיה קורא תמה על־עצמו, על שעושה
דברים משנים ונפלאים כאלה וכו'!

עניתי ואמרתי לו: "הלא מפני מה נשא
משה אשה מבנות יתרו דיקא!" -
וכונתי היה פשוט: פי כך הוא מנהגי השם -
יתברך, לחבר שני הפכים, כמו 'משה רבנו'
עליו־השלוֹם הצרף להתחבר ולהתחתן

עם 'יתרו' דיקא, שהיה וכו', כמו־כן הוא
מכרח להתחבר עם אנשים כאלה וכו',
והבן.

אחר־כך ענה ואמר להעולם שישובו על
השלחן: "השמעתם מה
שהקשה, הלא הקשה קשיא גדולה!"

ענה ואמר: "אין אתם ראים כלל
לעדות!"

ולא הבננו מה ענין העדות.

ואמר: "שיהיה לזכרון פי יאמר על־זה
תרוץ! - אך לעת־עתה היה צריך
לקח אתכם לעדות! - אך" וכו'! - ואמר:
"הלא בלא־זה אי־אפשר לכתב עכשו, אך
מסתמא תזכרו זאת!"

גם בשבת בבקר ספר עוד מזה מענין
הקשיא הנ"ל, וחזר ואמר: "שהקשיתי
קשיא גדולה מאד!"

ואמר: "הידעת תרוץ!"

ואמרתי: "שאצלי אינו קשה כלל על
'משה רבנו' עליו־השלוֹם!"

ואמר: "אם־כן אתה מתרץ קשיא
בקשיא אחרת!"

ואמר: "שכונתי ענין מחשבתו - פי הוא
הולך עם ענין זה כמה זמן שהוא
מבקש ומתפלל לידע תרוץ על ענין זה,
ועכשו הקשה הוא קשיא זו!" - כך אמר
בפני העולם עלי.

"ואתם אינכם יודעים כלל הענין, רק
בענין המחשבה זו, אני הולך זמן
רב, וכבר התפללתי הרבה על־זה! - ולא
בלבד התפללות שהכל מתפללים, הינו:
שחרית מנחה וערבית, רק חוץ מזה כמה

וְכַמָּה תַּפְלוֹת הַתְּפִלָּתִי עַל־זֶה, כִּי הִיִּיתִי רוֹצֵה שִׁיּוֹדִיעוֹ לִי עַנְיָן זֶה מִן־הַשָּׁמַיִם, דְּהֵינּוּ: שְׁאִשְׁמַע קוֹל וְדַבּוּר מִן־הַשָּׁמַיִם לְהַשִּׁיבֵנִי עַל עַנְיָן זֶה!"

וְצִיָּן גַּם לִילְקוּט־שְׁמֵעוֹנִי, שְׁמוֹת פ"ב, רִמְזוּ קִסְט, בְּשֵׁם 'מִדְרַשׁ אַבְפִּיר': "וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת ב, כ) - מִיִּד יֵצֵא צַפּוּרָה כְּצַפּוּר וְהִבִּיאֲתוּ. דְּבַר־אֲחֵר: שְׁטַהֲרָה כָּל בַּיִת אֲבִיהָ כְּדָם הַצַּפּוּר."

"וַיִּזְעַקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹקִים מִן הַעֲבֹדָה"
(שְׁמוֹת ב, כג)

מה.

(ח"א כ, י)

"וַיִּרְעוּ לָנוּ הַמְצָרִים וַנִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹקֵינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ" (בַּמִּדְבָּר כ, טו-טז), "זֶה מֹשֶׁה" (וַיִּקְרָא־רַבָּה א, א; בַּמִּדְבָּר־רַבָּה טז, א; וַעֲוֹד), בְּחִינַת 'דַּעַת'.

"וַיִּזְצִיאֲנוּ" - כִּי "גְלוּת־מְצָרִים הָיָה עָלַי פְּגָם־הַבְּרִית" (שְׁעַר־הַפְּנוּת פֶּסֶח א), כִּי 'פְּגָם־הַבְּרִית' הוּא 'פְּגָם־הַדַּעַת' וְכוּ', וְהַקּוֹל מְעוֹרֵר הַדַּעַת, בְּבַחֲיַנַּת "הַקּוֹל מְעוֹרֵר הַפְּנוּה" (שְׁל"ה הַקְדוּשׁ).

וּבִשְׁבִיל־זֶה: "וַנִּצְעַק" וְכוּ' וַיִּשְׁמַע אֶת קוֹלֵנוּ, וְהַקּוֹל מְעוֹרֵר הַדַּעַת. "וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ" - "זֶה מֹשֶׁה", בְּחִינַת 'דַּעַת'. וְעַל־יְדֵי הַתְּגַלּוּת־הַדַּעַת כְּתוּבָה, אִז: "וַיִּזְצִיאֲנוּ" וְכוּ'.

וּבִשְׁבִיל־זֶה אוֹמְרִים ה'הַגְּדָה' בְּקוֹל־רַם' - כִּי ה'הַגְּאָלָה' הִיְתָה עַל־יְדֵי קוֹל, בְּבַחֲיַנַּת (דְּבָרִים כו, ז): "וַיִּשְׁמַע אֶת קוֹלֵנוּ".

וּבִשְׁבִיל־זֶה נִקְרָאת בְּשֵׁם 'הַגְּדָה' - לְהוֹרֹת עַל תְּקוּנַת־הַבְּרִית, בְּבַחֲיַנַּת (דְּבָרִים ד, יג): "וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ".

וְכַמָּה תַּפְלוֹת הַתְּפִלָּתִי עַל־זֶה, כִּי הִיִּיתִי רוֹצֵה שִׁיּוֹדִיעוֹ לִי עַנְיָן זֶה מִן־הַשָּׁמַיִם, דְּהֵינּוּ: שְׁאִשְׁמַע קוֹל וְדַבּוּר מִן־הַשָּׁמַיִם לְהַשִּׁיבֵנִי עַל עַנְיָן זֶה!"

"אָבֵל עַל־יְדֵי בְנֵי־אָדָם, אֵינּוּ רוֹצֵה שִׁיִּשְׁבּוּ לוֹ!"

אַחֲר־כֵּן הִנִּיחַ וְהִקַּל בְּקִשְׁתּוֹ, וּבְקִשׁ עַל־כָּל־פְּגָמִים: "שִׁיּוֹדִיעוֹ לוֹ עַל־יְדֵי שְׁלִיחַ!"

אַחֲר־כֵּן בְּקִשׁ: "שִׁעַל־כָּל־פְּגָמִים יוֹדִיעוֹ לוֹ עַל־יְדֵי חֵיזוֹת וְעוֹפוֹת! - אָבֵל עַל־יְדֵי בְנֵי־אָדָם אֵינּוּ רוֹצֵה!"

"וְעַדִּין לֹא הוֹדִיעוֹ לוֹ!"

וְאָמַר לָנוּ: "אַתֶּם אַנְשִׁים קִטְנִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, וְאֵין לִי עִם מִי לְדַבֵּר! - אִךְ אֶהְיֶה־עִלְיֶיכֶן אֶהְיֶה־עַל־פִּי דְאִיהוּ לֹא חֲזִי מִזֵּלָה חֲזִי!" (מַגְלָה ג. סְנֵהֲדִין צד).

אַחֲר־כֵּן אָמַר: "אֲנִי מְקַבֵּל לְעֵדִים אֶת" וְכוּ'! - וְאָמַר בְּלִשׁוֹן־אֲשַׁכְּנֶנּוּ: "אִיךְ בְּאֲנָרִים מִיָּד מִיט אֵייעָרַע!" [אֲנִי פוֹרֵשׁ בְּשִׁלּוּם...!], וְלֹא סִיִּים.

וְנִרְאָה הַכּוֹנֵה שְׁלוֹ הִיְתָה: "עִם הַנְּשָׁמוֹת שְׁלָנוּ!"

וּכְיֹצֵא בְּדַבָּרִים אֵלּוּ דְבַר עוֹד מִזֶּה הַרְבֵּה עַל הַשְּׁלָחַן בְּלִיל־שַׁבָּת וּבִיּוֹם־שַׁבָּת, וְהַפְּלִיג מְאֹד בְּעַנְיָן הַקְּשִׁיָּא הַנ"ל, וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים וְחִתוּמִים.

מד.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, טְהָרָה ח"ב א)

אִשָּׁה כְּשָׂרָה' - מְטַהֲרַת הַבַּיִת מ'צָרַעַת'.

וְאִי־אֶפְשָׁר לְבוֹא לְאֹלוֹ הַרוּעִים, שֶׁהֵם
בְּכָל־יְמֵי שָׁל הַקִּדְשָׁה, אֲלֵא
עַל־יְדֵי 'עֲזוֹת־דְּקֻדְשָׁה' וְכוּ'.

מח.

(ח"א נז, ב)

הַ'אֲמוּנָה' נִקְרָא 'רוּעָה', בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים לז,
ג): "וְרוּעָה אֲמוּנָה".

מט.

(ח"א עט)

בְּשַׁעוֹשָׁה 'תְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה', שֶׁהוּא בְּחִינַת
'שִׁבְת' - עַל־יְדֵי־זֶה יִכּוֹל
לְרַאוֹת 'שְׁפָלוֹתוֹ'.

וְזֶה־הוּא (תְּהִלִּים לז, ג): "בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה
טוֹב, שֶׁכֵּן אֶרֶץ וְרוּעָה אֲמוּנָה".

"בְּטַח בַּה'" - לְשׁוֹן הַשְּׁקֵט וּבְטַח, שֶׁיֵּשׁ
לוֹ 'מְנוּחָה' מִכָּל וְכָל.

"וַעֲשֵׂה טוֹב" - הֵינּוּ: שְׁנֵת־הַפָּדַי מִדַּע,
לְטוֹב גְּמוּר'.

"שֶׁכֵּן אֶרֶץ" - הֵינּוּ בְּחִינַת 'נֶפֶשׁ', כְּמָה
דָּאת אָמַר (תְּהִלִּים קמג, ו):

"נֶפֶשׁי כְּאֶרֶץ" וְכוּ'. הֵינּוּ: שֶׁהַנֶּפֶשׁ יֵשׁ לוֹ
נִיחָא, מַחֲמַת שְׁעָשָׂה 'תְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה'.

וּבְשַׁעוֹשָׁה 'תְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה' - הוּא
בְּחִינַת 'שִׁבְת', וְיִכּוֹל לְרַאוֹת
'שְׁפָלוֹתוֹ', וְחֲשִׁיבוֹת וְגַדְלוֹת יִשְׂרָאֵל'.

וְזֶהוּ: "וְרוּעָה אֲמוּנָה" - הֵינּוּ: שֶׁיִּכּוֹל
לְהִיּוֹת כְּמוֹ 'דַּעֲיָא־מְהִימְנָא', שֶׁיִּכּוֹל
לְמַסַּר אֶת־נַפְשׁוֹ בְּעַד יִשְׂרָאֵל.

נ.

(ח"א רפב)

וְדַע: שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דוֹר וְדוֹר 'רוּעָה', וְהוּא
בְּחִינַת 'מִשָּׁה', שֶׁהוּא 'דַּעֲיָא־
מְהִימְנָא'. וְזֶה הַ'רוּעָה' הוּא עוֹשֶׂה 'מִשְׁכָּן'.

מו.

(ח"א לו, ו)

לְפַעֲמִים נוֹפֵל חֲסִדוֹשְׁלוֹם הַמְּלָכוֹת־
דְּקֻדְשָׁה, לְגָלוֹת שֶׁל 'אַרְבַּע־
מְלָכוֹת'.

וְכִי יִכּוֹל לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַצְּעָקָה וְהַזְעָקָה
הַגְּדוֹלָה, בְּשָׁנוּפֵל בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת־
בִּינְיָהֶם חֲסִדוֹשְׁלוֹם, בְּבַחֲיִנַת (קֹהֶלֶת ט, יז):
"זַעֲקַת מוֹשֵׁל בַּפְּסִילִים" - דְּהֵינּוּ: הַזְעָקָה'
כְּשָׁנוּפֵל הַמְּמַשְׁלָה, בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת' - בֵּין
הַפְּסִילִים'.

וְגַם יֵשׁ עוֹד צְעָקָה גְּדוֹלָה מְזָה - דְּהֵינּוּ:
שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל בְּעַצְמוֹ שׁוֹאֵג,
בְּבַחֲיִנַת (יְרֵמְיָה כה, ל): "שׁוֹאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוֹ" -
"עַל נוֹה דִּילָה" (זֶהר אַחֲרֵי עַד), שֶׁהוּא בְּחִינַת
הַמְּלָכוֹת, שְׁנוּפֵל בְּגָלוֹת שֶׁל אַרְבַּע
מְלָכוֹת'.

"וּמִשָּׁה הִיָּה רוּעָה" (שְׁמוֹת ג, א)

מז.

(ח"א כב, ג)

צָרִיךְ לְרַאוֹת לְמַלְאֵת אֶת הַיָּדִים, שֶׁהִיא
הַ'אֲמוּנָה', עַל־יְדֵי הָאָרֶה מִ'שִׁבְעָה
רוּעִים, שֶׁהֵם 'בְּכָל־יְמֵי שָׁל כָּל מְנַהֲיָי־
הַדוֹר'.

כִּי הֵם רוּעִים הַ'אֲמוּנָה', לְתַקְנָה
וְלְהַשְׁלִימָה. וְעַל־שִׁם־זֶה נִקְרָאִים
'רוּעִים', עַל־שֵׁם (תְּהִלִּים לז, ג): "וְרוּעָה
אֲמוּנָה". וְכָל עַקֵּר 'אֲמוּנַת יִשְׂרָאֵל' מִמְּשִׁיכִין
הֵם לְהַדוֹר.

וּ'מִשָּׁה', שֶׁהוּא אֶחָד מִ'שִׁבְעָה רוּעִים',
נִקְרָא עַל־שֵׁם־זֶה 'דַּעֲיָא־
מְהִימְנָא'.

וְדַע: שְׁתֵּנוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן מְקַבְּלִים
 "הֶבְל־פִּיהֶם שְׁאִין בּוֹ חֵטָא" (שַׁבָּת
 קיט:), מִזֵּה הַמִּשְׁכָּן.

וְדַע: שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים שְׁבִדוּרֵי, כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת 'רוּעָה', כִּי בְּכָל
 אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת 'מִשָּׁה'.

וְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בְּחִינַת עוֹשֶׂה בְּחִינַת
 'מִשְׁכָּן', שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין הַתֵּינוּקוֹת,
 'הֶבְל־פִּיהֶם' כַּנ"ל.

וְכָל אֶחָד לְפִי בְּחִינַת, לְפִי בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן
 שְׁעוֹשֶׂה, כְּמוֹכֵן יֵשׁ לוֹ 'תֵּינוּקוֹת'
 שֶׁמְקַבְּלִין מִשָּׁם.

נִמְצָא: שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִצְּדִיקֵי־
 הַדּוֹר, סֵךְ 'תֵּינוּקוֹת' שֶׁמְקַבְּלִין
 'הֶבְל־פִּיהֶם' מִמֶּנּוּ - כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַת.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁאָמְרוּ רַז"ל (שַׁבָּת לג:):
 "שְׁתֵּינוּקוֹת נִתְפָּסִין עַל עוֹזֵן הַדּוֹר,
 שְׁנֹאמַר (שִׁירַת־הַשִּׁירִים א, ח): 'וִירְעִי אֶת גְּדִיתִיךָ
 עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרְעִים' - שְׁמֵת־מִשְׁכְּנֵיךָ עַל
 הָרוּעִים".

וְזֶהוּ: "עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוּעִים" - שֶׁהֵם
 מְקַבְּלִין 'הֶבְל־פִּיהֶם', מִבְּחִינַת
 הַמִּשְׁכְּנוֹת שֶׁל הָרוּעִים, דְּהֵינּוּ: הַצְּדִיקִים
 שְׁבִדוּרֵי, שֶׁכָּל אֶחָד עוֹשֶׂה 'מִשְׁכָּן', כַּנ"ל.

נא.

(ח"ב ה, ו-ז-יג)

עַל־יְדֵי הַגְּאֻוָּה שֶׁל הַמְּנַהֲיֵיגֵי־הַדּוֹר
 שְׁמֵת־גְּאֻוָּה עַל הַדּוֹר בְּחִינַת -
 מַגְבִּירִים 'תְּאוֹת־נְאוֹף' בְּעוֹלָם.

שְׁעַל־יְדֵי 'גְּאֻוָּה' - מִתְגַּבֵּר 'תְּאוֹת־נְאוֹף',
 בְּחִינַת 'חֹתֶם דְּסִטְרָא־אֲחֵרָא',
 בְּחִינַת (וִיקְרָא טו, ג): "הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ מִזִּבּוֹ".

וְעַל־יְדֵי 'הָרַב הַגְּאֻוָּה דְּקִדְשָׁה' -
 מִתְגַּבֵּרִים עַל 'תְּאוֹת־נְאוֹף' וְכו'.

וְלִהְיֶזֶל מִזֵּה: הוּא עַל־יְדֵי הַמְּגַנְנִים
 שְׁבִדוּרֵי - שֶׁהֵם מְגַנְנִים עֲלֵינוּ
 וּמְצִילִין אוֹתֵנוּ, כִּי הֵם מְכַנְיְעִין זֹאת הַתְּאוֹוָה,
 בְּחִינַת הַחֹתֶם דְּסִטְרָא־אֲחֵרָא שְׁנַעֲשֶׂה עַל־
 יְדֵי הַגְּאֻוָּה וְכו'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת 'תְּפִלִּין',
 'מַחֲוִין', בְּחִינַת 'חֹתֶם'
 דְּקִדְשָׁה, בְּחִינַת (שִׁירַת־הַשִּׁירִים ח, ו): "שִׁימְנִי
 כַּחֲתָם עַל לִבִּי כַּחֲתָם עַל זְרוּעֶךָ".

כִּי עֵקֶר 'תְּקוּוֹת־הַמַּחֲוִין', עַל־יְדֵי 'שְׁבִירַת
 תְּאוֹת־נְאוֹף' וְכו'. כִּי הֵם מְעַלִּין לַחֹתֶם
 הַגּוֹף מִבְּחִינַת "הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ", וְעוֹשִׂין מִזֵּה
 'מַחֲוִין', בְּחִינַת 'תְּפִלִּין', כִּי 'תְּפִלִּין' הֵם
 'הַתְּנוּצָצוֹת הַמַּחֲוִין'.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ג, א): "וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה"
 - 'מֹשֶׁה' הוּא הַרְדְּעָה, בְּחִינַת 'מַחֲוִין',
 'תְּפִלִּין', הוּא 'רוּעֵה־דְּקִדְשָׁה', הַפֶּךָ (מִשְׁלֵי כט,
 ג): "רֹעֶה זֹנוֹת".

וְזֶה בְּחִינַת 'שְׁבַעֲהָ רוּעִים דְּקִדְשָׁה',
 בְּחִינַת: "מֹשֶׁה הָיָה רוּעֵה", בְּחִינַת
 'תְּפִלִּין', "שִׁין שֶׁל שְׁלֹשָׁה רְאשִׁים, שִׁין שֶׁל
 אַרְבַּעָה רְאשִׁים" (מְנַחוֹת לַה. וּבַתּוֹסְפוֹת; זֶהר פְּנִיחָם
 רנד: תְּקוּוֹת־זֶהר ט).

וְזֶה בְּחִינַת: "תְּקִיעָה, תְּרוּעָה, שְׁבָרִים".
 "תְּקִיעָה" וְכו'. "תְּרוּעָה" - זֶה בְּחִינַת:
 "וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה", בְּחִינַת 'תְּפִלִּין', הַפֶּךָ
 "רֹעֶה זֹנוֹת", כַּנ"ל. "שְׁבָרִים" וְכו'.

נב.

(ח"ב לט)

יֵשׁ לָנוּ לְכַסֵּף וְלִהְתַּעֲבֹעַ וְלִהְשַׁתּוֹקֵק מְאֹד:
 "מִי יִתֵּן וְהָיָה לָנוּ מְנַהֲיֵיגֵי־הַדּוֹר",

רועה-נאמן, כמו משה רבנו עליו-
 השלום - שיהיה לו זה הכהן, שיוכל להאיר
 אפלו בנו, בבחינת 'רגלין' וכו', שנוצה לבוא
 אל התכלית!"

שמגדל עצם מעלתו, היה יכול להאיר
 אפלו בפחות-שבפחותים, אפלו
 בשפחה, כמו שאמרו רז"ל (מכילתא בשלח):
 "ראתה שפחה על הים, מה שלא ראה
 יחזקאל הנביא". הרי: שאפלו 'יחזקאל'
 שהיה נביא גדול בזה, לא היה רואה מה
 שראתה שפחה בימי משה.

וכל-זה, מחמת גדל עצם מעלת המנהיג,
 שהיה משה רבנו המנהיג, והוא
 יכול להאיר אפלו בבחינת 'רגלין' וכו'. כי
 על-ידי גדלת המנהיג, יכול להמשיך ה'מח'
 אפלו לה'רגלין'.

ואז יוכל להיות: שה'רגלין' אלו, הם
 גדולים מ'מח' אחר'.

וראוי לנו לומר זאת בבכיה, בדמעות-
 שליש, לבבות ולהתגעגע, לבקש
 ולהתחנן לפניו יתברך: "מתי נזכה לזה,
 שיהיה לנו זה הדעת, שנוכל לדעת ולהפיר
 הבורא-יתברך, מפל דבר של זה-העולם,
 בפרטי-פרטיות, עד התכלית!"

וכפי המדרגה פחותה שכלנו עתה, וכלנו
 אין פנינו יפות כלל, אנו צריכין
 שירחם עלינו השם-יתברך, לתן לנו מנהיג
 רועה-נאמן, שיוכל להאיר בנו ידיעה הנ"ל,
 כדי שנוכל לעבדו יתברך פראוי ולבוא אל
 התכלית.

נג.

(ספר-המדות, התנשאות ח"ב ד; זריזות ח"ב א)

על-ידי 'זריזות' - זוכה להיות רועה
 נאמן. וסימן לדבר (משלי ו, ז):
 "לך אל נמל"ה עצל", וכתוב (בראשית מט,
 כד): "משם רעה אבן ישראל". [ספיר-תבות:
 נמל"ה].

[פסיקתא-רבתי ו: "חזית איש מהיר במלאכתו" (משלי
 כב, כט) - זה משה, מנהיג את הצאן אחר המדבר' (שמות ג,
 א), מדרז במלאכתו"].

[חיי-מוהר"ן עז: שיך לאלף-בית החדש' שחבר בימי
 ילדותו (ספר-המדות ח"ב הנ"ל), וכבר נדפס שם בלשון-אחר -
 אך בסגנון זה שמעתי זה הענין מפיר-הקדוש:

"על ידי 'זריזות' - בנקל להיות 'פרנס-הדור' בגשמיות או
 ברוחניות. וסימן לדבר: 'לך אל נמלה עצל', על-זה
 כתיב: 'משם רועה אבן ישראל' (בראשית מט, כד) - דהינו:
 'פרנס'".

הינו: לזכות להתמנות להיות 'פרנס' - זה עומד על
 'זריזות' הנלמד מה'נמלה' - כי "משם רועה אבן ישראל".

[פרפראות-לחכמה ח"א סג, על מה שכתוב שם
 בהתורה: "החכם הוא בחינת נמלה, כמו שכתוב (משלי ו, ז):
 'לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם'".

כבר ידוע מה שמבאר בספר-המדות: שעל-ידי זריזות,
 זוכה להיות רועה נאמן, וסימן לדבר: 'לך אל נמלה' וכו',
 וכתוב: 'משם רעה אבן ישראל', ספיר-תבות נמל"ה.

ושמעתי מאנשים נאמנים מאנשי-שלומנו הזקנים: שענין
 זה אמר רבנו ז"ל בפרוש, על הרב רבי נתן ז"ל, שהיה
 זריז גדול מאד בידוע (עין פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן טז, בענין
 זריזותו הגדולה).

ופעם-אחת התפעל רבנו ז"ל מאד מזריזותו הגדולה
 והנפלאה. ואמר עליו אז: "שבודאי יהיה הרב רבי נתן
 ז"ל מנהיג רועה ישראל, כי על-ידי זריזות, זוכין להיות
 רועה נאמן!" כנ"ל. נמצא מבאר מדברי רבינו ז"ל עצמו:
 שהרב רבי נתן ז"ל הוא בחינת החכם-הדור שהוא בחינת
 הנמלה].

וְזָהוּ הַקְרִיאָה שְׁלוֹ, כִּי "אוֹרֵיתָא מְכַרְזַת
 קַמֵּיהּוּ (משלי א, כב): עַד מְתֵי פִתְיִם
 תֵּאָהְבוּ פִתֵי" (זהר אחרי נח. נשא קכו). וְהַתּוֹרָה,
 הוּא הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא קוֹרָא אוֹתָם
 וּמְבַקְשֵׁם שִׁיחֲזְרוּ אֵלָיו.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁעֲדִין לֹא נָטָה הַרְבֵּה מִדֶּרֶךְ־
 הַיֵּשֶׁר - אַזִּי אֶפְשֶׁר לוֹ בְּקַל לָשׁוּב,
 מִחֲמַת שֶׁהוּא מְכִיר עֲדִין אֶת הַקּוֹל וְרִגִיל בּוֹ,
 כִּי זֶה סְמוּךְ הִיָּה אֶצְלֵ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְהִיָּה
 שׁוֹמֵעַ קוֹלוֹ, קוֹל הַתּוֹרָה, וְעֲדִין לֹא שָׁכַח אֶת
 הַקּוֹל, וְעֲדִין לֹא תָעָה הַרְבֵּה בְּאֵלוֹ הַדְּרָכִים
 הָאֲחֵרִים הַתּוֹעִים וְהַנְּבוֹכִים, וְעַל־כֵּן בְּקַל
 אֶפְשֶׁר לוֹ לָשׁוּב.

וְהוּא כְּמִשַׁל הַרוּעָה: שֶׁכֹּאֲשֶׁר שֶׁה אֶחָד
 תּוֹעָה מִהַדְּרֵךְ - אַזִּי תִכַּף הוּא קוֹרָא
 אוֹתוֹ.

וּכְשֶׁהִשָּׂה עֲדִין לֹא תָעָה הַרְבֵּה מִהַדְּרֵךְ
 - אַזִּי הוּא מְכִיר הַקּוֹל וְהוֹלֵךְ
 אַחֲרָיו תִּכְפֶּה.

אֲבָל כְּשֶׁכָּבַר נָטָה הַרְבֵּה מִהַדְּרֵךְ - אַזִּי
 כָּבַר שָׁכַח אֶת הַקּוֹל וְאִינוּ מְכִיר בּוֹ;
 וְגַם הַרוּעָה מֵיֵאֵשׁ עוֹד מְלַבֵּקֵשׁוּ, מִחֲמַת
 שֶׁזֶה זְמַן רַב שֶׁהֵלֵךְ וְתָעָה מֵאֵתוֹ.

כֵּן: כְּשֶׁכָּבַר הָאֲרִיף זְמַן חֲסִיזְשָׁלוֹם בְּרִשְׁעוֹ,
 וְנָטָה וְתָעָה הַרְבֵּה מִהַדְּרֵךְ־הַיֵּשֶׁר, לֵאלּוֹ
 הַדְּרָכִים הַמְקַלְקְלִים וְהַתּוֹעִים וְהַנְּבוֹכִים
 וְהַמְבַלְבְּלִים - אַזִּי קָשָׁה לוֹ לָשׁוּב, כַּנִּ"ל.

וְדַע: שֶׁאֵלוֹ הַדְּרָכִים הַמְקַלְקְלִים וְהַתּוֹעִים,
 כְּשֶׁאָדָם תּוֹעָה בָּהֶם חֲסִיזְשָׁלוֹם הַרְבֵּה
 מְאֹד - אֶפְשֶׁר לִפְעָמִים, שִׁיתָעָה מְאֹד וְיִלְכֵךְ
 בְּאֵלוֹ הַדְּרָכִים הַנְּבוֹכִים; וְאַזִּי דִיקָא מְרַב
 תְּעוֹתוֹ בָּהֶם, יִתְהַפֵּךְ וְיָשׁוּב עַד שִׁיִּהְיֶה סְמוּךְ
 מְאֹד לְמִקְוֵמוֹ הָרָאשׁוֹן, וְלֹא יִהְיֶה רַק הֶרְחַק

"וּמִשָּׁה הִיָּה רַעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ וְגו',
 וַיִּנְהַג אֶת הַצֶּאֱן אַחַר הַמִּדְבָּר" (שמות ג, א)
 - עֲנִין "תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֲבַד" -

"וּמִשָּׁה הִיָּה רַעָה" - אָמַר הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא:
 "מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְרַעוֹת הַצֶּאֱן אִישׁ לְפִי כַחוֹ, יָבֵא
 וַיִּרְעָה בְּעַמִּי" - וְאֵף מִשָּׁה לֹא בָחֲנוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶלֶּא בְּצֶאֱן.

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ: כְּשֶׁהִיָּה מִשָּׁה רַבְּנוּ עַל־יַד־הַשְּׁלוֹם
 רוּעָה צֶאֱנוּ שֶׁל יִתְרוֹ בְּמִדְבָּר, בְּרַח מִמֶּנּוּ גְדִי,
 וְרֵץ אַחֲרָיו, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְחֶסֶח. בֵּינָן שֶׁהִגִּיעַ
 לְחֶסֶח [שֵׁם מְקוֹם]. נִזְדַּמְּנָה לוֹ בְּרַכָּה שֶׁל מִים,
 וְעַמֵּד הַגְּדִי לְשִׁתוֹת. בֵּינָן שֶׁהִגִּיעַ מִשָּׁה אֶצְלוֹ,
 אָמַר: אֲנִי לֹא הִיִּיתִי יוֹדֵעַ שֶׁרֵץ הִיִּיתַת מִפְּנֵי צָמָא,
 עִנְף אֲתָה. הִרְפִּיבוּ עַל כַּתְפוֹ וְהִיָּה מִהֵלֶךְ.

אָמַר הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: "יֵשׁ לָךְ רַחֲמִים לְנַהֵג
 צֶאֱנוּ שֶׁל בְּשׁוּרֵדָם, כֶּךָ חִיָּה, אֲתָה תְרַעָה צֶאֱנִי
 יִשְׂרָאֵל!" - הִי: "וּמִשָּׁה הִיָּה רַעָה". (שמות־רַבָּה ב, ב)

נד.

(ח"א רו)

יֵשׁ חֲלוֹק גָּדוֹל בְּעֵבְרָה שֶׁעוֹשֶׂה הָאָדָם חֶסֶם
 וְשָׁלוֹם, בֵּין אִם נִתְעוֹרַר תִּכְפֶּה וּמִיד וְשָׁב
 בְּתִשׁוּבָה, אַזִּי אֶפְשֶׁר לוֹ בְּקַל לְחַזֵּר לְמִקְוֵמוֹ,
 כִּי עֲדִין לֹא נִתְרַחַק הַרְבֵּה מִהַדְּרֵךְ הַטוֹב.

כִּי כְּשֶׁעוֹשֶׂה עֵבְרָה חֲסִיזְשָׁלוֹם, אַזִּי הוֹלֵךְ
 וְנוֹטָה מִהַדְּרֵךְ־הַיֵּשֶׁר, אֶל דֶּרֶךְ אַחַר
 מְקַלְקָל, וְשֵׁם יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ הַדְּרֵךְ, כְּמָה
 וְכְמָה נְתִיבוֹת וְדְרָכִים תּוֹעִים וּמְקַלְקְלִים
 מְאֹד, שֶׁכְּשִׁמְתַחִילִין לִילְכֵךְ חֲסִיזְשָׁלוֹם בְּאוֹתוֹ
 הַדְּרֵךְ הָרַע, אַזִּי תּוֹעִים וְנְבוֹכִים בְּאֵלוֹ
 הַדְּרָכִים, עַד שֶׁקָּשָׁה לָשׁוּב וְלִצְאֵת מִשָּׁם.

אֲבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, דֶּרְכּוֹ לְקִרּוֹת אֶת
 הָאָדָם, תִּכְפֶּה כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁהוּא תּוֹעָה
 מִדֶּרֶךְ־הַשְּׂכָל, וְקוֹרָאוֹ שִׁיָּשׁוּב לְאַחֲזְרֵיוֹ.

וְלִכְלֹל אֶחָד קוֹרָא לְפִי בְּחִינַת: יֵשׁ שֶׁקוֹרָאוֹ
 בְּרַמִּיזָה, וְיֵשׁ בְּקִרְיָאָה מִמֶּשׁ, וְיֵשׁ
 שְׁבוּעַט בּוֹ וּמִכָּהוּ.

"וַיֵּרָא מִלְאָךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה"
(שמות ג, ב)

נה.

(ח"א ל, א-ב'ג)

'השגות-אלקות' אי-אפשר להשיג, ביי-אם על-ידי 'צמצומים רבים', מעלה לעלול, מ'שכל-עליון' ל'שכל-תחתון'.

וצריך בל-אחד לבקש מאד מלמד הגון בזה, שיוכל להסביר ולהבין אותו שכל עליון וגדול בזה, דהינו: 'השגות-אלקות!' - כי צריך לזה רבי גדול מאד מאד, שיוכל להסביר 'שכל-גדול' בזה, על-ידי ה'שכל-התחתון', כדי שיוכלו הקטנים להבינו.

ובל-מה שהוא קטן ביותר ומרחק ביותר מהשם-יתברך, הוא צריך רבי גדול ביותר - כמו שמצינו בעת שהיו ישראל במדרגה קטנה מאד, דהינו במצרים, שהיו משקעים במ"ט שערי טמאה, היו צריכים רבי גדול ומלמד גדול ונורא מאד, דהינו: 'משה רבנו עליו-השלוש'.

וזה בחינת 'שערות' וכו'. וזה בחינת (תקוני-זהר קכב). "שערא אכמא", בחינת (שיר-השירים א, ה): "שתורה אני ונאווה" - כי ה'שתרות' מקבץ ה'ראות' ומצמצם אותו, כדי לראות היטב.

כן ה'שכל-התחתון', הוא בחינת 'שתרות', שמצמצם בו 'נאווה ויפי' שב'שכל-העליון'.

וזה בחינת (בבא-בבא טז: קמא): "בת היתה לו לאברהם אבינו, ובכל שמה".

מעט בינו לבין מקומו הראשון, ובקל על-ידי נסיון קל ישוב עוד למקומו.

אבל כשהשם-יתברך קוראו ומזמין לו הנסיון, אינו מכיר בקול, ואינו חושש לשוב למקומו.

וזה-הוא החלוק שבין "עול ימים" (ישעיה סה, כ), ל'זקן' - כי מי שעדין בבחירותו, ועדין לא הזקין בחטאיו, אפשר לו יותר לשוב מהזקן, מחמת שעדין הוא סמוך, ולא שכח את הקול הקריאה.

וזה (תהלים קיט, קעו): "תעיתי כשה אבד" - הינו: ש'תעיתי' מהדרך-הישר, "כשה אבד" הנוטה מהדרך בנ"ל.

על-כן אני שואל מלפניך (שם): "בקש עבדך, כי מצותיך לא שכחתי" - הינו: שתמהר לבקשני תכה, כל-זמן שאני זוכר עדין את הקול הקריאה של התורה והמצוות. "כי מצותיך לא שכחתי" עדין, ועדין אני מכיר את קול הקריאה של המצוות, שהם התורה.

על-כן בקשתי: שתרחם עלי לבקשני מהרה מיד, כל-זמן שעדין "לא שכחתי את מצוותיך", דהינו שעדין אני מכיר את קול הקריאה של התורה והמצוות.

על-כן צריך האדם לבקש מהשם-יתברך: "שימהר לבקשו להחזירו אליו, כל זמן שלא שכח עדין לגמרי את קול התורה והמצוות!"

"בת" - זה בחינת 'בת-עין', דהיננו: ה'שחר-שבעין', בחינת 'שחרות' הנ"ל, שמצמצם ומגביל וכולל בעצמו כל הדברים הגדולים העומדים לנגדו. פגון: 'הר גדול' פשעומד לפני ה'בת-עין' שהוא ה'שחר שבעין', אזי נגבל כל ההר בתוך ה'בת-עין' שרואה אותו.

כי ה'שחרות-שבעין', מצמצם כל הדברים הגדולים, ונכללין ונראין בתוכו, ועל-ידי-זה רואין ומשיגין הדבר שרואין. כמו-כן זה ה'שכל-התחתון', מצמצם ומגביל ה'שכל-הגדול-העליון', ונכלל בתוכו - ועל-ידי-זה רואין ומבינים ומשיגים ה'שכל-העליון הגדול בנ"ל.

וזוה בחינת (שמות ג, ב): **"וירא אליו ה' בלבת אש"** - שהשם-יתברך רצה להלביש לו 'השגות-אלקות', והלביש לו בבחינת 'בת-עין' הנ"ל. [בתקוני-זוהר' (כב): "בלבת אש דא בת-עין"].

וזוה בחינת (בבא-בתרא קמא): **"בת תחלה, סימן יפה לבנים"**. "בת תחלה" - זה בחינת ה'שכל-התחתון', שהוא 'תחלה' ו'הקדמה' ל'שכל-העליון'. "סימן יפה לבנים" - שעל-ידו משיגין ה'שכל-העליון' שהוא בחינת 'בנים' וכו'.

וזוהו: **"סימן יפה"** - שבו 'מסמן ומגביל' ה'שכל-העליון'.

נו.

(ח"א נט, א)

מי שמשתדל תמיד לקרב בני-אדם לעבודת השם-יתברך, צריך לשמור עצמו: שלא יתאחזו בו הקלפות והרע של אלו בני-אדם וכו'.

כי זה האיש המשתדל לקרב ולעשות נפשות - הוא בונה בחינת 'היכל-הקדש'.

'קדש' - זה בחינת (ישעיה ד, ג): **"והנותר בירושלם קדוש יאמר לו"**. הינו: זה שבני-אדם נשארים דבוקים ב'יראה-שלמה' על-ידו, אף-על-פי שיש פמה וכמה שנפלו מקדשתם, אף-על-פי-כן מאלו שנשארו ב'יראה-שלם, על-ידי-זה: **"קדוש יאמר לו"**.

ו'היכל' - זה בחינת ה'כבוד' שנתכבד השם-יתברך וכו'. שעל-ידי שמקורבים עצמן לעבודת השם-יתברך אלו הרחוקים, זהו כבודו יתברך שמו. וה'כבוד' זהו בחינת 'היכל', בבחינת (תהלים כט, ט): **"ובהיכלו בלו אמר כבוד"**.

ו'היכל-הקדש' הזה - מושך עצמו תמיד לשרשו, הינו: ללבו של עושהו, כי שם שרשו. כי מחמת הדברים שיצאו מעמק לבו של האיש-הפשר, נכנסו בלבם וחזרו להשם-יתברך.

ו'היכל-הקדש' הזה - שורה ומלביש ה'רוח-החיוני' שבלב האיש הפשר וכו'.

ומחמת ש'היכל' הנ"ל, נעשה מהנפשות אשר היו רחוקים עד הנה, ויש קלפות רבות השוכנים סביבם, ואפשר עכשו בפשמלביש ה'היכל' את ה'לב' בנ"ל - אפשר שיתאחזו הסיושלום ה'חיצונים', ב'יצר מחשבות לבו" (בראשית ג, ה) של הפשר הזה.

והעצה על-זה: שיזמין מלאכי לבו, שהוא בחינת 'התלהבות הלב', שה'תלהבות' הוא בחינת 'מלאכים',

בְּבַחֲיִנַת (שמות ג, ב): "וַיֵּרָא אֵלָיו מִלְאָךְ ה' בְּלִבַּת אִשׁ" - וְאִשׁ הַזֶּה שׁוֹרֵף אוֹתָם.

וְאִז: גַּם 'הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ' מִקְבֵּל 'בַּח הָאִשׁ', וְשׁוֹרֵף אֶת הַקְּלִפּוֹת גַּם מִלְּהִתְאַחֵז בּוֹ, בְּבַחֲיִנַת (שם כד, יז): "וְכַבֹּד ה' פָּאִשׁ אֲכָלָת".

וְאִשׁ-הַמִּלְאָךְ הַזֶּה - נֶעֱשֶׂה מִבַּחֲיִנַת 'מִשְׁפָּט' שְׂאֵדָם שׁוֹפֵט אֶת-עַצְמוֹ וְכו'.

"וַיֵּרָא ה' בִּי סֹר לְרֹאוֹתַי, וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹקִים מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר הַנְּנִי" (שמות ג, ד)

נז.

(ח"ב ז, א-ב-ג-יא)

מִי שֶׁהוּא 'רַחֲמָן', הוּא יִכּוֹל לְהִיזֵת 'מִנְהִיג' וְכו'. וְרַחֲמָן בְּזֶה הוּא רַק 'מֹשֶׁה רַבֵּנוּ' - בִּי הוּא הָיָה 'מִנְהִיג יִשְׂרָאֵל', וְהוּא יֵהִיָּה ה'מִנְהִיג' לְעֵתִיד וְכו'.

בִּי הָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת בְּאֵמַת עַל יִשְׂרָאֵל, וּמִסֹּר נִפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְהַשְׁלִיךְ נִפְשׁוֹ מִנְגַּד, וְלֹא הָיָה הוֹשֵׁשׁ עַל עַצְמוֹ כְּלָל וְכו' - בִּי הוּא הָיָה רַחֲמָן וּמִנְהִיג אֲמִתִּי, וְהָיָה עוֹסֵק בְּיִשׁוּבּוֹ שֶׁל עוֹלָם, שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם מְיֻשָּׁב וּמְמֻלָּא מִבְּנֵי-אָדָם, הֵינּוּ בְּנֵי דַעַה' וְכו'.

בִּי עָקַר ה'רַחֲמָנוּת' הוּא: לְרַחֵם עַל "יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה", לְהוֹצִיאָם מִהַמְּשָׁאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עֲזוֹנוֹת - וְזֶהוּ ה'רַחֲמָנוּת הַגְּדוֹל מִכָּל מִינֵי רַחֲמָנוּת. בִּי כָּל הַיְסוּדִים הַקְּשִׁים שֶׁבְּעוֹלָם, אֵינָם נֶחֱשָׁבִים כְּלָל כְּנֶגֶד הַמְּשָׁאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עֲזוֹנוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

בִּי מִי שִׁיּוּדַע 'קְדֻשַׁת-יִשְׂרָאֵל' מֵאִין הֵם לְקוֹנִיָּה, וַיּוֹדַע רוּחָנוּת וְדִקּוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הוּא יוֹדַע: "שִׁיִּשְׂרָאֵל הֵם רַחוּקִים לְגַמְרֵי מַעֲזוֹן, וְאִין עֲזוֹן שִׁיָּד לָהֶם כְּלָל כְּלָל לֹא!"

וְעַל-כֵּן 'מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלִיז-הַשְּׁלוֹם' - בְּכָל-עֵת שֶׁנִּפְּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּאִיזָה עֲזוֹן, הָיָה מוֹסֵר-נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם וְהִתְפַּלֵּל בְּעֵדָם - כְּגוֹן ב'מִרְגְּלִים' וְכוּצָא. בִּי יוֹדַע: שֶׁלְּפִי 'קְדֻשַׁת-יִשְׂרָאֵל' וְדִקּוּתָם, הֵם רַחוּקִים מַעֲזוֹן, וְאִי-אֶפְשָׁר לָהֶם לִשָּׂא כְּלָל הַמְּשָׂא הַכְּבֵד שֶׁל עֲזוֹן כַּ"ל.

וּבְאֵמַת: מֵהֵיכָן בָּאִים לְעֲזוֹנוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם?! - הוּא רַק עַל-יַדֵּי שְׂאִין לוֹ דַעַת! - בִּי "אִין אָדָם עוֹזֵר עֲבָרָה, אֲלֹא-אִם-כֵּן נִכְנָס בּוֹ רִיחַ-שְׁטוֹת" (סוֹטָה ג). וְזֶהוּ ה'רַחֲמָנוּת הַגְּדוֹל' מִן הַכָּל, שֶׁצָּרִיכִין לְרַחֵם עָלָיו לְהַכְנִים בּוֹ דַעַת' וְכו'.

וּמֹשֶׁה-רַבֵּנוּ בִּקְשָׁה (בַּמִּדְבָּר יד, יט): "סֶלַח נָא! עַל חַטָּא ה'מִרְגְּלִים' שֶׁגָּרַמּוּ 'חֲרָבָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ', (תַּעֲנִית כַּט, סוֹטָה לה. סְנֵהֲדָרִין קד), שֶׁבְּזֶה הַחַטָּא וְהַפְּגָם תְּלוּיִים כָּל הָעֲזוֹנוֹת, בִּי עַל-יַדֵּי-זֶה הַפְּגָם נֶחֱרַב הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ.

וּבְזָמָן שֶׁבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם, הָיִינוּ נִקְיִים מַעֲזוֹנוֹת - בִּי "תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל לַיְלָה, וְתְּמִיד שֶׁל בֵּין-הָעֲרֵבִים הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל יוֹם" (בַּמִּדְבָּר-רַבָּה כא, כא; תַּנְחוּמָא פְּנֻחָם ג).

בִּי יִשְׂרָאֵל "עִם קְדוּשָׁה" (דְּבָרִים ז, ו; יד, ב-כא; כו, יט), לְפִי גְדֹל רוּחָנוּתָם וְדִקּוּתָם, אִין יִכּוֹלִין לִשָּׂא עֲלֵיהֶם הַמְּשָׂא שֶׁל עוֹן אֶפְלוֹ יוֹם אֶחָד. עַל-כֵּן אָנוּ צָרִיכִין ה'בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ', שִׁיְכַפֵּר עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם.

ומעת אשר הרב בית־מקדשנו - אין אנו יכולים לנקות עצמנו מן העוונות, כי אין מי שיכפר בעדנו.

ומשה־רבנו על־יִהְיֶה־שְׁלוֹם שִׁידַע כָּל זאת - על־כֵּן מָסַר נַפְשׁוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ: "סֶלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה" וכו', כִּי יָדַע שֶׁזֶה הַחֲטָא תְלוּי הַרְבֵּן־הַבֵּית, שֶׁהוא כּוֹלֵל כָּל הַחֲטָאִים בְּנִ"ל.

וּכְשֶׁזָּכָה לַפְעַל בִּקְשָׁתוֹ - מָזָה נַעֲשֶׂה בַּחֲנִינָה (תהלים ל, א): "חֲנַפַּת הַבַּיִת", בַּחֲנִינָה 'חֲנֻכָּה' - הַפֶּךְ הַרְבֵּן־הַבֵּית.

וּמֹשֶׁה־רַבְּנוֹ זָכָה לְסוּד חֲנֻכָּה' - עַל־יְדֵי שְׁמִסְר־נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְנָתַן לְבוֹ עֲלֵיהֶם לְהַסְתַּכֵּל בְּצַרְתָּם, וְעַקַּר 'צָרַת יִשְׂרָאֵל' הוא הַמְשָׂא שֶׁל עוֹנוֹת' - כִּי הוא הָיָה רַחֲמָן וּמְנַהִיג אֲמִתִּי. וְעַל־כֵּן בִּקֵּשׁ עֲלֵיהֶם: "סֶלַח נָא". וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה בַּחֲנִינָה 'חֲנֻכָּה', בַּחֲנִינָה: "חֲנַפַּת הַבַּיִת".

וְזָהוּ (תקוני־זוהר כט): "חֲנֻכָּה, חֲנוּכַ"ה" - חֲנִינוּ: "כ"ה בְּכִסְלוֹ, 'כִּסְלִי"ו' הוא אוֹתִיּוֹת (שמות ג, ד): "וַיִּרְא יְיָ כִּי סָר לְרֵאוֹת" - כִּי מֹשֶׁה־רַבְּנוֹ נָתַן לְבוֹ לְהַסְתַּכֵּל בְּצַרְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וְזָהוּ: "כִּי סָר לְרֵאוֹת", לְשׁוֹן "סָר וְזָעַף" (מְלָכִים־א כ, מג; כא, ד). וְעַקַּר צָרְתָּן הוא הַמְשָׂא שֶׁל עוֹנוֹת חֲסוֹשְׁלוֹם בְּנִ"ל.

וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּשָׂרָאָה שֶׁהוא נוֹתֵן לְבוֹ עַל־זֶה, קָרָאוּ אֱלֹוֹ (שמות ג, ד): "וַיֹּאמֶר: מֹשֶׁה מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר הַנְּנִי" - "הַנְּנִי לְכַהֵנָה, הַנְּנִי לְמַלְכוּת" (שמות־רַבָּה ב, ו).

"הַנְּנִי לְכַהֵנָה" - זֶה בַּחֲנִינָה "חֲנַפַּת הַבַּיִת", כִּי "מֹשֶׁה שִׁמֵּשׁ

בְּשִׁבְעַת יְמֵי הַמַּלְוָאִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים צט, ו): "מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵי" (זבחים קב.).

גַּם 'פָּהֵן' הוא בַּחֲנִינָה 'כְּלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד' (בַּחֲנִינָה דְרִי מַעֲלָה וְדְרִי מַטָּה - בַּחֲנִינָה 'אִיָּה מְקוּם פְּבוּדוֹ, וּמְלֵא כָל הָאָרֶץ פְּבוּדוֹ) - כִּי בְּכַהֵן נֹאמַר (וַיִּקְרָא י, יא): "לְהַזְרוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - לְהַזְרוֹת' לְשׁוֹן 'הוֹרָאָה', זֶה בַּחֲנִינָה 'תַּלְמִיד'. גַּם 'לְהַזְרוֹת' לְשׁוֹן 'הַרְיוֹן', בַּחֲנִינָה 'בֵּן'.

"הַנְּנִי לְמַלְכוּת" - זֶה בַּחֲנִינָה 'מַלְכוּת', שְׁעַל־יְדֵי נְמֻשָּׁה הַפְּרָנְסָה שָׁבוּ נִתְגַּלָּה 'אוֹר־הַפְּנִים'. (עי' בַּפְּנִים).

"שֶׁל נַעֲלִיקָה מַעַל רַגְלֶיהָ, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא" (שמות ג, ה)

נח.

(ח"א מד)

עַל־יְדֵי 'מַחְאֵת־כַּף' בְּתַפְלָה - נִטְהַר אֲוִיר הַמְּקוֹם שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מִתַּפְלָל, וְשׂוֹאֵב אֲוִיר הַקְּדוּשׁ כְּמוֹ בְּאָרֶץ־יִשְׂרָאֵל. גַּם עַל־יְדֵי מַחְאֵת כַּף, נִתְגַּרֵּשׁ אֲוִיר הַטָּמֵא וְכוּ'. (עי' בַּפְּנִים בְּאַרְיֵכוֹת).

וְזֶה פְרוּשׁ (הוֹשַׁע יב, יא): "וַיְבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה" - עַל־יְדֵי הַיְדִים, עַל־יְדֵי 'מַחְאֵת־כַּף' - הַדְּבוּרִים נְדַבְּרִים בְּ"אֲדַמַּת קֹדֶשׁ" (שמות ג, ה; זְכַרְיָה ב, טז). "נְבִיאִים" - לְשׁוֹן 'דְּבוּר'.

נט.

(ח"ב פג)

עַל־יְדֵי 'תְּקוּן־הַפְּרִית' שֶׁהוא 'קִשְׁת' - יְכוּל לְהוֹצִיא הַחֲצִים, שֶׁהיא הַתַּפְלָה, שֶׁהיא "ח" בְּרַכָּאן דְּעֻלוֹתָא -

שֶׁהֵם תֵּלֶת וַיִּוִּי"ן" (תקוני-זהר מא. מח.), בְּחִינַת הַצִּיּוֹן.

וּמְקוֹמָם בְּבְרִית, בְּחִינַת (תהלים פט, כט):
 "וּבְרִיתִי נֶאֱמַנְתָּ לִּי". אֲמוּנָה
 זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, בְּחִינַת (שמות יז, יב): "וַיְהִי
 יָדְיוֹ אֲמוּנָה".

וְאִז נַעֲשֶׂה בְּיַחְדָּוְנוֹ - הֵינּוּ: שְׂבָא
 לְקִדְשֵׁי-שַׁבָּת שְׂאִסוּר בְּמִלְאָכָה
 וְכוּ'. - וּקְדֻשַׁת-שַׁבָּת, זֶה בְּחִינַת תְּכֵלֶת
 הַיְדִיעָה, וְ"תְכֵלֶת הַיְדִיעָה שֶׁלֹּא נִדְעָ"
 (בְּחִינַת-עוֹלָם פ"ג).

וּבְשִׁבְלֵי-זֶה שַׁבָּת נִקְרָא "תְּכֵלֶת שָׁמַיִם
 וְאָרֶץ" (תְּפִלַּת עֲרֵבִית שַׁבָּת).
 וְ"תְכֵלֶת" זֶה בְּחִינַת (קהלת ז, כג): "אֲמַרְתִּי
 אֲחַכְמָה, וְהִיא רַחוּקָה מִפְּנֵי" - הֵינּוּ: זֶה עֵקֶר
 הַחֲכָמָה: שֵׁשֶׁבִיל שְׂרָחוּק מִפְּנֵי הַחֲכָמָה.

וְ"תְכֵלֶת הַזֶּה" - הוּא עֵקֶר הַמְּקוֹם, הֵינּוּ
 בְּחִינַת "מְקוֹמוֹ שֶׁל
 עוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה סח, ט), שֶׁזֶה ה'תְּכֵלֶת',
 הוּא הַמְּקוֹף אֶת כָּל הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּחֲכָמָה,
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים קד, כד): "כָּל־מַחְכְּמָה
 עֲשִׂיתָ".

וְזֶהוּ בְּחִינַת (בְּרֵכּוֹת ז): "הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם'
 לְתַפְלָתוֹ" - כִּי זֶה עֵקֶר הַמְּקוֹם,
 בְּבְחִינַת (שמות טז, כט): "אֲלֵךְ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ
 בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי".

וְאִז "פּוֹשֵׁט גּוֹפּוֹ הַמְּצַרֵּעַ שֶׁהוּא מִמְּשַׁכָּא
 דְּחַוְיָא" (תקוני-זהר מח:), וְלֹבֵשׁ בְּגָדֵי-
 שַׁבָּת, הֵינּוּ "גּוֹף קָדוֹשׁ מְגֻרְעָדוֹן" (שם).

כִּי הַמְּקוֹם גּוֹרֵם, בְּבְחִינַת (שמות ג, ה):
 "שֶׁל נֶעְלִיף מֵעַל רַגְלֶיךָ, כִּי הַמְּקוֹם'
 אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת קֹדֶשׁ הוּא".

וְעַל-שֵׁם הַגּוֹף-הַקָּדוֹשׁ נִקְרָא שַׁבָּת,
 בְּבְחִינַת (שם ד, ז): "וְהִנֵּה שָׁבָה
 כְּבָשָׂרוֹ" - "שְׂנִרְפָא מְצַרְעָתוֹ, וְנִתְלַבֵּשׁ
 בְּגוֹף קָדוֹשׁ מְגֻרְעָדוֹ, הַנִּקְרָא בְּשֵׁר',
 בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "בְּשֵׁר מִבְּשָׂרֵי" (תקוני-
 זהר שם).

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים, מִי אֲנִי
 כִּי אֵלֶךְ אֶל פְּרַעֲוֹה" (שמות ג, יא)

ס.

(ח"א יח, ב)

זֶה שֶׁהַצַּדִּיק בּוֹרַח מִהַשְּׂרָרָה וְהַכְּבוֹד,
 וְאֵינּוּ רוֹצֵה לְהִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם - בָּא
 מִבְּחִינַת הַסְּתֵרֶת פְּנֵי הַשָּׁמַיִם, עַל-יְדֵי מְעוֹט
 אֲמוּנָה שֵׁשֶׁבִיל שִׂישׁ בְּיִשְׂרָאֵל.

כִּי לְפִי רַב ה'כְּפִירָה' חֲסוֹדוֹשְׁלוֹם, כִּן
 הַסְּתֵרֶת פְּנֵי הַשָּׁמַיִם, וְאֵין רוֹצֵה לְהִנְהִיג
 אוֹתָם, וְה'הַסְּתֵרָה' הַזֹּאת הִיא בְּחִינַת 'פְּעֻסוֹ
 וְחֲרוֹן-אַפוֹ'.

וְזֶהוּ כְּשֶׁהַקָּטָן מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹ מִלִּילָךְ
 לְמַצְרַיִם וְלִהְיוֹת מְנַהִיג, אָמַר (שמות
 ג, יא): "מִי אֲנִי כִּי אֵלֶךְ אֶל פְּרַעֲוֹה", וְשָׂאָר
 דְּבָרָיו. כְּתוּב (שם ד, יד): "וַיִּתֵּר אַף ה'
 בְּמֹשֶׁה".

פְּרוּשׁ: זֹאת ה'הַקָּטָן' שֶׁלֹּא רָצָה לִהְיוֹת
 'מְנַהִיג' - זֶה מַחְמַת שֶׁנִּשְׁתַּלְשַׁל
 בּוֹ חֲרוֹן-אַף ה', כִּנ"ל.

אָבֵל עַל-יְדֵי הַפֶּרֶת הַפְּעֵס בְּרַחֲמָנוּת' -
 הֵינּוּ: כְּשֶׁבָא אָדָם לְכָלֵל 'פְּעֵס', לֹא
 יִפְעַל בְּכַעֲסוֹ שׁוֹם 'אֲכַזְרִיּוֹת', וְאֲדַרְבָּא יִמְתִּיק
 הַפְּעֵס בְּרַחֲמָנוּת - אִז נִמְתַּק ה'חֲרוֹן-אַף'
 שֵׁשֶׁבִיל בְּתוֹךְ הַצַּדִּיקִים עַל-יְדֵי ה'רַחֲמָנוּת'.

וְאֵזֶה: הַרְחַמְנוּת' גּוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וּמְרַחֲמִים
עַל הָעוֹלָם, וְנִתְרַצִּים בְּהִנָּהֲגָתוֹ,
וּמְקַבְּלִים עַל עֲצֻמֵּן הַשְּׂרָרָה שֶׁל הַהִנָּהֲגָה.
וּבְזֹאת הַרְחַמְנוּת', הֵם מְנַהֲיִים אֶת הָעוֹלָם
וְכוּ'.
וְכוּ'.

"וְזֶה לְךָ הָאוֹת פִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ" (שְׁמוֹת ג, יב)

וּבְמָה מֵאֵרִי ד'אוֹת בְּרִית' דְּאִתְמַר בְּהוּן: "וְזֶה לְךָ
הָאוֹת". (תִּיקוּנֵי זֶהר עה.)

סא

(ח"א כז, ו)

זֶה', בְּחִינַת 'בְּרִית', בְּחִינַת (שְׁמוֹת ג, יב):
"וְזֶה לְךָ הָאוֹת" (תִּיקוּנֵי זֶהר עה:).

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה, אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה"
(שְׁמוֹת ג, יד)

סב

(ח"א א)

"וּמַחֲיִנֵּן לִיָּה בְּאֵלוֹתָא דְּחָקִיק עֲלִיָּה
אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה" (בְּבֵאֲבֵתְרָא
עג.).

הִינּוּ: שְׁעַקְר הַכְּנַעַתוֹ שֶׁל הַיִּצְרָה־הָרַע,
הוּא עַל-יַדִּי "הַתּוֹרָה שֶׁהִיא כְּלָה
שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא" (זֶהר יתרו
פז. אַחֲרֵי עג.). וְהַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת זִי"ו, כִּי
"הַלּוֹחֹת אֲרָכּוּן זִי"ו וְרַחְבּוֹן זִי"ו" (בְּבֵאֲבֵתְרָא
יד.).

וְזֶהוּ בְּחִינַת "אֵלוֹתָא" - דְּהִינּוּ מְקַלּוֹת,
"דְּחָקִיק עֲלֵיהֶם אֲהִיָּה" וְכוּ', הִינּוּ
שְׁמוֹת', בְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת
זִי"ו'.

וְהַי"ו' הוּא 'צוּרַת מְקַל' (זֶהר וַיֵּצֵא קסב.),
וְהִיא "כְּלָה שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ" - הִינּוּ: שֶׁהַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה מְכַנִּיעַ
אֶת הַיִּצְרָה־הָרַע שְׁרוּצָה לְעֲשׂוֹת אֶת הָאָדָם
מְשַׁנֵּעַ מִמֶּשׁ חַס־וְשָׁלוֹם.

כִּי 'בְּעַל-עֲבָרָה' הוּא 'מְשַׁנֵּעַ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַז"ל (סוֹטָה ג.): "אִין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה,
אֵלָא אִם-כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ-שְׁטוּת".

וּכְמוֹ שֶׁהַמְשַׁנֵּעִים צָרִיכִים לְהַכּוֹתָם וְלְשׁוֹם
עֲלֵיהֶם 'שְׁמוֹת' - כְּמוֹ-כֵן מִמֶּשׁ:
הַתּוֹרָה שְׁעוֹסְקִין, הוּא בְּחִינַת 'מְקַלּוֹת'
וְשְׁמוֹת', שֶׁבְּזֶה מְכַיֵּעִין וּמְכַנִּיעִין הַיִּצְרָה־הָרַע,
וּמְגַרְשִׁין מִן הָאָדָם הַשְּׁנַעוֹן וְהַרוּחַ-שְׁטוּת
שֶׁנִּכְנָס בּוֹ.

סג

(ח"א ו, א-ב'ג)

צָרִיךְ כָּל אָדָם לְמַעַט ב'כְּבוֹד-עֲצוּמוֹ'
וְלְהַרְבּוֹת ב'כְּבוֹד-הַמְּקוֹם' וְכוּ', וְאֵזֶי
הוּא זוֹכֶה ל'כְּבוֹד-אֱלֹקֵי' וְכוּ'.

וְאִי-אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת ל'כְּבוֹד הַזֶּה' - אֵלָא
עַל-יַדִּי 'תְּשׁוּבָה'. וְעַקְר
הַתְּשׁוּבָה: כְּשִׁישְׁמַע בְּזִינּוֹ יָדָם וַיִּשְׁתַּק! -
כִּי "לִית כְּבוֹד בְּלֹא כָּף" (זֶהר פִּנְחָס רנה:).
וְהַכָּף הוּא 'כְּתוּר' (זֶהר שם), בְּחִינַת 'אֲהִיָּה',
בְּחִינַת 'תְּשׁוּבָה', כִּי "אֲהִיָּה", דָּא אֲנָא זְמִין
לְמַהֲוִי" (זֶהר וַיִּקְרָא יא. אַחֲרֵי סה:).

הִינּוּ: 'קִדְּם הַתְּשׁוּבָה' - עֲדִין אִין לוֹ
'הִזְיָה', כְּאִילוֹ עֲדִין לֹא נִתְהַוָּה
בְּעוֹלָם, כִּי "טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא מְשַׁנְבְּרָא"
(עַרְוּבִין יג:).

וּכְשָׁבֵא לְטַהַר עֲצוּמוֹ וְלְעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה' -
אֵז הוּא בְּבִחִינַת 'אֲהִיָּה', הִינּוּ:

שִׁיחֶיהָ לוֹ הָיְיָה בְּעוֹלָם, הִינּוּ: "אָנָּה זְמַן לְמַהוּי".

וְזֶה בְּחִינַת 'פֶּתֶר' - כִּי 'פֶּתֶר' לְשׁוֹן 'הַמְתָּנָה', בְּחִינַת 'תְּשׁוּבָה'.

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (יומא לח: לט.): "הֵבֵא לְטָהַר מְסִיעֵינָ לֹו. מְשַׁל לְאַחַד שְׂבָא לְקַנּוֹת אַפְרָסְמוֹן, אוֹמְרִים לוֹ: הִמָּתֵן וְכוּ'".

וְזֶה בְּחִינַת 'פֶּתֶר', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איוב לו, ב): "פֶּתֶר לִי זַעִיר וְאַחֲנֹךְ".

אָבֵל 'קֹדֶם הַתְּשׁוּבָה', אָזִי בְּחִינַת 'אֵהִי' ה' בְּהַסְתֵּר פָּנִים מִמֶּנּוּ - כִּי עֲדִין לֹא הִכִּין אֶת־עַצְמוֹ לְמַהוּי בְּעוֹלָם. וְהַסְתֵּר פָּנָי אֵהִי"ה' גִּימַטְרִיא 'ד"ס' וְכוּ', הִינּוּ: 'שְׂפִיכוֹת' דָּמִים וּבְזִיוֹנוֹת' וְכוּ'.

וְתַקּוּן לְזֶה: שִׁיחֶפֶךְ 'דָּם' לְדָם' - שִׁיחֶיהָ מִן "הַשּׁוֹמְעִים הַרְפָּתָם וְאִינָם מְשִׁיבִים" (שְׁבַת פח: גִּטִּין לו:), וְלֹא יִדְקַדֵּק עַל בְּזִיוֹן כְּבוֹדוֹ וְכוּ'.

וְצָרִיךְ לְאַחֵז תָּמִיד בְּמִדַּת הַתְּשׁוּבָה, כִּי "כִּי יֹאמֶר זְפִיתִי לְבִי, טָהַרְתִּי מִחַטָּאתִי" (מְשָׁלִי כ, ט), כִּי בְשָׁעָה שֶׁאָדָם אוֹמֵר: "חַטָּאתִי, עֲוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי" - אֲפֹלוּ זֶה אִי־אֶפְשָׁר לִזְמֹר בְּבֶר לֵבָב בְּלִי פְּנִיָה וְכוּ'.

נִמְצָא: שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה' עַל הַתְּשׁוּבָה הָרֵאשׁוֹנָה, הִינּוּ: עַל "חַטָּאתִי, עֲוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי" שֶׁאָמַר וְכוּ'.

וְאֲפֹלוּ אִם יוֹדַע אָדָם בְּעַצְמוֹ שֶׁעָשָׂה 'תְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה' - אַף עַל־פִּיכֵן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה' עַל 'תְּשׁוּבָה' הָרֵאשׁוֹנָה.

כִּי מִתְחַלֵּה בְּשָׁעָה תְּשׁוּבָה - עָשָׂה לְפִי הַשְּׂגָתוֹ. וְאַחֲרֵיכֵן בּוֹדָאִי בְּשָׁעוֹשָׂה

תְּשׁוּבָה, בּוֹדָאִי הוּא מְכִיר וּמְשִׁיג יוֹתֵר אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ.

נִמְצָא: לְפִי הַשְּׂגָתוֹ שֶׁמְשִׁיג עֲכָשׁוֹ - בּוֹדָאִי 'הַשְּׂגָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה' הוּא בְּבְחִינַת 'גְּשָׁמִיּוֹת', נִמְצָא: שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה' עַל 'הַשְּׂגָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה' - עַל שֶׁהִתְגַּשֵּׁם אֶת רוּמָמוֹת אֱלֹקוֹתָיו.

וְזֶה בְּחִינַת 'עוֹלָם־הֵבֵא', שִׁיחֶיהָ 'כְּלוֹ שְׁבַת', הִינּוּ 'כְּלוֹ תְּשׁוּבָה' וְכוּ' - כִּי עֶקֶר 'עוֹלָם־הֵבֵא', הוּא 'הַשְּׂגָת־אֱלֹקוֹתָיו' וְכוּ'.

נִמְצָא: בְּכַל־עֵת שִׁישִׁיגוּ הַשְּׂגָה יִתְרָה, אָזִי יַעֲשׂוּ 'תְּשׁוּבָה' עַל הַהֲשָׁגָה הָרֵאשׁוֹנָה.

סד.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת, קָרִיאת־הַתּוֹרָה ד, יט־כ"ב - עַל־פִּי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן ח"א ו, 'קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ')
 "הִנֵּה אֲנִכִּי בָּא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתִּי לָהֶם, אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם, וְאָמְרוּ לִי מָה שְּׁמוֹ, מָה אָמַר אֲלֵהֶם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֵל מֹשֶׁה: אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה, וַיֹּאמֶר: כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם.

וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹקִים אֵל מֹשֶׁה: כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, ה' אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְגו' שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם, זֶה שְּׁמִי לְעוֹלָם וְזֶה זְכָרִי לְדוֹר דוֹר". (שְׁמוֹת ג, יג־ידטו)

(א) לְכַאוֹרָה אֵינּוּ מְדַקְדָּק הַלְשׁוֹן שֶׁשָּׂאֵל: "וְאָמְרוּ לִי מָה שְּׁמוֹ מָה אָמַר אֲלֵהֶם"? - הִיָּה לוֹ לְשָׂאֵל בְּפִשְׁטוֹ: שִׁיזְדִיעוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, כְּדִי שִׁיזְדִיעוּ לְיִשְׂרָאֵל!

(ב) וּמַהוּ הַלְשׁוֹן: "מָה אָמַר אֲלֵהֶם" - שֶׁנִּרְאָה בְּזֶה אֲמִירָה וְשִׁיחָה וּפְלִפּוּל

נָאָה, שִׁידַע אִיךָ לְהָשִׁיב לָהֶם תְּשׁוּבָה מִקְבֻלַּת
עַל שְׁאֲלַתְּם הַגְּדוּלָּה?

ג) וְגַם קָשָׁה עַל גּוֹף הַשְּׂאֵלָה: "וְאָמְרוּ לִי
מָה שְּׁמוֹ" - הֲלֹא כָּבֵר הוֹדִיעַם מְשֻׁמוּ?
כַּמּוֹבָא בְּזֶה הַפְּסוּק בְּעֶצְמוֹ שֶׁהַזְכִּיר:
"וְאָמַרְתִּי לָהֶם, אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי
אֵלֵיכֶם". וְכִי אֵינוֹ מִסְפִּיק זֶה הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ
שֶׁהוּא "אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם"?

ד) גַּם הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מוֹבֵן
הַיָּטֵב, שֶׁהָשִׁיב לוֹ: "אֱהִיָּה אֲשֶׁר
אֱהִיָּה", וְאַחֲרֵיכֵן אָמַר לוֹ עוֹד הַפֶּעַם:
"אֱהִיָּה" - מֵהוּ עֲנִין שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֱהִיָּה?

ה) וְגַם: הֲלֹא הַשֵּׁם "אֱהִיָּה" הַקְּדוּשׁ, אֵינוֹ
עֹקֵר הַשֵּׁם שְׂצוּהָ עָלֵינוּ לְהַזְכִּירוֹ
לְעוֹלָם, כִּי עֹקֵר שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂאֵנוּ מִזְכִּירִין
תָּמִיד, הוּא שֵׁם הַיְי"ה בְּכַנּוּי אֲדֹנָי, וְכַמוֹ
שְׁפִיטָה שֵׁם בְּעֶצְמוֹ: "וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹקִים אֵל
מֹשֶׁה וְכוּ': ה' אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי
אֵלֵיכֶם וְכוּ', זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם זֶה זְכָרִי לְדוֹר
דוֹר".

הַרִי צוּהָ בְּפִרוּשׁ: שֶׁעֹקֵר שְׁמוֹ לְעוֹלָם, הוּא
שֵׁם הַיְי"ה בְּרוּדֵי-הוּא, וּמֵה זֶה שְׂלֹא
אָמַר לוֹ תִּכְפֹּף זֶה הַשֵּׁם, רַק אָמַר לוֹ תִּחְלָה
'שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֱהִיָּה'?

אִךְ חֲדָא קָשְׁיָא מִתְרַצָּת בַּחֲבֵרְתָּהּ! - שֶׁזֶהוּ
בְּעֶצְמוֹ 'שְׂאֵלַת מֹשֶׁה', שֶׁדִּקְדַּק בְּלִשׁוֹנוֹ
וְהָאִרִיךְ בְּשְׂאֵלָתוֹ: "הֲנִיָּה אֲנֹכִי בָּא אֵל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם
שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם", וְאַף-עַל-פִּי-כֵן: "וְאָמְרוּ לִי
מָה שְּׁמוֹ"? וְלֹא יִסְפִּיק לָהֶם מָה שֶׁאָמַרְתִּי
לָהֶם: "אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם" - עַל-כֵּן אֲנִי
שׂוֹאֲלָךְ: "מָה אָמַר אֱלֹהִים"?

כִּי בּוֹדָאֵי יֵשׁ לָהֶם בְּוִנָּה עֲמָקָה בְּשְׂאֵלָתָם:
"מָה שְּׁמוֹ"? אֲפִי-עַל-פִּי שֶׁכָּבֵר אָמַרְתִּי
לָהֶם: "אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם".

וְעַתָּה הַשִּׁיבֵנִי נָא, מָה אָמַר וְאָשִׁיב לָהֶם
עַל שְׂאֲלַתְּם הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת?
וְהָשִׁיב לוֹ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ תִּחְלָה: "אֱהִיָּה
אֲשֶׁר אֱהִיָּה" וְכוּ', וְאַחֲרֵי-כֵן
הוֹדִיעַ עֹקֵר שְׁמוֹ, שֶׁהוּא שֵׁם הַיְי"ה בְּרוּדֵי-
הוּא, שֶׁהוּא "שְׁמוֹ לְעוֹלָם" וְכוּ'.

וְהַעֲנִין: שֶׁעֹקֵר הָעֲצָה לְקִיּוּם-הַתּוֹרָה,
הוּא לְהַתְּחִיל בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ,
וּבְשִׁבְלִי-זֶה הַזְּהִירָם בְּתַחֲלַת נְתִינָתָהּ: "שִׁיְהִיוּ
דְּבַר-יְתוֹרָה בְּעֵינָיו בְּכָל יוֹם, כַּאֲלוֹ הַיּוֹם
נִתְּנָה" (פְּסִיקְתָא-דְּרַב-בְּרַחְמָא יב, כא).

כִּי עֹקֵר 'קְבֻלַּת-הַתּוֹרָה' הוּא שְׂנֻזָּה
לְקִיּוּמָהּ, וְלִהְיוֹת 'קִיּוּם-הַתּוֹרָה' בְּעוֹלָם,
זֶה קָשָׁה וְכַבֵּד מִן הַכָּל, וְצָרִיכִין לָזֶה עֲצוֹת
עֲמֻקּוֹת מְאֹד מְאֹד, בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וּבְכָל יוֹם
וְיוֹם.

וְזֶה עֹקֵר הַחֲבוּטָה וְהַפְּלִפּוּל הָאֵרֶךְ שֶׁהִיָּה בֵּין
מֹשֶׁה וּבֵין הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, כָּל שִׁבְעַת
הַיָּמִים שֶׁמֵּאֵן מֹשֶׁה בְּשְׁלִיחוֹתוֹ.

כִּי כָּל עֹקֵר קָטָב טַעֲנוּתוֹ הָיָה: שֶׁאֵינוֹ
רוֹצֵה לִילָךְ בְּשְׁלִיחוֹתוֹ, מִחֻמַּת רַבּוּי
הַחוּלְקִים שֶׁמְעַרְבְּבִין הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת
'דָּתוֹ וְאֲבִירָם', וְ"יִצֹר לֵב הָאָדָם שֶׁל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד רַע מִנְּעוּרָיו" (בְּרַאשִׁית ח, כא), וְעַל-כֵּן אֲנִי
יּוֹדֵעַ שֶׁיִּקְלָקְלוּ בְּכָל-פַּעַם.

וְכַמוֹ שֶׁרַמְזוּ לוֹ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ (שְׁמוֹת ג, ז):
"רָאָה רְאִיתִי" וְכוּ', "רוֹאֵה אֲנִי
שְׂסוּפֵן לְחַטָּא" (שְׁמוֹת-דְּבָרָה ג, ב).

וְעַל-כֵּן לֹא רָצָה לְהַתְּחִיל לִילָךְ, וְכַמוֹ
שֶׁכְּתוּב (שֵׁם ד, יג): "שְׁלַח נָא בְיַד

תִּשְׁלַח, וּפָרַשׁ רֶשֶׁ"י: "יִוָּדַע אֲנִי שְׂאִינִי מִכְּנִיסָם לְאֶרֶץ, וְאִינִי גּוֹאֲלָם לְעֵתִיד" וכו'.

וּכְלִיזָה מַחֲמַת רַבּוּי הַקְּלָקוּלִים שְׁלָהֶם אָז, וְאַחֲר־כֵּן בְּכָל דּוֹר, כִּי אִזּוּ בַּמִּדְבָּר נִסּוּ אוֹתוֹ וַתִּבְרָךְ עֶשֶׂר נִסְיוֹנוֹת, וְכֵן בְּכָל דּוֹר, שְׁעַל־יַד־יִזָּה כָּל אֲרִיכַת הַגְּלוּת.

וְעַל־כֵּן שָׁאַל: "וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׂמוֹ" וכו' - הֵינּוּ: מֵאַחַר שֶׁכָּבַר אִמְרַתִּי לָהֶם: "אֲלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם", וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יִשְׁאַלוּ: "מַה שְּׂמוֹ"? - שְׂמוֹבֵן פּוֹנְתָם: שְׂאִין מִסְפִּיק לָהֶם יָדִיעַת הַשֵּׁם הַזֶּה לְבַד, שֶׁהוּא "אֲלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם", רַק הֵם שׂוֹאֲלִים עַד־כֵּן: "מַה שְּׂמוֹ"? - שֶׁנִּרְאָה פּוֹנְתָם: בְּמַה יִּתְקַיֵּם 'שְׂמוֹ יִתְבְּרַךְ' אֲצֻלָּם לְעוֹלָם, שְׂיִזְכְּרוּ אוֹתוֹ תָּמִיד וְלֹא יִשְׁכַּחוּהוּ?

וְעַל־כֵּן אֲנִי מִבְּקָשׁ: "מַה אָמַר לָהֶם"? - הַשִּׁיב לּוֹ הַשֵּׁם־יִתְבְּרַךְ: "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה" וכו'.

וְהַעֲנִין: כִּי מִבְּאֵר בַּהֲתוֹרָה "קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ" (ח"א ו): "שִׁכְּשָׁה־אָדָם רוּצָה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, הוּא בְּבַחֲיַנַּת אֱהִיָּה", שֶׁהוּא בַּחֲיַנַּת 'אֲנָא זְמִין לְמַהוּי' (זִסְר וַיִּקְרָא יֵא. אַחֲרֵי סה:), שֶׁמִּתְחִיל שִׁיְהִיָּה לּוֹ הוּיָה בְּעוֹלָם וְכו'. עֵינ־שֵׁם הַיֵּטֵב.

וּמִבְּאֵר שָׁם: "שְׂצָרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, כִּי אֶפְלוּ בְּשַׁעַה שְׂאוֹמֵר חֲטָאתִי אֵינּוּ זָךְ בְּלִי פְּנִיָה וְכו'." וְאַפְלוּ מִי שֶׁכָּבַר עָשָׂה תְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה, צָרִיךְ גַּם־כֵּן לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל הַשְּׁגָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה וְכו'." עֵינ־שֵׁם כְּלִיזָה הַיֵּטֵב.

נִמְצָא: שְׂאֱהִיָּה' מְרַמֵּז: שְׂצָרִיכִין לְהִתְחִיל בְּכָל־פַּעַם מִחֲדָשׁ,

בְּבַחֲיַנַּת: "אֲנָא זְמִין לְמַהוּי", כְּאִלוּ לֹא הָיָה לוֹ עֵדוּן שׁוֹם הוּיָה בְּעוֹלָם וְכֵנ"ל. וְזֶהוּ עִקְר הַעֲצָה לְקִיּוּם־הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא שְׂמוֹ יִתְבְּרַךְ.

עַל־כֵּן הַשִּׁיב לוֹ: "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה" - שְׂמַרְמֵז: שְׂצָרִיכִין לְהִתְחִיל לְהַזְמִין עֲצָמוֹ בְּכָל־פַּעַם, שִׁיְהִיָּה לּוֹ הוּיָה בְּעוֹלָם, שְׂיִכִּיר אוֹתוֹ יִתְבְּרַךְ.

וְזֶהוּ: "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה" שְׂתֵּי פַעְמִים - כִּי צָרִיכִין לְהִתְחִיל הַתְּחִלָּה אַחֵר הַתְּחִלָּה, וְכֵמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר לְעִיל: "שְׂצָרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה".

וְזֶה בַּחֲיַנַּת 'אֱהִיָּה' הַשְּׁלִישִׁי, שְׂאָמַר לוֹ עוֹד: "כֹּה תֹאמַר וְכו' אֱהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם".

כִּי אִם תִּדְקַדֵּק בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה "קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ" הַנ"ל, תִּרְאֶה: שְׂמִדְבַּר שֵׁם בְּכָלֵל, מ'שְׁלֹשָׁה מֵיַיִן תְּשׁוּבוֹת'.

(א) כִּי בַתְּחִלָּה מִבְּאֵר שָׁם: "שֶׁהַתְּשׁוּבָה" הוּא בַּחֲיַנַּת: 'אֱהִיָּה - אֲנָא זְמִין לְמַהוּי' וכו'.

(ב) וְאַחֲר־כֵּן כָּתַב שָׁם: "שְׂצָרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, כִּי אֶפְלוּ בְּשַׁעַה שְׂאָדָם אוֹמֵר 'חֲטָאתִי' וְכו', גַּם זֶה אֵי־אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּלִי פְּנִיָה וְכו', נִמְצָא: שְׂצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה".

(ג) וְאַחֲר־כֵּן כָּתַב: וְאַפְלוּ מִי שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, דְּהֵינּוּ: שְׂצָרִיךְ בְּכָל־פַּעַם לָשׁוּב עַל הַשְּׁגָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה וְכו', שְׂזֶהוּ בַּחֲיַנַּת 'שִׁבְת', בַּחֲיַנַּת עוֹלָם־הַבָּא" וכו'. עֵינ־שֵׁם הַיֵּטֵב.

נמצא: שְׁבִדְרָךְ כָּלֵל מִזְכִּיר כָּאֵן 'שֵׁלֶשׁ תְּשׁוּבוֹת'. דְּהִינּוּ:

שְׁיֹלֶיךָ אֵת יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ זֶה, שְׁיִתְחִילוּ בְּכָל־פַּעַם מִחֲדָשׁ.

(א) 'תְּשׁוּבָה הִרְאִישׁוּנָה'.

(ב) וְאַחֲר־כֵּן מָה שְׁצָרֶיךָ לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה', מִחֲמַת שֶׁהִתְשׁוּבָה הִרְאִישׁוּנָה לֹא הִיְתָה עֵדִין בְּשִׁלְמוֹת כְּרֵאוֹי כִּנְ"ל, וְזֶהוּ בַחֲנִינַת 'תְּשׁוּבָה שְׁנִיָּה'.

וְאַפְלוּ אִם אֵין יִכּוֹלִין לַעֲשׂוֹת כְּלוּם מִגְדֹּל הַתְּגַבְרוֹת הַגְּלוּת בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ וּפְרִנְסָה - אִף־עַל־פִּי־כֵן יִתְחִילוּ בְּכָל־פַּעַם לְהַכִּין וּלְהַזְמִין אֶת־עַצְמָם, בְּבַחֲנִינַת: "אֵהְיָה - אֲנִי זְמִין לְמַהְוִי" וְכו'.

וְאַף־עַל־פִּי שֵׁשׁ בָּזָה אֲלֵפִים וּרְבֻבוֹת מְדַרְגּוֹת וּבַחֲנִינּוֹת, שְׁצָרֶיךָ בְּכָל־פַּעַם לְהִתְחִיל וּלְשׁוּב עַל 'תְּשׁוּבָה הִרְאִישׁוּנָה' שֶׁלֹּא הִיְתָה כְּרֵאוֹי - אֲבָל כְּלִיָּזָה נִכְלָל בְּשֵׁתֵי תְּשׁוּבוֹת'.

וְעַל־יְדֵי דֶרֶךְ זֶה, בּוֹדֵאי יוֹצִיא אוֹתָם מִזְהַמְתָּם וְטִמְאַתָּם, שְׂזָה עֵקֶר הַגְּלוּת, וְיִקְרַב אוֹתָם לְשִׁמוֹ יִתְבַּרְךָ.

שֶׁהוּא: 'תְּשׁוּבָה הִרְאִישׁוּנָה' שֶׁהִתְחִיל לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם־יִתְבַּרְךָ; וְאַחֲר־כֵּן מָה שְׁמַחֲזֵק אֶת־עַצְמוֹ בְּכָל־פַּעַם, וְאֵינוֹ מַנִּיחַ אֶת־עַצְמוֹ לְפַל, וּמִתְחִיל בְּכָל־פַּעַם מִחֲדָשׁ, שְׂזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בַּחֲנִינַת "בְּקִי בְּרִצּוֹא בְּקִי בְּשׁוּב" שְׁמִבְּאֵר שֵׁם אַחֲר־כֵּן - כָּל זֶה הוּא בַּחֲנִינַת 'תְּשׁוּבָה שְׁנִיָּה'.

וְעַל־כֵּן תִּכְרַף אַחֲר־כֵּן גְּלוּת לֹא מִיָּד: עֵקֶר הַשֵּׁם־הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא שֵׁם 'הוֹי"ה' בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שָׁם: "וַיֹּאמֶר לֹא אֲלֵקִים עוֹד: כִּי תֹאמַר וְכו', הוֹיָה אֲלֵקִי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחֲנִי אֲלֵיכֶם" וְכו'.

(ג) אֲבָל אַחֲר־כֵּן כְּשִׁזְכָּה לְתְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה בְּאֵמַת כְּרֵאוֹי בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, בְּלִי שׁוּם פְּנִיָּה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא עוֹשֶׂה 'תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה', דְּהִינּוּ עַל 'הַשְּׁגָתוֹ הִרְאִישׁוּנָה' וְכו' כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שָׁם - זֶהוּ עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי. וְזֶהוּ בַּחֲנִינַת 'תְּשׁוּבָה שְׁלִישִׁית'.

כִּי זֶה יְדוּעַ: שְׁכָל הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁבָּהֶם תְּלוּוִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּלָם כְּלוּלִים בְּשֵׁם 'הוֹי"ה בְּרוּךְ־הוּא', שֶׁהוּא עֵקֶר וְשִׁרֵשׁ כָּל הַשְּׁמוֹת כְּלָם.

וְכָל תְּשׁוּבָה וְתְּשׁוּבָה הַנִּכְלָלִין בְּשֵׁלֶשׁ תְּשׁוּבוֹת' כִּנְ"ל, הִיא בַּחֲנִינַת 'אֵהְיָ"ה', שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת "אֲנִי זְמִין לְמַהְוִי", שְׁצָרֶיךָ לְהִתְחִיל לְהַכִּין אֶת־עַצְמוֹ בְּכָל־פַּעַם מִחֲדָשׁ, כִּנְ"ל.

וְעַל־כֵּן בְּכָל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וּבְכָל הַתְּפִלוֹת וּבְכָל הַמְצוֹת, אֲנוֹ מְכוּוֹנִים הָעֵקֶר לְשֵׁם זֶה. וְכָל הַתְּקוּנִים שְׁנַעֲשִׂים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עַל־יְדֵי כָּל תּוֹרָה וּמְצוּהָ, וְכֵן לְהַפְּךָ חֶסֶד־וְשִׁלּוּם, כָּל הַפְּגָמִים שְׁפּוֹגְמִים עַל־יְדֵי כָּל עֲבָרָה אוֹ בְּטוֹל מְצוּהָ, כָּל הַפְּגָמִים וְהַתְּקוּנִים עֵקֶרָם בְּשֵׁם זֶה, כְּמוֹכֵן בְּכָל הַסְּפָרִים־הַקְּדוֹשִׁים.

נמצא: שְׁעֵקֶר הַהִתְקַרְבוֹת לְהַשֵּׁם־יִתְבַּרְךָ בְּתוֹרָה וּמְצוֹת וּתְפִלָּה וְכו', הוּא עַל־יְדֵי שֵׁם זֶה.

וְזֶהוּ בַּחֲנִינַת 'שֵׁלֶשׁ פְּעָמִים אֵהְיָה' שְׁגִלָּה הַשֵּׁם־יִתְבַּרְךָ לְמִשָּׁה אֵז - שְׁגִלָּה לֹא:

אֲבָל אִי־אֶפְשֶׁר שְׁיִתְקַים זֶה הַשֵּׁם אֲצִלוֹ לְעוֹלָם - כִּי־אִם עַל־יְדֵי בַּחֲנִינַת 'אֵהְיָ"ה', שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת "אֲנִי זְמִין לְמַהְוִי", שֶׁהוּא לְהִתְחִיל בְּכָל־פַּעַם מִחֲדָשׁ כִּנְ"ל.

וְעַל-כֵּן אחר שגלה לו 'שֵׁלֶשׁ פְּעָמִים אֱהִי"ה', שהוא עקר כָּלֵל כָּל העצות והדרכים והנתיבות להתקרב לשמו הגדול יתברך, שהוא על-ידי שיקבלו על-עצמן להתחיל להזמין ולהכין עצמן בכל-פעם מחדש - אז דיקא גלה לו מיד עקר 'שם העצם', שהוא 'שם הוי"ה ברוך-הוא', שבו תלוי הכל כל התקונים וכו', ואמר לו: "זֶה שְׁמִי לְעֹלָם, וְזֶה זְכוּרִי לְדֹר דֹּר".

כִּי עָתָה בּוֹדְאֵי יִתְקִים שְׁמוֹ וְזָכְרוּ לְעוֹלָם לְדֹר וְדֹר - מאחר שכבר הקדים לגלות העצה הנ"ל, שהוא בחינת: "שהקדים הרפואה קדם למכה" (מגלה יג), שהוא מה שגלה לו סוד: 'שֵׁלֶשׁ פְּעָמִים אֱהִי"ה' - שהוא להכניס בלב ישראל: "להתחיל בכל-פעם מחדש"!

שְׂצַרְיָךְ הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ בְּכָל יוֹם ובכל-פעם, כל מה שעבר עליו עד אותו היום ואותו השעה, ולא יעלה אצלו בחשבון כלל, כאלו לא התחיל עדין מעולם כלל.

כִּי אִם תִּשְׁכַּח וְתִבִּין בְּעֵינֵי הִירִידוֹת והנפילות שעוברין על כל אחד - עקר נפילתו בדעתו של כל אחד הוא: מחמת שנדמה לו בדעתו שכבר נסה את-עצמו והתחיל קצת בעבודת-השם ונפל מזה, ואחר-כך התחזק להתחיל עוד, ונפל עוד הפעם, וכן היה כמה פעמים.

עַל-כֵּן מְסִיתוֹ הַבַּעַל-דָּבָר לִיאֵשׁ אֶת-עַצְמוֹ חסד-שלום לגמרי, ואומר לו בלבו: "הלא אתה רואה כי אפס תקונה" וכו' - כידוע כל-זֶה למי שעוסק בלמוד הקדוש הזה של התקרבות בגייהנעורים לעבודת השם-יתברך.

אֲבָל מי שזוכה להתחבר לחברים פְּשָׁרִים ואמתים תמיד, עד שיזכה לקבל ולקבע בלבו עצה הקדושה הנ"ל: לשפח בכל-פעם כל מה שעבר עליו, אף-על-פי שכבר התחיל אלפים ורבות פעמים בלי מספר.

רַק עָתָה יִתְחִיל מְחַדֵּשׁ לְהַכִּין וּלְהַזְמִין את-עצמו בכל מה שיוכל, הן לצעק אל השם מעמק הלב כמו שצריך עתה באותה שעה, הן להתחיל ללמד ולהתפלל ולעסוק במצות, הן לשמח את נפשו במה שלא עשני גוי וכו', והבדילנו מן התועים וכו', ולהפך היגון-ואנחה לשמחה וכו' וכו'.

עַל-יְדֵי כָל-זֶה - ישאר קיים בקיום-התורה תמיד.

וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁאָרוּ קַיָּמִים בְּקִדְשָׁת ישראל תמיד, יהיה איך שיהיה, בכל מה שיעבר עליהם בכל הגליות, בגוף ונפש ופרנסה בכלל ובפרט וכו'.

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַרְבוּ לְשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל, שהוא 'שם הוי"ה ברוך-הוא', ויתקיים אצלם לנצח, בבחינת: "זֶה שְׁמִי לְעֹלָם, וְזֶה זְכוּרִי לְדֹר דֹּר", וכו'.

סה.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הודאהו, עב-עג)

"דְּבַר-אַחַר: "אֱהִי"ה אֲשֶׁר אֱהִי"ה - במדת הרחמים בראתי העולם, ובמדת הרחמים אני מנהיגו, ובמדת הרחמים אני מחדשו. דְּבַר-אַחַר: אֱהִי"ה אֲשֶׁר אֱהִי"ה - במדת טוב בראתי העולם, ובמדת טוב אני מנהיגו, ואני עתיד לחדשו" (אותיות-דברי-עקיבא, אותיות ה, ו; ולקוטי-ראובני, פרשת

וכן בכל השירות והתשפחות - רבם מדברים ב'עבר' ו'הזה' ו'עתידי' פנ"ל - הכל כדי לשמח נפשנו בעצם גלותנו הארץ בגוף ונפש, כדי שנגזכה לשוב על-ידי-זה, ולהתקרב ולהתדבק להשם-יתברך, שהעקר על-ידי 'שמחה'.

"זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר" (שמות ג, טו)

סו.

(חיי-מוהר"ן ריב)

על ה'מפרסמים של שקר' שיש להם שם ופרסום בעולם, נאמר (שמות כג, יג):
 "וישם אלהים אחרים לא תזכירו".

ויש 'צדיקים-אמתיים' שנתעלם שמם, דהינו: שאין להם שם ופרסום כראוי להם, שזה בחינת (שמות ג, טו): "זה שמי לעלם". [לעלם כתיב, לשון 'העלמה' - פסחים ג. וברש"י].

"פקד פקדתי אתכם, ואת העשוי לכם במצרים"

(שמות ג, טז)

סז.

(ספורי-מעשיות, מעשה י מבער-גער ועני - ברמזים בסוף המעשה)

ישראל היה להם סימנים במצרים:
 "פקד פקדתי" (שמות ג, טז) - מי שיאמר להם זה הלשון, הוא הגואל.

והדבר תמוה: מאחר שידעו כל ישראל מזה, אם-כן מהו הסימן?! - אפשר לא נמסר אלא להזקנים, וגם על הגואל האחרון בודאי יש סימנים.

כי בכל-זה אנו צריכים לשמח עצמנו בכל-עת, ולהודות לשמו יתברך - א) על הנסים שבבר עשה עמנו. ב) ואשר הוא עושה עמנו עתה בכל-עת, ובצר הוא מרחיב לנו וכו'. ג) ואשר הוא עתיד להיטיב עמנו לנצח, בכח הצדיקיי-אמת שאנו חוסים בהם.

הינו בחינת (ברפת-המזון): "הוא הטיב, הוא מטיב, הוא ייטיב" - שעל-ידי-זה עקר השמחה והדבקות בו יתברך, שהוא החיות והקיום וכו'.

וזה בחינת 'אהי"ה' שהוא בחינת 'פתר', כמו שכתוב שם (ב'לקוטי-מוהר"ן ח"א כד, ז) על פסוק (בראשית כו, ג): "ואהיה עמך ואברכך". כי 'פתר' בחינת 'מקום', בחינת 'המסדר' וכו' - הוא 'מקור השמחה', שמשם הגאלה של מצרים, ושל כל הגליות וכו'. וזה שפנים שם: "דבר-אחר: במדת אמונה בראתי העולם" - כי 'אמונה' בחינת 'שמחה', שזה יסוד הכל.

וזה בחינת כל מזמור "הודו לה" שאומרים קדם התפלה, בהתחלת הפסוקי-דזמרה - שמדבר בעבר והזה ועתיד.

"זכרו נפלאותיו אשר עשה וכו', זכרו לעולם בריתו דבר צנה לאלף דור אשר פרת את אברהם" וכו' - שנתן לנו את התורה והכניסנו לארץ-ישראל חבל נחלתנו וכו', שכל-זה מדבר בגדל הנסים שלעבר.

"שירו לה' שיר חדש בשרו מיום אל יום ישועתו" - שגם בכל יום ויום הוא עושה עמנו ישועות נפלאות ונוראות.

"ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלואו וכו', אז ירגנו כל עצי יער לפני ה'" - שכל זה נאמר על לעתיד.

"אֱלֹקֵי הָעִבְרִיִּים" (שְׁמוֹת ג, יח; ה, ג; ז, טז; ט, א-יג; י, ג)

"אִם לֹא יֵאֱמִינוּ לְקוֹל הָאֲזוּת" (שְׁמוֹת ד, ח)

סח.

(ח"א סד, ב)

וְעַל־כֵּן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ נִקְרָא: "אֱלֹקֵי הָעִבְרִיִּים" (שְׁמוֹת ג, יח; ה, ג; ו, יג; ז, טז; ט, א-יג; י, ג), מִלְשׁוֹן: "עֵבֶר הִנְהַר" (יחושע כד, ב), לְשׁוֹן 'צִדְדִין' - הִינּוּ: שְׁאֱלֹקוֹתוֹ מְסַבֵּב גַּם עַל ה'חֲלָל־הַפְּנוּי' הַבָּא עַל־יְדֵי ה'עֲמָצוֹם', שְׂצֻמָּעַם הָאֹר לְצִדְדִין.

וְעַל־כֵּן 'יִשְׂרָאֵל' נִקְרָאִים 'עִבְרִיִּים' - שְׂעַל־יְדֵי 'אֱמוּנָתָם' שְׁמֵאֱמִינִים שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ 'אֱלֹקֵי הָעִבְרִיִּים' - הֵם 'עוֹבְרִים' עַל כָּל הַחֲכָמוֹת, וְעַל מֵה שְׁאִינָם חֲכָמוֹת, הִינּוּ הָאֲפִיקוֹרְסוֹת הַבָּא מ'חֲלָל־הַפְּנוּי'.

וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי מִזָּה הָאֲפִיקוֹרְסוֹת, צָרִיךְ לְזַהֵר יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְבָרַח וּלְהַמְלִיט מִשֵּׁם, לְבָלִי לְעֵינַי וּלְהַבִּיט בְּדַבְרֵיהֶם כָּלֵל, כִּי חֲסִי־וְשָׁלוֹם בּוֹדָאֵי יִשְׁקַע שָׁם, כִּי עָלְיוֹ נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ב, יט): "כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוֹן" וְכוּ'.

"וַיּוֹצֵאָהּ מִחִיקוֹ, וְהִנֵּה שָׁבָה כַּבְּשָׂרׁוֹ" (שְׁמוֹת ד, ז)

סט.

(ח"ב פג)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת ג, ה): "שֵׁל נַעֲלִיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ".

ע.

(ח"ב עט)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת א, א): "וַיֹּאֲלֶה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה".

"לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי, גַּם מִתְמוּל, גַּם מִשְׁלֵטִים, גַּם מֵאֵז דְּבָרָךְ אֶל עַבְדְּךָ, כִּי כִבַּד פֶּה וְכִבַּד לְשׁוֹן אֲנֹכִי" (שְׁמוֹת ד, י)

עא.

(ח"א יא, ג)

'כְּבוֹד' בְּשִׁלְמוֹת, אִינּוּ כִּי־אִם עַל־יְדֵי 'זָא"ו' שְׁיִמְשִׁיךְ לְתוֹכָהּ, כִּי בְּלֹא 'זָא"ו' נִשְׁאָר "כְּבַד פֶּה" (שְׁמוֹת ד, י). וְעַל־יְדֵי 'זָא"ו', הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים ל, יג): "כְּבוֹד וְלֹא יָדָם". כִּי "כָּל־מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'זָא"ו' הוּא מוֹסִיף" (פְּסָחִים ה, ה), הִינּוּ בְּחִינַת 'תּוֹסֵפוֹת קִדְשָׁה', הִינּוּ 'שְׁמִירַת־הַבְּרִית' וְכוּ'.

עב.

(ח"א מה)

עֲנִין 'מִחָאֵת־כַּפַּיִם בְּתַפְלָה' - כִּי בְּכָל יָד, חֲמִשָּׁה אֲצַבְעוֹת.

וְהַכָּאוֹת הַאֲזוּרוֹת 'יִד־יָמִין' בְּיַד־שְׂמָאל, הִינּוּ: חֲמִשָּׁה פְּעָמִים חֲמִשָּׁה - גִּימְטְרִיא כ"ה.

וְהַכָּאוֹת 'יִד־שְׂמָאל' בְּיַד־יָמִין חֲמִשָּׁה פְּעָמִים חֲמִשָּׁה - גִּימְטְרִיא גַם כֵּן כ"ה.

שְׁנֵי פְּעָמִים כ"ה, גִּימְטְרִיא חֲמִשִּׁים. זֶה בְּחִינַת "חֲמִשִּׁים פְּעָמִים יֵצִיאֲת־

מְצָרִים שְׁנוּפֵר בַּתוֹרָה (זֶהָר ח"א הַשְּׁמֹטוֹת רסא:).

כִּי "עַל-יָדֵי בַּחֲיִנּוֹת יוֹבֵל, יֵצְאוּ מַגְלוֹת-מְצָרִים" (זֶהָר בְּשִׁלַּח מו). **"וְעַקֵּר גְּלוֹת-מְצָרִים, שֶׁהִיָּה ה'דְּבוּר בְּגְלוֹת"** (זֶהָר וָאֲרָא כה:), **וּבְשִׁבְלִיזָה הִיָּה מֹשֶׁה "כְּבַד פֶּה"** (שְׁמוֹת ד, י). **וְעַל-יָדֵי גְּאֻלָּה נִתְהוּהָ בַּחֲיִנַּת 'פֶּה'.**

נִמְצָא: שְׁעַל-יָדֵי חֲמֻשִׁין שִׁעְרֵי בִּינָה, נִתְהוּהָ ה'פֶּה.

וְזֶה בַּחֲיִנַּת (שְׁמוֹת ד, יא): "מִי שֶׁם פֶּה לְאָדָם, מ"י דִּיקָא.

נִמְצָא: שְׁעַל-יָדֵי מְחַאֲת-כַּף, חֲמֻשָּׁה אֲצַבְעוֹת יָמִין בְּחֲמֻשָּׁה שְׁבִיד-שְׁמַאל, וְחֲמֻשָּׁה שְׁבִיד-שְׁמַאל בְּחֲמֻשָּׁה שְׁבִיד-יָמִין, נִתְהוּהָ בַּחֲיִנַּת מ"י, שְׁעַל-יָדֵיהָ נִתְהוּהָ 'פֶּה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "מִי שֶׁם פֶּה לְאָדָם."

עג.

(ח"א נו, ז)

ב'מְצָרִים' שֶׁהִיָּה ה'דְּעַת בְּגְלוֹת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת ו, ג): "וַיִּשְׁמֵי ה' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם" - הִיָּה גַם ה'דְּבוּר בְּגְלוֹת (זֶהָר וָאֲרָא כה:), בְּבַחֲיִנַּת: "כְּבַד פֶּה וּכְבַד לְשׁוֹן" (שָׁם ד, י). **וּכְשִׁיֵּצְאוּ מִמְצָרִים, שִׁיֵּצֵא ה'דְּעַת מִהַגְּלוֹת - יֵצֵא וְנִפְתַּח ה'דְּבוּר.**

עד.

(ח"א סד, ג)

אֵלּוּ הַקְּשִׁיּוֹת וְהַמְּבוּכוֹת שֶׁבָּאִים מ'חֻלְל-הַפְּנוּי, שֶׁאֵין שֶׁם דְּבוּר וְלֹא שְׁכָל, עַל-כֵּן הֵם בְּבַחֲיִנַּת 'שְׁתִּיקָה, וְצָרִיךְ רַק לְהֵאֱמִין וְלִשְׁתַּק שֶׁם.

וְעַל-כֵּן אָסוּר לְכַנֵּס וּלְעֵיַן בְּדַבְרֵי הָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְהַמְּבוּכוֹת אֵלּוּ, כִּי-אִם 'צָדִיק' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מֹשֶׁה'.

כִּי 'מֹשֶׁה' הוּא בַּחֲיִנַּת 'שְׁתִּיקָה, בְּבַחֲיִנּוֹת שְׁנִקְרָא (שְׁמוֹת ד, י): "כְּבַד פֶּה" - בַּחֲיִנַּת 'שְׁתִּיקָה, שֶׁהוּא 'לְמַעַלָּה מִן הַדְּבוּר' - וְהוּא צָרִיךְ דוֹקָא לְעֵיַן שָׁם, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְשָׁם.

עה.

(ח"ב ב, ד)

כְּשִׁזְכוּיִן לְבַחֲיִנַּת 'תּוֹדָה הִלְכָה' - נִתְגַּלָּה 'אוֹר-הָאֱמֶת' וּמֵאִיר בְּה'דְּבוּר.

כִּי מִתְחַלָּה כְּשֶׁהֲדָמִים שׁוֹטְפִין עַל הַלֵּב - הוּא בַּחֲיִנַּת 'פְּגַם-הָאֱמֶת' וְכוּ'. אֲבָל אַחֲרֵי-כֵן כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה, שְׁזָה בַּחֲיִנַּת 'תּוֹדָה הִלְכָה' - אֵזִי מֵאִיר ה'אֱמֶת, וּמִשְׁלִים ה'דְּבוּר.

כִּי עַקֵּר 'שְׁלֻמוֹת-הַדְּבוּר' - עַל-יָדֵי ה'אֱמֶת, שֶׁמֵאִיר בְּה'דְּבוּר' עַל-יָדֵי 'שְׁלֻשָּׁה שְׁמוֹת, בְּבַחֲיִנַּת (תְּהִלִּים ג, א): "אֵל אֱלֹקִים ה' דְּבַר".

כִּי אֵלּוּ 'שְׁלֻשָּׁה שְׁמוֹת' הֵם 'מְקוֹר-הָאֱמֶת, וְעַל-יָדָם מֵאִיר ה'אֱמֶת' בְּה'דְּבוּר, דְּהֵינּוּ ב'רְבוּעַת הַדְּבוּר, הֵינּוּ בַּחֲיִנַּת 'אַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַדְּבוּר.

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּגְלוֹת, "וְהִיָּה ה'דְּבוּר בְּגְלוֹת" (זֶהָר וָאֲרָא כה:), נֹאמֵר בְּמֹשֶׁה (שְׁמוֹת ד, י): "לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי, גַם מִתְמוּל, גַם מִשְׁלֻשׁוֹם, גַם מֵאֵז דְּבָרָךְ" וְכוּ' - זֶה בַּחֲיִנַּת רְבוּעַת הַדְּבוּר, 'אַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַדְּבוּר.

דְּבוּר שֶׁל צְדָקָה' - בְּבַחֲיִנַּת (יְשַׁעְיָה סג, א): "מִדְּבַר בְּצְדָקָה" - שְׁזָהוּ בַּחֲיִנַּת

היתרון שיש ל'אדם' על ה'חי', שהוא ה'דבור', שהוא 'גדר האדם'. והוא בחינת 'צדקה', שהוא גומל חסד עם הבריות, שזה 'גדר האדם', שדרבו לגמל חסד, מה שאין-כן ה'חי'.

וזה שנאמר (בראשית א, כו): "נעשה אדם", וכתיב (רות ב, יט): "ושם האיש אשר עשיתי עמו היום" וכו'. "מה התם צדקה, אף פאן צדקה" (הקדמת הזוהר יג), שעל-ידי 'צדקה' נקרא 'אדם', פי ה'צדקה', שמשם ה'דבור', הוא 'גדר האדם' כנ"ל.

וזה בחינת: א) "לא איש דברים-אנכי". - הינו: ה'דבור' של 'צדקה', בחינת (תהלים קיב, ה): "טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו", דהינו: 'גמילות-חסד' ו'צדקה'.

ב) 'דבור' של 'תשובה' - בחינת (הושע יד, ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'".

וזה בחינת: "גם מתמול" - בחינת: 'דבור' של 'תשובה', כמו שכתוב (תהלים צ, ג-ד): "ותאמר שובו בני אדם, פי אלף שנים בעיניך ביום אתמול".

ג) 'דבור' של 'עשירות' - דהינו: 'עשירים קרובים למלכות', שהם בחינת (בראשית מ, יב): "שלשת השרים", ודרשו רז"ל (חליו צב.): "שלשה שרי גאים", דהינו: "עשירים קרובים למלכות" (רש"י שם) - שיש להם בחינת 'דבור', בבחינת (משלי כב, יא): "חן שפתיו רעהו מלך", הינו: ה'דבור' של קרובים למלכות.

וזה בחינת: "גם משלשם" - בחינת 'שלשת השרים' הנ"ל, הינו: ה'דבור' של 'עשירים קרובים למלכות'.

ד) 'דבור' של 'מלכות' - בחינת "מלכות פה" (תקוני-זוהר יז, 'פתח אליהו'). וזה בחינת: "גם מאז דברך" - בחינת (תהלים צג, ב): "נכון כסאך מאז".

עו.

(ספורי-מעשיות, מעשה יג
מ'שבעה בעטלערס')

וחרזר וכלה הלחם אצלם, וחרזו וצעקו כנ"ל. וחרזר ופא אצלם 'בעטלער' שהיה כבד-פה'.

והתחילו לדבר עמו. והיה מגמגם בלשונו, ולא ידעו מה הוא אומר.

והוא היה יודע מה הם מדברים, אך הם לא ידעו מה הוא אומר, פי היה מגמגם בלשונו כנ"ל.

ונתן להם גם-כן לחם לאכל, והלך לו גם-כן כנ"ל. וברכם גם-כן: "שיהיו כמותו"! - והלך לו וכו' וכו'.

ביום השלישי: חזרו ונזכרו הזוג הזה, והיו בוכים ומתגעגעים: "איך לוקחין בכאן את ה'בעטלער' השלישי שהיה כבד-פה?!"

בתוך כך והנה הוא בא, ויאמר: "הגני"! - ונפל עליהם, ונשק אותם. ואמר להם גם-כן כנ"ל: "בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני!"

ואתם סבורים שאני 'כבד-פה'? - אין אני 'כבד-פה' כלל, רק שהדבורים של העולם, שאינם שבחים להשם-יתברך, אין בהם שלימות. (ועל-כן הוא נראה כ'כבד-פה'. פי הוא כ'כבד-פה' מאלו הדבורים של העולם שאין בהם שלימות).

אָבֵל בְּאֵמֶת אֵין אֲנִי כְּבֹד־פֶּה' כָּלֵל, אֲדַרְבֵּא: אֲנִי מְלִיץ וְדַבָּרָן נִפְלֵא מְאֹד. וְאֲנִי יָכוֹל לְדַבֵּר חִידוֹת וְשִׁירִים נִפְלְאִים, עַד שֶׁאֵין נִמְצָא שׁוֹם נִבְרָא בְּעוֹלָם שְׁלֵא יִרְצֶה לְשָׁמַע אוֹתִי. וּבְאֵלוֹ הַחִידוֹת וְהַשִּׁירִים שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, יֵשׁ בָּהֶם כָּל הַחֲכָמוֹת.

וַיֵּשׁ לִי הַסִּפְּמָה עַל זֶה מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ גְּדוֹל, הַנִּקְרָא: "אִישׁ חֶסֶד הָאֵמֶת" (דְּעַר גְּרוֹיֶסְעַר מֵאֵן, דְּעַר אֶמְתִּיר אִישׁ חֶסֶד). וַיֵּשׁ בָּזֶה 'מַעֲשֵׂה שְׁלֵמָה' וְכוּ' וְכוּ'.

נִמְצָא: שֵׁישׁ לִי הַסִּפְּמָה מְזֶה הָאִישׁ חֶסֶד-הָאֵמֶת: שֶׁאֲנִי יָכוֹל לֹאמַר חִידוֹת וְשִׁירִים, שֵׁישׁ בָּהֶם כָּל הַחֲכָמוֹת. וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה גְּמוּלָה לְדַרְשָׁה: "שִׁתְּהִיוּ כְּמוֹנִי"! - וְנַעֲשֵׂה שֵׁם שְׁמִחָה וְחִדּוֹה גְּדוֹלָה מְאֹד.

[עִירֻשֵׁם בְּפָנִים בְּאֵרִיכוֹת, הַסְּפוּר הַנוֹרָא וְהַנִּפְלֵא הַזֶּה, בְּעִנְיַן הַבְּעֻטְלַעַר הַכְּבֹד־פֶּה].

"מי שם פה לאדם" (שְׁמוֹת ד, יא)

עז.

(ח"א מה)

נִמְצָא לְעִיל בְּפֶסוּק (שְׁמוֹת ד, י): "כִּי כָבֵד פֶּה וְכָבֵד לְשׁוֹן אֲנֹכִי".

עח.

(ח"א רכה)

עֵקֶר הַהֶבְדֵּל שֵׁישׁ בֵּין אָדָם, לְחַי' - הוּא עַל-יְדֵי 'חֲתוּף הַדְּבוּר', שֶׁהוּא 'גָּדַר הָאָדָם', שֶׁהוּא 'מְדַבֵּר' - בְּבַחֲיִנַת (שְׁמוֹת ד, יא): "מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם".

וְעֵקֶר הַהֶבְדֵּל: הוּא 'חֲתוּף הַדְּבוּר', דְּהֵינּוּ: שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה מ'הַצְּפִיזוּף וְהַקּוֹל', 'חֲתוּף הָאוֹתִיּוֹת וְהַדְּבוּר'.

כִּי גַם 'בְּחִינַת וְעוֹפּוֹת' יֵשׁ לָהֶם 'קוֹל וְצִפְפִּיזוּף', רַק שֶׁאֵין לָהֶם 'חֲתוּף הָאוֹתִיּוֹת וְהַדְּבוּר' - וְזֶהוּ 'גָּדַר הָאָדָם', שֶׁיָּכוֹל לְחַתּוֹף הַדְּבוּר כַּנֶּ"ל.

וְלָבוֹא לְבַחֲיִנַת 'גָּדַר אָדָם' - הוּא עַל-יְדֵי 'צְדָקָה', בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית א, כו): "נַעֲשֵׂה אָדָם", וְכַתִּיב (רוֹת ב, יט): "שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם" וְכוּ' - "מָה הָתָם צְדָקָה אִף כִּי אֵין צְדָקָה" (הַקְּדָמַת הַזֶּהָר יג).

הֵינּוּ: שֶׁעַל-יְדֵי 'צְדָקָה' נַעֲשֵׂה בְּחִינַת 'אָדָם', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'דְּבוּר'.

וְזֶהוּ (רֵאשִׁי-הַשְּׁנָה ו, נְדָרִים ז, עַל דְּבָרִים כג, כד): "בְּפִיָּה, זֶה צְדָקָה" - כִּי עַל-יְדֵי 'צְדָקָה' נַעֲשֵׂה ה'פֶּה', דְּהֵינּוּ ה'דְּבוּר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'גָּדַר הָאָדָם', בְּבַחֲיִנַת (שְׁמוֹת ד, יא): "מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם".

וְעֵקֶר ה'צְדָקָה': הוּא עַל-יְדֵי ה'בְּטָחוֹן' - שְׁבוּטָח בְּהַשֵּׁם שְׁלֵא יִפְסִיד וְלֹא יִחְסַר עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה כָּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִבְרָכּוּ "בְּגִלְלַת הַדְּבָר הַזֶּה" (דְּבָרִים טו, י) - בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים לז, ג): "בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב".

כִּי אִם אֵין לוֹ 'בְּטָחוֹן', אֵינּוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת 'צְדָקָה' כְּרֵאוּי, כִּי מִתְיָרָא שֶׁיִּחְסַר לוֹ מֵהַ שְׁנוֹתָן לְצְדָקָה.

עט.

(ח"ב עז)

עַל-יְדֵי 'אֲכִילָה-בְּקִדְשָׁה' - נַעֲשֵׂה ה'פֶּה' בְּבַחֲיִנַת 'קוֹמַת אָדָם', בְּבַחֲיִנַת

(שמות ד, יא): "מי שם פה לאדם" - הינו: שעושה ומשים ה'פה, לבחינת 'קומת אדם'.

כי עקר ה'יראה' - באה לאדם 'בשעת אכילה' דיקא וכו'.

ועל-כן כשאוכל בקדשה, וממשיך על עצמו ה'יראה' הבאה לו 'בשעת אכילה', דהינו: שאוכל עם 'יראת-שמים' בקדשה ובטהרה פראי - אזי הוא מכניס את בחינת ה'מלכות', שהיא בחינת ה'יראה', לתוך ה'פה'.

ואזי נעשה מה'פה', בחינת 'קומת אדם', בבחינת: "מי שם פה לאדם" כנ"ל.

וכשאינו אוכל בקדשה וביראת-שמים - אזי ה'יראה' הבאה 'בשעת אכילה', עומדת מרחוק ואינה נכנסת בו - ואזי פיו' הוא בחינת 'בעל-חי' ממש.

ובשכר-זה שאוכל בקדשה וביראת-שמים, ועושה מה'פה', 'קומת אדם' - זוכה לעליה יותר גדולה: שנתעלה בחינת 'קומת אדם' הנ"ל, ונעשה בחינת 'אדם העליון', בבחינת (יחזקאל א, כו): "ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה".

בחינת (זוהר משפטים קטז): "שכינה מדברת מתוך גרונו", בחינת (תהלים נא, יז): "אדני' שפתי תפתח" - שב'פתיחת פיו', הוא בחינת אדני', בחינת: "שכינה מדברת מתוך גרונו".

הינו: כי כשעושה מה'פה', בחינת 'קומת אדם' - אזי הוא בגדר 'מדבר', כי גדר האדם הוא ה'דבור'. אבל אחר-כך זוכה, שנתעלה ה'פה' בבחינת 'אדם

העליון, הינו בחינת: "שכינה מדברת מתוך גרונו", כנ"ל.

וזה בחינת (יומא יב. מגלה כו. זבחים נד. קיח: ועוד): "ועל-ידי-זה נעשה אשפיזון לשכינה" - הינו: שנעשה ה'פה' בבחינת 'קומת אדם'.

וזה בחינת 'אשפיזא' - כי "רבי יוסי בר אסיו, בד הוי משתעי בלשון חכמה, הוי אמר על אשפיזא: גבר פום דין" - הינו: "איש פי זה" (רש"י שם). וזה בחינת: "מי שם פה לאדם" - שנעשה מה'פה', בחינת 'איש', 'קומת אדם' - הינו בחינת: "איש פי זה".

וזהו: "נעשה אשפיזון לשכינה" - שזכה לבחינת: "שכינה מדברת מתוך גרונו" כנ"ל. כי על-ידי 'אכילה' בקדשה' כנ"ל, שעל-ידי-זה זוכה לעשות מה'פה' בחינת 'אדם' כנ"ל - זוכה אחר-כך לבחינת 'אדם העליון', בחינת: "שכינה מדברת מתוך גרונו".

"ואנכי אהיה עם פיה, והוריתיך אשר תדבר"
(שמות ד, יב)

מהו: "והוריתיך" - רבי אבהו אמר: מורה אני דברי לתוך פיה כמו 'חץ', כמה דאת אמר (שמות יט, יג): "או ירה יירה". רבי סימון אומר: בורא אני אותך בריה חדשה, כמה דאת אמר (שם ב, ב): "ותהו האשה".
(שמות יב, טו)

פ.

(ספר-המדות, תוכחה ח"ב ד)

אין מי שיכול לזרק דבורים לתוך פיו של חברו מרחוק, אלא עד שיכניס את חברו לבחינת 'עבור' תחלה.

[הָרַב מִטְשַׁעְהֲרִין ז"ל צִיַּן לְמִדְרָשׁ הַנִּזְכָּר. וְעֵין לְקוּטִי - מוֹהַר"ן ח"ב ז, יא: "וְלִהְיוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (וַיִּקְרָא י' יא) - לְהַזְרוֹת לְשׁוֹן הַרְיָוִן, בְּחִינַת בְּרִי. עֵינֵי-שָׁם].

"וַיַּחַר אֶף ה' בְּמֹשֶׁה" (שְׁמוֹת ד, יד)

פ.א.

(ח"א יח, ב)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת ג, יא): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹקִים, מִי אֲנִי כִּי אֵלֶּךְ אֶל פְּרַעֲהוּ".

"וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ, וְרָאָךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ" (שְׁמוֹת ד, יז)

לֹא כְּשֹׂאתָה סְבוּר שִׁיחָא מִקְפִּיד עֲלֶיךָ שְׂאֵתָה עוֹלָה לְגַדְלָה. (רש"י; שְׁמוֹת דְּבַה ג, יז)

פ.ב.

(שִׁיחוֹת-הַר"ן קיט)

אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: זֶהוּ דְבַר גְּדוֹל מְאֹד, מְעַלָּה גְּדוֹלָה מְאֹד, "כְּשֹׂאוֹתָיִן בְּזָה!" וְהַפְּלִיג בְּתַנוּעָתוֹ, לְמַעַלָּה גְּדוֹלָה מְאֹד כְּשֹׂאוֹתָיִן בְּזָה: שֶׁהוּא מְרַצָּה וְחַפֵּץ וּמְשַׁתַּקֵּק מְאֹד, שֶׁחֲבָרוּ יְהִיֶּה אִישׁ כְּשֶׁר וְצַדִּיק, אֶף-עַל-פִּי שְׂאֵנִי אֵינִי זוֹכֶה חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְעַבְדֵי אֶת הַשֵּׁם, עַל-כָּל-פָּנִים יַעֲבֹד יִשְׂרָאֵל הַשָּׁנִי אֶת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ.

וְלִפְיֵי-דַעְתִּי נִדְמָה לִּי: שֶׁזֶּהוּ דְבַר פְּשוּט מְאֹד - כִּי בּוֹדְאֵי אֲנִי רוֹצֶה וְחַפֵּץ מְאֹד וּמְשַׁתַּקֵּק וּמְתַנַּעֵנֵעַ מְאֹד שִׁיחֵיו כָּל יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁרִים וְצַדִּיקִים-אֲמִתִּיִּם, אֲפֹלוּ אִם לֹא אֲזַכֶּה אֲנִי לָזֶה, עַל-כָּל-פָּנִים יְהִיֶּה חֲבָרֵי בְנֵי גִילֵי וְכָל יִשְׂרָאֵל, צַדִּיקִים נוֹרְאִים אֲמִתִּיִּם.

כִּי זֶה עֵקֶר הָאֲהָבָה וְהִרְחַמְנוּת שְׁצַרִּיכִין לְרַחֵם אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, שִׁיזְכֶּה לְתַכְלִית הָאֲמִתִּי לְהִיּוֹת כְּרָצוֹנוֹ הַטּוֹב בְּאֵמֶת, שֶׁזֶּהוּ עֵקֶר טוֹבָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. (כַּמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה "כִּי מִרְחַמִּם יִנְהַגִּם" וְכוּ' בְּסִימָן ז לְקוּטִי תַנְיִנָא, עֵינֵי-שָׁם).

אָבֵל יִדְעֵתִי: שֵׁשׁ בְּנֵי אָדָם וְכוּ'. [עֵינֵי-שָׁם שְׂמַאֲרִיד מִהֶאֱנָשִׁים שְׂמַקְנָאִים בְּהַשָּׁנִי, וְשׁוֹחֲקִים מֵהֶם וּמְבִזִּים אוֹתָם, וּמְחַלְשִׁים דַּעְתָּם וְכוּ'].

"הוּא יְהִיֶּה לָךְ לְפָה, וְאַתָּה תְהִיֶּה לוֹ לְאֱלֹקִים" (שְׁמוֹת ד, טז)

"וְאַתָּה תְהִיֶּה לוֹ לְאֱלֹקִים" - וְאַתָּה תְהִי לִיָּה לְרַב. (תַּרְגוּם אֲרִיִּקְלוֹס)

פ.ג.

(ח"ב ב, ד)

הַ'אֲמֶת' מְאִיר בְּרִבּוּעַ הַדְּבוּר, אֲרַבְעָה חֲלָקֵי הַדְּבוּר' [עֵין לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת ד, ט): "לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִי" וְגו'] - עַל-יְדֵי 'שְׁלֶשֶׁה' שְׁמוֹת: (א) 'אֵל', (ב) 'אֱלֹקִים', (ג) 'הוֹי"ה'.
אֵל זֶה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה' וְכוּ'.

אֱלֹקִים, זֶה בְּחִינַת 'תּוֹרָה', כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת ד, טז): "וְאַתָּה תְהִיֶּה לוֹ לְאֱלֹקִים", וְתַרְגוּמוֹ: "לְרַב".

וְזֶהוּ (שָׁם): "הוּא יְהִיֶּה לָךְ לְפָה" - שֶׁבְּחִינַת 'אֱלֹקִים', בְּחִינַת 'תּוֹרָה' - מְאִיר לְפָה, דְּהֵינּוּ לְהַדְּבוּר.

כִּי הָרַב מוֹרָה דְּרַךְ יִשְׂרָאֵל לְתַלְמִידָיו בְּתוֹרָתוֹ, שֶׁזֶה בְּחִינַת (יְרֵמְיָה טו, יט): "אִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוּלָל כְּפִי תְהִיֶּה", וְהוּא בְּחִינַת 'אֲמֶת', בְּבְחִינַת (מְלָאכִי ב, ו): "תּוֹרַת אֲמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ".

ג) 'הוֹי' ה' זֶה בְּחִינַת 'שְׂדוּכִים' וְכוּ'.

"כֹּה אָמַר ה', בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת ד, כב)

"כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמִּבְקָשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ"
(שְׁמוֹת ד, יט)

מי הם? [נהלא] דָּתָן וְאָבִירָם חַיִּים הָיוּ? - אֵלֶּא
שִׁירְדוּ מִנְכַּסְיָהֶם, וְהֶעֱנִי חָשׁוּב פִּמְתָּ.
(רש"י; נְדָרִים סד: עֲבוּדָה זָרָה ה.)

פ.ד.

(ח"א ד, ח)

עַל-יַדִּי 'דְּבָרִים-בְּטָלִים' וְלְשׁוֹן-הָרַע', בָּא
'עֲנִיּוֹת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ד, יט):
"כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים" - זֶהוּ 'עֲנִיּוֹת'.

פ.ה.

(ח"ב סו)

כְּשֶׁמֵּעֲנִישִׁין אֶת אֶחָד, עוֹקְרִין אוֹתוֹ
מִשְׂרֵשׁ חֵיוֹתוֹ - כִּי אֶפְלוּ
'שְׂאָר עֲנָשִׁים' נִקְרָאִים בְּחִינַת 'מִיתָה', כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ד, יט): "כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים
הַמִּבְקָשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ", וְאָמְרוּ רַז"ל (נְדָרִים
סד: עֲבוּדָה זָרָה ה.): "שֶׁנַּעֲשׂוּ עֲנִיִּים".

"וְאֵת הַמָּטָה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ, אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאֵתָת" (שְׁמוֹת ד, יז)

פ.ו.

(ח"א עט; ח"י-מוֹהָר"ן לו; רנה)

נִמְצָא ב'פְּרִשְׁת בְּשִׁלְח', בַּפְּסוּק (שְׁמוֹת יז,
ט): "וּמָטָה הָאֵלֶּקִים בְּיָדֵי".

פ.ז.

(ח"א כ, ד-ה)

נִמְצָא ב'פְּרִשְׁת חֶקֶת', בַּפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר כ, ח):
"קַח אֶת הַמָּטָה".

פ.ח.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, פְּדִיּוֹן-בְּכוֹר ד, ד)

צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם,
לְהִתְחִיל בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ מִמֶּשׁ, וְלֹא
יִפֹּל לְעוֹלָם לִיַּדִּי זְקֵנָה וְשִׁיבָה דְסִטְרָא-
אֲחָרָא.

דְּהִינּוּ: שְׂלֵא יִהְיֶה נִזְקָן חֲסִינְשְׁלוֹם
בְּעֲבוּדָתוֹ וּבְמַעֲשָׂיו, הֵן טוֹבִים הֵן
רָעִים חֲסִינְשְׁלוֹם. רַק צָרִיךְ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל
יוֹם, כְּאֵלּוּ הַיּוֹם נוֹלָד.

כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הָרָן נא) בְּעֵת
שֶׁנִּלְחָה הַתּוֹרָה הַזֹּאת (ח"ב ד): "שְׂאֲסוּר
לְאָדָם לְהִיּוֹת זָקֵן! - אֶפְלוּ צַדִּיק וְחָסִיד,
אָסוּר לְהִיּוֹת זָקֵן בְּעֲבוּדָתוֹ! - רַק לְהִתְחִיל
בְּכָל פֶּעַם מִחֻדָּשׁ!"

מִכָּל-שָׁכַן הַקְּטָנִים בְּמַעֲלָה, מִכָּל-שָׁכַן
הַגְּרוּעִים מִמֶּשׁ - שְׁבוּדָאֵי
אָסוּר לָהֶם בְּאֲסוּר-חֲמוּר לְהִיּוֹת בְּעִינֵיהֶם
בְּזָקְנִים, כְּאֵלּוּ הֵם כְּבָר זְקֵנִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם-
הָרָעִים חֲסִינְשְׁלוֹם, וְאִי-אֶפְשָׁר לָהֶם לָשׁוּב
עוֹד חֲסִינְשְׁלוֹם.

רַק צָרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ,
וְלִשְׁכַּח כָּל הָעֵבֶר, רַק כְּאֵלּוּ נוֹלָדוּ הַיּוֹם
מִחֻדָּשׁ.

וְזֶה עֵקֶר 'זְקֵנָה-דְקָדְשָׁה' - כְּשֶׁמִּתְחִילִין
בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ, וּמוֹסִיפִים בְּכָל יוֹם
קָדְשָׁה וְדַעַת.

וְעַל-כֵּן נִקְרָאִין כָּל יִשְׂרָאֵל: 'בְּכוֹרִים',
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ד, כב): "בְּנֵי
בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל" - כִּי זֶה עֵקֶר קְדֻשַׁת-יִשְׂרָאֵל,
שְׂלֵא יִהְיוּ זְקֵנִים דְסִטְרָא-אֲחָרָא חֲסִי-

וְשָׁלוֹם, שְׁנַמְשְׁכִין מִ"מֶלֶךְ זָקֵן וְכָסִיל" (קִהְלֶת ה, יג), שָׁהִם בְּחִינַת (אִיּוֹב יד, א): "קָצַר יָמִים שִׁבְעֵי הַגֵּז".

רק יתחדשו בכל יום, פאלו נולדו היום, שזהו בחינת 'בכור', בחינת 'ראשית' והתחלה' בכל פעם, שזהו עקר ה'זקנה' דקדושה.

"למה משה ואהרן תפריעו את העם ממעשיו" (שמות ה, ד)

פ.ט.

(ח"א לה, א)

צריך כל אחד לשמור שכלו מ'שכליות' חיצוניות, המכנה בשם "בת פריעה".

כי 'עקר החכמה' לקנות שלמות, אינם רק 'חכמות אלקות', ו'שאר החכמות' הם רק 'חכמות בטלות', ואינם 'חכמות' כלל. ו"בת" מרמזת על ה'חכמה שאינה חכמה' וכו'. 'פריעה' לשון 'בטול', כמו שכתוב (שמות ה, ד): "אל תפריעו את העם".

צ.

(ח"א נד, ו)

'פריעה' - הוא בחינת 'פח' המדמה, 'פח בטל', כמו שכתוב (שמות ה, ד): "תפריעו את העם [ממעשיו]" - בתרגום-אונקלוס: "תבטלון ית עמא מעובדהון".

וזה (בראשית מא, כה): "חלום פריעה אחד הוא" - הינו 'חלום פריעה', בחינת 'פח' המדמה - הוא בא מ'אחד', הינו מ'אהבה', כי "אחד הוא בחינת אהבה" (של"ה

עשרה מאמרות, מאמר ד; לקוטי-מוהר"ן ח"א ה, ד). הינו: מ'אהבה נפולה'.

צא.

(ח"א סד, ו)

'פריעה' - הוא בחינות 'חלל-הפנוי'. כי 'פריעה' - לשון 'בטול', מלשון (שמות ה, ד): "תפריעו את העם".

וגם 'פריעה' - לשון 'התגלות' - הינו: בחינת 'חלל-הפנוי' - שהוא בטל ופנוי מכל, ובתוכו התגלות כל הבריאה.

"לכו לסבלתיכם" (שמות ה, ד)

לכו למלאכתכם שיש לכם לעשות בבתיכם. אבל מלאכת שעבוד מצרים, לא היתה על שבטו של לוי. ותדע לך: שהרי משה ואהרן יוצאים ובאים שלא ברשות. (רש"י: שמות רבה ה, טז)

צב.

(חיי-מוהר"ן שצה)

וכן 'יעקב' היה גם-כן עוסק בזה לקרב 'בני-הנעורים' להשם-יתברך, וחבר כמה אלפים ספרים בענין ה'אמונה' - כי הוא חבר ספרים הרבה מאד בענין ה'אמונה הקדושה, גזמאות ספרים.

והוא למד עם כל בניו דרכי ה'אמונה הקדושה, כי היו כלם צדיקים.

אך אף-על-פי-כן חקר בדעתו למי למסור כל חכמתו, עד שמסר כל חכמתו ללוי, ולכלם מסר 'ראשי-פרקים'.

ועל-כן 'שבט לוי' היו דבוקים וחזקים בה'אמונה הקדושה' יותר מכלם. ועל-כן "לא טעו בעגל" (שמות לב, כו), וגם "לא היה עליהם שום עבודת מצרים" (שמות רבה ה, טז).

"וַיְבֹרֶךְ שְׂטָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת ה, יד)

"וַיְבֹרֶךְ שְׂטָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" – מִכָּאן אֵתָּה לְמַד: שְׁהִיּוּ בְּטָרִים, וּמִסְרוּ עֲצָמָן עַל יִשְׂרָאֵל, וְסָבְלוּ מִכּוֹת בְּדֵי לְהַקֵּל מֵעֲלֵיהֶם, וּלְפִיכֶךָ זָכוּ לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יא, טז): "אֲסַפֶּה לִּי טַבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל" וְגו'. אָמַר הַקּוֹדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הֵם לָקוּ עֲלֵיהֶם, לְפִיכֶךָ יִזְכּוּ לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, וְנִתְמַנּוּ נְבִיאִים עֲלֵיהֶם. (שְׁמוֹת-רַבָּה ה, כ; רַש"י פָּאן)

צג.

(סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, הַמִּתְקַת-דִּין ח"ב ג)

מִי שֶׁמְקַבֵּל יְסוּרִים בְּשִׁבִיל לְהַקֵּל יְסוּרִים מֵעַל יִשְׂרָאֵל – עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ. [הָרַב מִטְשַׁעְהָרִין ז"ל צִיָּן לְמִדְרַשׁ הַנ"ל].

"לָמָּה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה וְגו'. וְהַצַּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמּוֹךְ" (שְׁמוֹת ה, כב-כג)

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בִקְשָׁה מִדַּת-הַדִּין לְפַגַּע בְּמִשָּׁה, וּבִיּוֹן שָׂרָאָה הַקּוֹדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁבְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל הוּא אוֹמֵר, לֹא פָּגַעָה בּוּ מִדַּת-הַדִּין. (שְׁמוֹת-רַבָּה ה, כב)

וְכִי מָה הָיָה לוֹ לְהַרְהֵר אַחַר מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקּוֹדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכו'. וְעַל דָּבָר זֶה בִקְשָׁה מִדַּת-הַדִּין לְפַגַּע בְּמִשָּׁה וְכו', וּלְפִי שֶׁנִּסְתַּבֵּל הַקּוֹדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁבְּשִׁבִיל צַעַר יִשְׂרָאֵל דָּבַר בּוּ, חָזַר וְנִהַג עִמּוֹ בְּמִדַּת-רַחֲמִים. (שְׁמוֹת-רַבָּה ה, א)

צד.

(סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, תַּנְפְּלָה ח"ב ח)

כָּל הַמִּצַּר בְּצָרוֹת יִשְׂרָאֵל וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, אֲף-עַל-פִּי שְׁמַטִּיחַ דְּבָרִים כְּלָפִי מֵעֵלָה, אֵינּוּ נֶעְנָשׁ. [הָרַב מִטְשַׁעְהָרִין ז"ל צִיָּן לְב' הַמִּדְרָשִׁים הַנ"ל].

"כִּי בִיד חֲזָקָה יִשְׁלַחֶם, וּבִיד חֲזָקָה יִגְרְשִׁם מֵאַרְצוֹ" (שְׁמוֹת ו, א)
– עֲנִין "יַד חֲזָקָה" –

צה.

(ח"א מו)

עַל-יְדֵי מְחַאֲת-כַּף, נִמְתָּקִים הַדֵּינִים.

כִּי יֵשׁ שְׁלֹשׁ הַיּוֹי"ת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ יָדִים. "יַד הַגְּדוּלָּה" (שְׁמוֹת יד, לא).
"יַד הַחֲזָקָה" (שְׁמוֹת ג, יט; ו, א; יג, ט; דְּבָרִים ג, כד; ד, לד; ז, יט; לד, יב; וְעוֹד הַרְבֵּה), "יַד הַרְמָה" (שְׁמוֹת יד, ח; בַּמִּדְבָּר לג, ג).

וְיַד יָמִין' – זֶה "יַד הַגְּדוּלָּה". וְיַד שְׂמֹאל' – זֶה "יַד הַחֲזָקָה". וּבִשְׁעַת הַכַּאֲהַ שְׁנַת-חֲבָרִים יַחַד – זֶה בְּחִינַת: "יַד רַמָּה".

וְהַדְּבוּרִים הַיּוֹצְאִים, הֵם יוֹצְאִים מִה'גְּרוּן', גִּימַטְרִיא שְׁלֹשׁ פְּעָמִים 'אַלְקִי"ם' (עַץ-חַיִּים, שַׁעַר-הַכְּלָלִים פ"ג; שַׁעַר כה, ב; כח, ה), וְהֵם נִמְתָּקִים עַל יְדֵי שְׁלֹשׁ הַיּוֹי"ת (עֵינֶי-שָׁם עוֹד בְּפָנִים).

צו.

(ח"א סז, ז)

כְּשֶׁבֵא 'כְּבוֹד חֲדָשׁ' לְהֵאָדֵם, וּמְלַבֵּשׁ בְּתוֹכוֹ 'נֶפֶשׁ-דְּקֹדְשָׁה' – צָרִיךְ לְרַאוֹת לְהוֹלִיד ה'נֶפֶשׁ' בְּנִקְלָה, בְּלִי 'קִשּׁוּי-הוֹלָדָה'.

כִּי ה'כְּבוֹד' הִיא "אֵם כָּל חַי" (בְּרֵאשִׁית ג, כ), וְה'נֶפֶשׁ' מְלַבֶּשֶׁת בָּהּ כְּעֶבֶר בְּמַעֵי אִמּוֹ'.

וְלִפְעָמִים כְּשִׁישׁ חִסּוֹן-שְׁלוֹם בְּחִינַת 'קִשּׁוּי-לִילָד', יְכוּלִין לְהַסְתַּלַּק שְׁנִיחָם חִסּוֹן-שְׁלוֹם, ה'אֵם' וְה'זוֹלָד', דְּהֵינּוּ: ה'כְּבוֹד' וְה'נֶפֶשׁ'. אוּ לִפְעָמִים אֶחָד מֵהֶם, כְּפִי עֲנִין ה'קִשּׁוּי-לִילָד'.

וְאַחֲרֵיכֵן בְּשֵׁנוֹלָד הַנְּפֶשׁ, צָרִיךְ לְגַדֵּל
אֶת הַנְּפֶשׁ.

וּשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת אֵלוֹ, ה'הוֹלָדָה' וְהַגְּדוּלָּה -
נַעֲשִׂין עַל-יְדֵי 'יִרְאָה' וְ'אַהֲבָה',
שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁתֵּי יָדַיִם, "יָד הַגְּדוּלָּה"
(שְׁמוֹת יד, לא), וְ"יָד הַחֲזָקָה" (שְׁמוֹת ג, יט; ה, א; יג,
ט; דְּבָרִים ג, כד; ה, לד; ז, יט; לד, יב; וְעוֹד הַרְבֵּה).

כִּי ה'הוֹלָדָה' נַעֲשִׂית עַל-יְדֵי ה'יִרְאָה',
בְּבְחִינַת (תְּהֵלִים מֵת, ז): "רַעְדָה אַחְזָתֶם
שֵׁם חֵיל בִּיּוֹלָדָה". וְאַחַר שֵׁנוֹלָד, 'מַגְדִּילִין
אוֹתָהּ' עַל-יְדֵי ה'אַהֲבָה' וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרֵי-הַיָּמִים א כט, יב): "וְאַתָּה
מוֹשֵׁל בְּכָל" - הֵינּוּ: בְּחִינַת הַמְּשַׁלָּה
וְהַמְּלֻכּוֹת, בְּחִינַת (תְּהֵלִים כד): "מִלְכָה הַכְּבוֹד",
שֶׁשֵּׁם מְלַבֵּשׁ הַנְּפֶשׁ.

"וּבִידָךְ כַּח וּגְבוּרָה, וּבִידָךְ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק
לְכָל" (דְּבָרֵי-הַיָּמִים שָׁם) - הֵינּוּ
בְּחִינַת: 'שְׁתֵּי הַיָּדַיִם' כַּנ"ל.

"וּבִידָךְ כַּח וּגְבוּרָה" - זֶה בְּחִינַת: "יָד
הַחֲזָקָה".

"וּבִידָךְ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק" - זֶה בְּחִינַת: "יָד
הַגְּדוּלָּה".

שְׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיָּדַיִם אֵלוֹ -
מוֹלִידִין וּמַגְדִּילִין הַנְּפֶשׁ
הַמְּלַבֵּשֶׁת בְּהַכְּבוֹד, כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת: "ה'צְדָקָה' שְׁנוֹתָנִין (בַּתְּפִלַּת
שַׁחֲרִית) אֲצִל: וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל" (דְּבָרֵי-
הַיָּמִים שָׁם) (שְׁעַר-הַפְּנוּת, תְּפִלַּת-הַשַּׁחַר א; פְּרִיעֶץ-
חַיִּים, שְׁעַר-הַזְּמֻרוֹת פ"ה), כִּי עַל-יְדֵי ה'צְדָקָה',
מוֹצִיאִין וּמַעֲלִין אֶת הַכְּבוֹד וְהַמְּשַׁלָּה.

וְזֶה בְּחִינַת (אִיּוֹב כט, כ): "כְּבוֹדִי חָדַשׁ עִמּוֹדִי,
וְקִשְׁתִּי בְּיָדִי תַחֲלִיף" - הֵינּוּ: בְּשִׁמְעִיעַ

'כְּבוֹד חָדַשׁ' אֶל הָאָדָם, אֲזִי צָרִיךְ לְהַחֲלִיף
וּלְהַעֲבִיר הַקְּשׁוּי, עַל-יְדֵי בְּחִינַת 'יָדַיִם',
שְׁעַל-יְדֵי הַיָּדַיִם, חוֹלְפֶת וְעוֹבֶרֶת הַקְּשׁוּי-
לְיֶלֶד.

צז.

(ח"א קא)

עֶקֶר בְּחִינַת אָדָם, הוּא בְּחִינַת ה'שְׁכָל-
הָאֱמִתִּי שְׂזוֹכִין לְהַשִּׁיג, דְּהֵינּוּ:
'חֲכָמוֹת הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה'.

כִּי יֵשׁ 'שְׁלֹשׁ-שְׁכָלִיּוֹת': א) 'שְׁכָל-פְּשׁוּט' -
בְּחִינַת 'חֲכָמָה'. ב) וּכְשֶׁלּוֹמֵד וּמַבִּין -
זֶה נִקְרָא 'בִּינָה'. ג) וְאַחֲרֵיכֵן בְּשִׂיּוּדַע הַתּוֹרָה
- זֶה נִקְרָא 'דַּעַת'.

וְ'שְׁלֹשׁ שְׁכָלִיּוֹת אֵלוֹ' - הֵם בְּחִינַת 'יָדַיִם'
לְתּוֹרָה, בְּחִינַת: "יָד הַגְּדוּלָּה"
(שְׁמוֹת יד, לא), וְ"יָד הַחֲזָקָה" (שְׁמוֹת ג, יט; ה, א; יג,
ט; דְּבָרִים ג, כד; ה, לד; ז, יט; לד, יב; וְעוֹד הַרְבֵּה). וְ"יָד
הַרְמָה" (שְׁמוֹת יד, ח; בַּמִּדְבָּר ל, ג) - שְׁבָהֶם
מִתְקַבְּלַת ה'תּוֹרָה'.

וְאֵלוֹ ה'שְׁלֹשָׁה-שְׁכָלִיּוֹת' - הֵם בְּחִינַת
שְׁלֹשׁ פְּעָמִים י"ה. כִּי י"ה הֵם 'חֲכָמָה
וּבִינָה', שְׁכָלוֹלִים בְּכָל אֶחָד מֵה'שְׁלֹשׁ-
שְׁכָלִיּוֹת'. וְ'שְׁלֹשׁ-פְּעָמִים י"ה' הוּא גִימַטְרִיא
'אָד"ם'.

נִמְצָא: שְׁעַקֵּר שֵׁם אָדָם, הוּא בְּחִינַת
ה'שְׁכָל-הָאֱמִתִּי, דְּהֵינּוּ 'חֲכָמוֹת-
הַתּוֹרָה', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אֲנַפְיֻן-נְהִירִין' -
בְּחִינַת 'הַרְחַקַת וּשְׁבִירַת כָּל הַתְּאוּזוֹת וּמַדּוֹת-
רְעוֹת'.

צח.

(ח"א קפ)

בְּעֵינַיִן סִגְלַת הַפְּדִיּוֹן: 'מְעוֹת' הֵם בְּחִינַת
'דִּינִין' וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְהַמְתִּיק הַדִּינִין
בְּשִׂרְשׁוֹ, וּשְׂרֵשׁ הַדִּינִין בְּבִינָה וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׂבָא הַמְּעוֹת' שֶׁהוּא
הַדִּינִין, לְהַיְדִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת
'שְׁלֹשׁ יָדִים' שֶׁבְּבִינְה' - נִמְתָּקִין הַדִּינִין
בְּשָׂרְשָׁן - כִּי שָׂרְשָׁן הוּא 'בִּינְה', שֶׁשֵּׁם
הַשְּׁלֹשׁ יָדִים הֵנ"ל.

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׂמַנִּיחִין הַיְדִים' עַל
הַמְּעוֹת, נִמְתָּקִין הַדִּינִין. כִּי יֵשׁ
בְּבִינְה, 'שְׁלֹשׁ יָדִים'. הֵינּוּ: שֵׁשׁ שָׁם 'שְׁתֵּי
יָדִים': "יָד הַגְּדוֹלָה" (שְׁמוֹת יד, לא), וְ"יָד
הַחֲזָקָה" (שְׁמוֹת ג, יט; ו, א; יג, ט; דְּבָרִים ג, כד; ד, לד;
ז, יט; לד, יב; וְעוֹד הַרְבֵּה). וְכָלֵלוֹת הַיְדִים' הוּא
"יָד הַרְמָה" (שְׁמוֹת יד, ח; בַּמִּדְבָּר ל, ג).

הַפְּטוּת פְּרֻשַׁת שְׁמוֹת

ב.

(לקוטי-הלכות, גבית-חוב מהלקוחות, ואפותיקי ד, יג - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו ממטלה')

זו כל מעלת הצדיקים הקדושים שזכו למה שזכו, שהכל היה מחמת שהם במקום גשמי כזה, ומקדשין עצמן כל-כך, ופורשין עצמן מכל התאוות, עד שזוכין לאחו בכסא הכבוד, עד שנכללין מזה המקום שבארץ הגשמי הזאת דיקא, בבחינת "מקומו-של-עולם".

ועל-ידי-זה הם מגביהין את כל המקומות של זה העולם - שיהיה נכלל בבחינת: "מקומו-של-עולם" - שזהו בחינת 'קבוץ גלויות', בחינת (ישעיה כז, ג): "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהִנָּדְחִים וְכוּ'".

כי הם דנים הכל לכף-זכות, על-ידי שהם בבחינת 'מקומו-של-עולם', ויודעין מקום כל אחד ואחד, ומגביהין כל אחד מקומו הגשמי, לבחינת 'למעלה מהמקום', ששם שרש מקומו של כל אחד ואחד.

ועל-ידי-זה הכל יחזרו למקומם הקדוש, לארץ-ישראל וירושלים ובית-המקדש, בבחינת: "וּבָאוּ הָאֲבָדִים וְכוּ", "וְהִשְׁתַּחֲוּ לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם".

"וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר, וְהִנָּדְחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּ לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם" (ישעיה כז, יג)

א.

(לקוטי-הלכות, לולב ואתרוג ב, ב - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יז, 'ויהי הם מריקים שפיהם')

קול השופר, הוא בחינת 'קול דקדשה', שנשמע עד למרחוק, בבחינת (שמות יט, יט): "וְיָהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד" - 'מאד' דיקא, כי "מאד", "זה סטרא-דמותא", פמובא במקום-אחר (ח"א י).

הינו: שגם ב'סטרא-דמותא', שהם העכו"ם ואמין דעלמא - גם שם נשמע 'קול השופר'. כי על-ידי 'קול הזה של השופר', כלם מתעוררין ובאים ומתגירין.

כי 'קבוץ-גלויות' יהיה על-ידי 'קול השופר', כמו שכתוב (ישעיה כז, יג): "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא, יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וּבָאוּ הָאֲבָדִים וְכוּ' וְהִנָּדְחִים וְכוּ', וְהִשְׁתַּחֲוּ לַה' וְכוּ'".

שכל האובדים והנדחים, שהוא בחינת הטוב שפבוש בין העכו"ם והרשעים שנדחה ונאבד ביניהם - הכל יחזר אל הקדשה, על-ידי "קול השופר שהולך וחזק מאד" - שפחזק אפלו את הטוב שפבוש בסטרא דמותא בין העכו"ם והרשעים - שיזכר את מעלתו מהיכן הוא בא.

"בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' צְבָאוֹת לַעֲטֹרַת צְבִי וְגו',
לְשָׂאֵר עַמּוֹ" (ישעיה כח, ה)

ג.

(ח"א יח, ב)

בְּשָׂבָא אָדָם לְכָלֵל בְּעַס', לֹא יִפְעַל בְּכַעְסוֹ
שׁוֹם אֲכַזְרִיּוֹת, וְאֲדַרְבָּא, יִמְתִּיק
ה'פְּעַס', בְּרַחֲמָנוֹת, בְּבַחֲיִנַת (חֲבֻקִּיק ג, ב):
"בְּרַגְזוֹ רַחֵם תִּזְכּוֹר", וְעַל-יַדֵּי־זֶה נַעֲשֶׂה
עֲטָרָה, לְעֵנּוּיִם הַבּוֹרְחִים מִכְּבוֹד וּשְׂרָרָה,
וְ"עוֹשֵׂי־עֲצָמוֹן בְּשִׁירִים".

וּכְשֶׁנִּתְעַטְרִין בְּעֲטָרָה שֶׁל רַחֲמָנוֹת,
בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים קג, ז):
"הַמְעַטְרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים" - אֲזִי מְקַבְּלִין אֶת
הַכְּבוֹד וְהַשְׂרָרָה בְּעַל-כִּרְחֵם.

וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה כח, ה): "עֲטֹרַת צְבִי
לְשָׂאֵר עַמּוֹ", "לְמִי שֶׁמְשִׁים עֲצָמוֹ
בְּשִׁירִים" (מְגִלָּה טו:).

וְזֶה פְּרוּשׁ (שְׁמוֹת כא, א): "וְאֵלֶּה הַמְּשַׁפְּטִים'
אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֵיהֶם". "וְאֵלֶּה" - "כָּל
מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'וְאֵלֶּה, מוֹסִיף עַל
הָרֵאשׁוֹנִים" (רש"י; שְׁמוֹת-רַבָּה ל, ג), בְּחִינַת
'תּוֹסֵפוֹת וְרַבּוּי', בְּחִינַת 'גְּאֻוָּה', 'עֲבוֹדַת-זָרָה',
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ג, ז): "לֹא מִרְבֶּכֶם חֲשַׁק ה'",
שֶׁפְּרוּשׁוֹ: 'גְּאֻוָּה'.

"מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים" - הוּא בְּחִינַת
'הַמְּוַעֲמֵלֵק', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּמִדְבָר
כד, כ): "רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמַלְק".

וְתַקּוּנוֹ: "הַמְּשַׁפְּטִים" - בְּחִינַת 'רוּח',
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה כח, ז): "וּלְרוּחַ
מְשַׁפֵּט וְכוּ' מְשִׁיבֵי מַלְחָמָה" - כִּי עַל-יַדֵּי
ה'רוּחַ, נִתְתַּקֵּן ה'גְּאֻוָּה' וְהַעֲבוֹדַת-אֱלִילִים,
כַּנֶּ"ל.

"שָׂגוּ בְּרָאָה, פָּקוּ פְּלִילִיָּה" (ישעיה כח, ז)

ה.

(ח"א נה, ג)

ה'רְשָׁעִים' מִמְּשִׁיכִים בְּחִינַת 'רַע-עֵין'.
וְהָאָדָם נִצּוֹל מ'רַע-עֵין' הַזֶּה,
עַל-יַדֵּי 'לְמוֹד-זְכוּת' שֶׁלְמַד עַל הָרָשָׁע. כִּי גַם
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלַמֵּד זְכוּת עַל הָרָשָׁע,
בְּשִׁבִיל לְהַצִּיל אֶת הַצַּדִּיק מ'רַע-עֵין' שֶׁל
הָרָשָׁע.

וְזֶה שֶׁאֱמָרוּ חַז"ל (בְּרַכּוֹת ז, א): "וְלֹא עוֹד אֵלָּא
שְׂזוּכָה בְּדִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים י, ה): 'מְרוֹם
מְשַׁפְּטִיךָ מִנְּגִדוֹ'".

וְזֹאת הַזְּכִיָּה שְׂזוּכָה בְּדִין, שֶׁמְלַמֵּדֵין עֲלֵינוּ
זְכוּת - עַל-יַדֵּי־זֶה נִצּוֹל הַצַּדִּיק
מ'רַע-עֵין' שֶׁל הָרָשָׁע. כִּי לְסַלֵּק הַדִּין
וְהַמְּשַׁפֵּט, צָרִיךְ לָזֶה 'הַתְּגַלּוֹת הַיָּד', בְּבַחֲיִנַת

"וּלְרוּחַ מְשַׁפֵּט לִיּוֹשֵׁב עַל הַמְּשַׁפֵּט"
(ישעיה כח, ו)

ד.

(ח"א י, ה-י)

"הַעֲצָה הַיְעוּצָה" (לְשׁוֹן הַכְּתוּב יִשְׁעִיָּה יד, כו)
לְבַטֵּל ה'גְּאֻוָּה', שֶׁהִיא ה'עֲבוֹדַת-
זָרָה' - הָעֵקֶר הוּא עַל-יַדֵּי 'הַתְּקַרְבוֹת
לְצַדִּיקִים'.

וְ'צַדִּיק' הוּא בְּחִינַת 'רוּחָא', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בְּמִדְבָר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ".
וְעַל-יָדוֹ - נִכְנַע 'רוּחַ גְּבוּוָּה', "אֵל אַחֵר" (שְׁמוֹת
לד, יד), וְנִתְבַטְּלַת ה'גְּאֻוָּה', וְנִתְבַטְּלַת ה'עֲבוֹדַת-
אֱלִילִים'. וְעַל-יַדֵּי־זֶה נִמְתַּקֵּן ה'דִּינִים' וְכוּ'.

(דְּבָרִים ל"ב, מא): "וְתֵאָחַז בְּמִשְׁפַּט יָדַי", שֶׁלֹּא לְשַׁלֵּט עַל הָרָשָׁע.

וְכִשְׁנֵתְגַלָּה "יָד ה'" - אֲזִי נַעֲשֶׂה 'צֶל', שֶׁבוּ נִתְפַּסֵּה הַצַּדִּיק מֵאָרֶם שֶׁל הָרָעֵי-עֵינִי.

כִּי הָרָשָׁעִים בְּגִלוֹת הַמֶּר הַזֶּה, עֵינֵיהֶם לְטוֹשִׁים "בְּרֵאֵי מוֹצֵק" (אִיּוֹב ל"ז, יח), וְאָרֶם עֵינָיו מִבִּיטִים לְמֶרְחוֹק. וְעַל-יָדֵי ה'צֶל', כִּהּוּ מְאוֹר עֵינָיו וְנִחְשָׁכִים, שְׂאִין הָאָרֶם שֶׁלָּהֶם יָכוֹל לְהַזִּיק.

וְעַל-יָדֵי-מָה נִתְגַּלָּה "יָד ה'"? - עַל-יָדֵי בְּחִינַת: "וְתֵאָחַז בְּמִשְׁפַּט יָדַי", בְּחִינַת: "מְרוֹם מִשְׁפַּטֶּיךָ", כִּי עַל-יָדֵי-זֶה כִּהּוּ מְאוֹר עֵינֵי הָרָשָׁע, בְּבַחֲבִינַת (יִשְׁעִיָּה כח, ז): "שָׁגוּ בְּרֵאֵיה" - עַל-יָדֵי "פָּקוּ בְּלִילֵיה" (שָׁם).

זֶהוּ בְּחִינַת 'מִשְׁפַּט', "שְׂזוּכָה בְּדִין", עַל-יָדֵי-זֶה: "שָׁגוּ בְּרֵאֵיה" - נִחְשָׁד מְאוֹר עֵינָיו, כִּי לֹא.

"כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלֹאוּ קִיָּא צָאָה בְּלֵי מְקוּם" (יִשְׁעִיָּה כח, ח)

ו.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, הַשְּׂפָמַת-הַבְּקָר ד, ט)

'חֲכָמוֹת-חֲצוֹנִיּוֹת' שֶׁעַל-יָדָם נִמְשָׁכִין בְּפִירוֹת', הֵם נִקְרָאִים (יִשְׁעִיָּה כח, ח): "קִיָּא צוֹאָה בְּלֵי מְקוּם".

כִּי ה'מֵאֲכָלִי מְחִיָּה אֶת הָאָדָם, וְעַל-יָדֵי-זֶה מְאִיר פָּנָיו כְּשֶׁאוֹכֵל בְּקִדְשָׁה, כִּמּוֹ שְׂפָתוֹ בְּמְקוּם-אַחֵר (ח"א יט).

וְעַקֵּר ה'חִיּוֹת', בְּחִינַת 'הָאֲרֵת-פָּנִים' שֶׁמְקַבְּלִים עַל יָדֵי ה'מֵאֲכָלִי, הוּא עַל יָדֵי רְוַחְנִיּוֹת הַמֵּאֲכָלִי, שֶׁהוּא ה'טוֹב שֶׁבְּמֵאֲכָלִי, שֶׁרַק זֶה מְחִיָּה אֶת הָאָדָם, בְּבַחֲבִינַת (דְּבָרִים ח, ג): "כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם, כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחְיֶה הָאָדָם".

אֲבָל 'גְּשָׁמִיּוֹת הַמֵּאֲכָלִי' שֶׁנֵּאָחַז בּוֹ הָרָע, נַעֲשֶׂה 'פֶּסֶלֶת גְּמוּר', וְנִדְחָה לַחוּץ, כִּי הוּא בְּחִינַת 'חֲכָמוֹת-חֲצוֹנִיּוֹת', 'בְּפִירוֹת', שֶׁהֵם "קִיָּא צוֹאָה", כִּי לֹא.

ז.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, תוֹלְעִים ג, א)

'מְקוֹמוֹת-הַמְּטַנְפִּים, אֵינָם נִקְרָאִים בְּשֵׁם 'מְקוּם' כָּלל, כִּמּוֹ שְׂפָתוֹב (יִשְׁעִיָּה כח, ח): "כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלֹאוּ קִיָּא צָאָה בְּלֵי מְקוּם", וְכִמּוֹ שְׂפָתוֹב (שָׁם ה, ח): "וּבְאֶפֶס מְקוּם" וְכוּ'.

כִּי עַקֵּר ה'מְקוּם', הוּא בְּמְקוּם שִׁישׁ 'הַשְּׂרָאָת הַקְּדוּשָׁה', כִּי עַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָא 'מְקוּם', עַל-שֵׁם קְדוּשָׁתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִקְרָא 'מְקוּם', בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סח, ט): 'מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם' וְכוּ', וְעַל-כֵּן קוֹרְאִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשֵׁם 'מְקוּם'.

וְעַל-כֵּן רַק בְּמְקוֹמוֹת שִׁישׁ שֵׁם אֵיזָה 'הַשְּׂרָאָת קְדוּשָׁה', נִקְרָא בְּשֵׁם 'מְקוּם'. אֲבָל 'מְקוֹמוֹת-הַמְּטַנְפִּים', הֵם בְּחִינַת "בְּלֵי מְקוּם", כִּי לֹא.

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם נוֹפֵל לְשֵׁם חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁרוֹאֶה בְּעֵצְמוֹ שְׂאִין לוֹ שׁוֹם 'מְקוּם' כָּלל, מְאֵחֵר שֶׁבְּמְקוֹמוֹת אֵלוֹ אֵין שֵׁם כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵינָם נִקְרָאִין בְּשֵׁם 'מְקוּם' כָּלל כִּי לֹא. וְשׂוֹאֵל וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ: "אֵיזָה מְקוּם כְּבוֹדוֹ"?

ח.

(לקוטי-הלכות, עבודת-אלילים ב, ה)

יש שהם פרוכים כל-כך אחר תאות העולם-הזה, עד שנפלו כל-כך אל גשמיות העשייה, עד שהפכו כל-כך הקערה על-פיה, והגבירו כל-כך החמר על הצורה, עד שנבוכו כל-כך, עד שעשו להם 'אלילים ועבודה-זרה', מעשיה וחמר גשמי, "מעשה ידי אדם" (דברים ד, כח).

והם עוקרים אותו הדבר משדש חיותו, ועושין ממנו 'עבודה-זרה', שהיא (ישעיה כח, ח): **"קיא צאה בלי מקום"** - פסלת ועכירת גשמיות העשייה.

בי מאחר שעושין מזה 'עבודה-זרה', וכופרין בהשם-יתברך - נסתלק משם כל שדש החיות דקדשה שהיה בו, ואזי נשאר הדבר בפסלת גמורה, **"קיא צואה"** ממש, פמובא בפתבים (פרי-עץ-חיים, עולם-העשיה פ"ג): **"שעבודה-זרה הוא בחינת עשייה"** וכו'.

ט.

(לקוטי-הלכות, שלוחין ד, ז)

מי שאינו מקשר ה'מקום', 'למעלה מהמקום', על-ידי שפוגם ב'תפלה', שהיא בחינת 'אמונה', ונכנס בו איזה 'כפירות' חסו-ושלום - נאמר בו (ישעיה כח, ח): **"בי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום"**, בי אינו נקרא בשם 'מקום' כלל.

ועל-כן השם-יתברך נקרא בשם 'מקום' בדברי רז"ל כמה פעמים (בראשית-רבה סח, ט): **"בי הוא מקומו-של-עולם"** - שזה עקר ה'מקום'.

בי כל-זמן שהאדם במקומות פאלו חסו-ושלום, דהינו ב'מקומות-החיצונים' וכו' - אזי באמת אין לו שום 'מקום' כלל, והוא "נעוֹנֵד בְּאַרְצִי", כמו שאמר קין (בראשית ד, יד): **"הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה, ומפניך אפתי, והייתי נעוֹנֵד בְּאַרְצִי"** וכו'.

בי על-ידי שהאדם חוטא חסו-ושלום, ומתרחק מכבוד השם-יתברך - פאלו מחזיר כל העולם לתהו-ובהו, וכאלו מחריב העולם לגמרי, ועל-כן אין לו שום 'מקום' כלל.

אבל בשזוכה על-כל-פנים לידע האמת, ולראות פגמו וקלקולו הגדול שהחריב את כל העולם, ומחמת זה אין לו שום 'מקום' כלל, בי שם ב'מקומות-החיצונים' אין שום 'מקום' כלל, בי הם **"בלי מקום", כנ"ל**.

וכשרואה ויודע ומאמין בכל-זאת, ומתחיל להסתכל על-עצמו ומרחם על-עצמו, ושואל ומבקש: **"איה מקום פבדוד"** - אזי הוא עולה ב'תכלית העליה', ועולה לקדשה העליונה מכל הקדשות, לבחינת **"איה"** - שזאת הבחינה, היא באמת 'למעלה מן המקום'.

נמצא: שה'ירידה', היא 'תכלית העליה' - בי נתהפך ה'ירידה' שירד ונפל כל-כך, עד שלא היה לו שום 'מקום' כלל, בי היה בבחינת: **"תהו ובהו"** (בראשית א, ב), שהם 'למטה מן המקום'. ועכשיו נתהפך ועולה על-ידי-זה לבחינה העליונה, לבחינת 'למעלה מן המקום', שהוא בחינת **"איה"** וכו', כנ"ל.

לקוטי תפלות

פרשת שמות

מפתח התפלות: [א] "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו", סופי-תבות: 'תהלי"ם' ו'תשוב"ה' - ענין 'תהלים מסגל לתשובה'. [תפלה מיחדת לימי השובבי"ם]. **[ב]** "וימררו את חייהם בעבדה קשה" - "בקשיא", ה'קשיות' שבלבו. ואזי "צריך לצעק לאביו שבשמים", ולקיים: "ויזעקו, ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה". **[ג]** "ומשה היה רעה" - שנזכה לרבי ומנהיג אמת, כמו משה רבנו עליו-השלו"ם. **[ד]** "ויאמר משה אל האלקים, מי אנכי כי אלך אל פרעה" - שנזכה ל'מנהיג-אמת' כמו משה רבנו עליו-השלו"ם, והוא יחמל עלינו ויטיב פניו אלינו, ויקבל המנהיגות והממשלה. **[ה]** "ויאמר אלקים אל משה, אהי"ה אשר אהי"ה" - להכין עצמנו שיהיה לנו 'הויה' בעולם, על-ידי שנזכה לשוב בתשובה, ולעשות 'תשובה על תשובה'.

וברחמיך הרבים זכית אותנו, ונתת לנו את תורתך הקדושה, על-ידי משה נביאך נאמן ביתך, "לחיותנו כהיום הזה", למען נזכה על-ידיך, ליום שפלו טוב וכלו ארוך.

וברחמיך העצומים, הוספת לנו חסדים וטובות נפלאות ונוראות, על-ידי כל הצדיקים שבכל דור ודור, אשר כלם עשו אונים לתורה, משמרת למשמרת, כמה מעלות טובות למקום עלינו.

עד אשר זכינו גם זכינו, לחסדים רבים ורחמים גדולים, "חסדי דוד

☪ [א] לקוטי-תפלות ח"ב לו ☪

(על-פי לקוטי-מזרח"ן ח"ב עג, 'תהלים מסגל לתשובה')

- תפלה מיחדת לימי השובבי"ם -

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה

את יעקב איש וביתו" (שמות א, א)

סופי-תבות: אותיות 'תהלי"ם', ואותיות 'תשוב"ה'

(לקוטי-מזרח"ן ח"ב עג)

שנזכה לומר בכל יום ויום, תהלים הרבה, בהתעוררות גדול בלב שלם באמת, ולגלות על-ידי-זה כל ה'מ"ט שערי תשובה' - ונזכה לצאת מ'גלות-מצרים', ומפלגליות הנפש והגוף

אתה יצרת עולמך מקדם, בשביל ישראל עמך אשר בהם בחרת,

הנאמנים", אשר הוספת לנו חסד וטוב,
 "ותגדל חסדך אשר עשית עמנו",
 להחיות את נפשנו.

ושלחת לנו מושיע ורב, "משיח אלהי
 יעקב, ונעים זמרות ישראל",
 הוא דוד מלך ישראל החי וקיים, אשר
 כתב לנו 'ספר-תהלים' הקדוש והנורא,
 'חמשה ספרים', כנגד 'חמשה חומשי
 תורה'.

מה רב טובך אשר עשית עמנו, מה
 נשיב ליהוה כל תגמולוהי עלינו.
 וברחמיך הרבים גלית לנו: "אשר על-
 ידי 'אמירת-תהלים' זוכין לתשובה". "פי
 חפץ חסד אתה", ורוצה אתה בתשובתם
 של רשעים, ואין אתה חפץ במיתתם.

על-כן הקדמת תרופה למכותנו,
 וחוננת אותנו ב'ספר-תהלים'
 הקדוש הזה, הפותח לנו כל שערי-
 רחמים, כל שערי-התשובה, שהם
 'חמשים שערי-תשובה', כנגד 'חמשים
 שערי-בינה'.

רבנו של עולם, אב הרחמן, זכנו
 ברחמיך הרבים, שנזכה לעסק
 ב'אמירת-תהלים' כל ימינו.

ותעזרנו, אותי ואת כל בני ביתי בכלל
 ישראל עמך, שאזכה בכל
 יום ויום, לומר 'תהלים' הרבה,
 בהתעוררות גדול בלב-שלם באמת.

ואזכה להטות לבבי היטב להשמיע
 לאזני מה שאני מוציא בפי,
 באפן שאזכה למצא עצמי בכל דרגא
 ודרגא, בתוך פסוקי תהלים הקדושים,

הכלולים מפל נשמות ישראל, ומפל
 המדרגות שבעולם, מן תכלית מדרגה
 העליונה, עד תכלית דיוטא התחתונה.

אשר כל הנופלים והרחוקים בתכלית
 הרחוק, כלם יכולים למצא את-
 עצמם בתוך 'ספר-תהלים'.

וכל אחד יכול לעורר לבבו לשוב
 בתשובה-שלמה להשם-יתברך
 על-ידי 'אמירת-תהלים', ולבא לה'שער
 של תשובה' השיך לו, שהוא מכון כנגד
 האות שלו שיש לו ב'מ"ט אותיות' של
 'שמות שבטי יה', שהם 'מ"ט אותיות'
 כנגד 'מ"ט שערי תשובה' שאנו צריכים
 לשוב על-ידם להשם-יתברך.

עד שנזכה על-ידי שהשם-יתברך ישוב
 אלינו בתשובה-שלמה, לרחם
 עלינו בחסדים רבים ורחמים גדולים,
 לסייענו ולעזרנו בכל-עת, להתקרב אליו
 יתברך תמיד, מפל המקומות שנפלנו
 בהם, ולשוב אליו בתשובה-שלמה,
 'תשובה על תשובה' תמיד.

רבנו של עולם, זכני להיות רגיל מאד
 ב'אמירת-תהלים' הרבה, בכל
 יום, בכונה גדולה, בהתעוררות נפלא,
 בכונת-הלב באמת.

עד שאזכה על-ידי-זה, להרגיש כאב
 עונותי, ולשוב עליהם בתשובה-
 שלמה.

ואזכה לשמחה גדולה על-ידי
 'אמירת-תהלים', ולעורר עלי
 כל ה'עשרה מיני נגינה' שנאמר בהם
 'ספר-תהלים', שהם 'רפואת הבת-מלך',

שְׁהִיא כְּנִסְת־יִשְׂרָאֵל', וּנְגִינֹתַי אֲנַגֵּן כָּל יְמֵי חַיֵּי עַל בֵּית יְהוָה, בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה. כִּי טוֹב יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ".

מִלֵּא רַחֲמִים, זַכְּנוּ לְצֵאת מִגְלוֹת־מִצְרַיִם', וּמִכָּל הַגְּלוֹת שֶׁל הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוֹף, אֲשֶׁר כָּלֵם מְכַנְיִם בְּשֵׁם גְלוֹת־מִצְרַיִם'.

זַכְּנֵי שְׂאֵזְפָה לְטַהַר וּלְזַכֵּךְ וּלְגַלּוֹת כָּל הַמ"ט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה', עַל־יְדֵי 'אֲמִירַת־תְּהִלִּים', הַכּוֹלֵל אֶת כָּל "שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה", שֵׁשׁ בָּהֶם מ"ט אוֹתוֹת', כְּנֶגֶד מ"ט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה'. וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוֹצִיאֲנִי מִמ"ט שְׁעָרֵי טְמֵאָה', וְתַכְנִיסֵנִי בְּתוֹךְ מ"ט שְׁעָרֵי קִדְשָׁה'.

וְתוֹצִיאֲנִי מִמִּצְרַיִם־הַגְּרוּן', שְׁלֵא יִהְיֶה "נֶחֱר גְרוּנִי", כִּי כָּבֵד קָרַאתִיךָ מִמִּצְרַיִם־הַגְּרוּן' הַרְבֵּה. הוֹצִיאֲנִי לְמַרְחָב, וְזַכְּנֵי וְהַעֲלֵנִי מִבְּחִינַת 'אֶרֶץ־מִצְרַיִם', מִמִּצְרַיִם־הַגְּרוּן'.

עַד שְׂאֵזְפָה לְהִרְחִיב פִּי, וְאַתָּה תְּמַלֵּאֵהוּ בְּכָל טוֹב אֱמֶתִי וְנִצְחִי. בְּאֶפֶן שְׂאֵזְפָה לְהִתְקַרֵּב וּלְשׁוּב אֵלֶיךָ בְּתְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה בְּאֱמֶת בְּכָל לֵב, בְּגוֹף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן.

"הַשִּׁיבֵנִי וְאֲשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי". הַשִּׁיבֵנִי אָבִינוּ

לְתוֹרַתְךָ, וְקָרְבֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ לְעִבּוֹדְתְךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתְּשׁוּבָה־שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, כִּי אַתָּה צוֹפֶה לְרָשַׁע וְחַפֵּץ בְּהַצְדָּקוֹ, וְרוֹצֵה אֶתְּךָ בְּתְּשׁוּבָה.

"כִּי לֹא תַחֲפֹץ בְּמוֹת הַמֵּת", כִּי אִם "בְּשׁוּבוֹ מִדְרָכָיו וְחִיָּה", וְעַד יוֹם

מוֹתוֹ תַחֲפֶה לוֹ, אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוּ. "תָּשׁוּב אֲנוֹשׁ עַד דָּפָא" עַד דְּכְדוּכָהּ שֶׁל נֶפֶשׁ, "וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם". "שׁוּבוּנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִפְר כַּעֲסֶךָ עִמָּנוּ. הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה, חֲדַשׁ יְמֵינוּ כְּקֹדֶם".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, "זְכוּר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחֲסִדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה". זְכוּר

נָא הַחֲסֵד הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִמִּצְרַיִם "בְּכַח גְּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה". וְגַלִּיתָ לָנוּ אֱמֶתֶת אֱמוּנַת אֱלֹהֶיךָ, בְּאוֹר גְּדוֹל וּנְפִלָא וְנִעְרָב, וְעָשִׂיתָ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים, כְּדֵי לְגַלּוֹת אֱלֹהֶיךָ וְאֶחָדוּתְךָ וּמִמְשַׁלְתְּךָ אֲשֶׁר בְּכָל מְשַׁלָּה.

וּמֵאֵז, קָרַבְתָּ אוֹתָנוּ לָךְ לְ"עַם־קְדוֹשׁ", וְהוֹצֵאתָ אוֹתָנוּ מִמ"ט שְׁעָרֵי טְמֵאָה', וְהַכְּנִסְתָּ אוֹתָנוּ בְּמ"ט שְׁעָרֵי קִדְשָׁה', שֶׁהֵם מ"ט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה' הַכּוֹלֵלִים בְּמ"ט אוֹתוֹת' שֵׁשׁ בְּשְׁמוֹת שְׁבַטֵי יִה'.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, "חֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּךָ נִדָּח". אַתָּה יוֹדֵעַ תִּקְרָה מְרִירוֹת הַגְּלוֹת הָאֲחֵרוֹן הַזֶּה, לְהִיכָן נִפְלָנוּ וְיִרְדְּנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֲשֶׁר יִרְדְּתֵינוּ עִמָּךָ יוֹתֵר מִמ"ט שְׁעָרֵי טְמֵאָה'.

וּבְעוֹנוֹתֵינוּ־הַרְבִּים נֹאמַר עָלֵינוּ עַל עַתְצָרָה הַזֹּאת:

"וְתִרְדַּד פְּלָאִים אֵין מִנְחָם לָהּ". "כִּי טְבַעְנוּ בִּיּוֹן מְצוּלָה וְאֵין מְעַמָּד, בָּאֲנוּ בְּמַעֲמָקֵי מַיִם וְשִׁבַּלְתָּ שְׁטַפְתָּנוּ".

"הַבַּט יָמִין וּרְאֵה וְאִין לִי מִפִּיר, אָבֵד מְנוּס מִמֶּנִּי, אִין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי".
חֲזַרְתִּי עַל כָּל הַצְּדָדִים, וַיִּשׁוּעָה רַחֲקָה מִמֶּנִּי, וּמָה אֹמֵר וְעֹנֹתִי עָשׂוּ לִי מָה שָׁעָשׂוּ.

"לֹאֲלֵי תוֹרַתְךָ שֶׁעָשִׂי, אֲזִי אֲבִדְתִּי בְּעֵנְיִי". "כִּי חֲסִדְךָ גָּדוֹל עָלֵינוּ, וְהִצַּלְתָּ נַפְשֵׁנוּ מִשְׂאוֹל תַּחֲתֶיךָ".

כִּי הָאֵף אֲמָנָם זֶה הַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹן הַכְּבִיד, כִּי נִפְלְנוּ וַיִּרְדְּנוּ לְמָקוֹם שֶׁיִּרְדְּנוּ יוֹתֵר וַיּוֹתֵר מִגְּלוּת־מִצְרַיִם'.

אֲבָל זֹאת נַחֲמָתְנוּ בְּעֵנְיֵינוּ, כִּי אֲמַרְתָּךְ חִיַּתְנוּ. כִּי כָּבֵד הִקְדַּמְתָּ תְרוּפָה לְמַכּוֹתֵנוּ, כִּי כָּבֵד נָתַתָּ לָנוּ תוֹרַתְךָ-הַקְּדוּשָׁה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאֲךָ.

אֲשֶׁר בְּגְלוּת־מִצְרַיִם' לֹא זָכִינוּ לָזֶה עֲדִין, וַיִּצְאָנוּ מִשֵּׁם קֶדֶם 'קַבְּלַת־הַתּוֹרָה', כְּעֶבְדָּא דְּבִרַח מְרַבּוּנִיָּה, שְׂזָה גָרָם לָנוּ מָה שָׁגָרָם לָנוּ.

אֲבָל עֲתָה כָּבֵד הַפְּלֵאתָ חֲסִדְךָ עִמָּנוּ, וְנָתַתָּ לָנוּ כָּבֵד תוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאֲךָ נֶאֱמַן בֵּיתְךָ.

וּכְבָּר זָכִינוּ שֶׁהִיָּה לָנוּ כַּמָּה וְכַמָּה צְדִיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים בְּכָל דוֹר וָדוֹר. וְגַם זָכִינוּ לְסִפְרֵי תְהִלִּים הַקְּדוּשׁ, עַל־יְדֵי דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל'.

אֲבָל הָאֲמַת אֲנִי מוֹדָה וּמִתּוֹדָה לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי: כִּי אֵף-עַל־פִּי-כֵן עֲדִין אֲנִי מִבְּחוּץ לְגַמְרֵי, וְעֲדִין לֹא יִצְאָתִי מִן הַחַל אֶל הַקֶּדֶשׁ כָּלֵל.

יוֹם יוֹם אֹמֵר מָה יְהֵא בְּסוּפֵי, "קְוָה לְשָׁלוֹם וְאִין טוֹב, לַעֲת מִרְפָּא וְהִנֵּה בְּעַתָּה", כָּלוּ כָּל הַקִּיצִים שֶׁהֵייתִי מְצַפֶּה לְהוֹשִׁיעַ בָּהֶם, וְעֲדִין לֹא נוֹשַׁעְתִּי.

וְלֹא דִי לִי בְּזֵה, כִּי אִם עוֹד הוֹסַפְתִּי חֲטָא עַל פִּשְׁעִי, פִּשְׁעִים עַל פִּשְׁעִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים, אוֹי וְאָבוֹי.

לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי אֵיךְ אֲנִי חַי בְּעוֹלָם בְּמִרְרוֹת דְּמִרְרוֹת כְּזֵה, בְּפִזּוּר-הַנֶּפֶשׁ מִר מַמּוֹת כְּזֵה, בְּנִפְּלוּת וְהַשְּׁלָכוֹת וְזִרְיוֹת כְּאֵלֶּה.

אֲשֶׁר בְּכָל־עַת אֲנִי עוֹלָה שָׁמַיִם וַיּוֹרֵד תְּהוֹמוֹת עֲמֻקּוֹת, וְהַשְּׁלַכְתִּי עֲצָמֵי מִשְׁמַיִם לְאֶרֶץ מִתַּחַת, אֲלָפִים וּרְבָבוֹת פְּעָמִים בְּלִי מִסְפָּר, וּמִקְלָעִים אֶת נַפְשִׁי כְּמוֹ "בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלָע", עַד אֲשֶׁר אֶפְסוּ הַדְּבוּרִים וְהַצְּרוּפֵי-אוֹתִיוֹת לְסִפְרֵי מִצּוּקוֹתֵי וּמִרְרוֹתֵי.

אוֹי וְאָבוֹי, כִּי נִכְסַפְתִּי עַל־כָּל־פָּנִים, לְקַרֵּר מִר רוּחִי וּלְפָרֵשׁ שִׁיחֲתִי, וְגַם זֶה קָשָׁה וְכָבֵד עָלַי, "יְדֵי כְּבָדָה עַל אֲנַחֲתִי", כִּי לֹא יִסְפִּיקוּ כָּל עוֹרוֹת אֵילֵי-נְבִיוֹת לְבָאֵר בָּהֶם, עַד הֵיכָן מַגִּיעִים הַפְּגָמִים שֶׁלָּנוּ שֶׁל יוֹם אֶחָד, וְאֶפְלוּ שֶׁל שְׂעָה אַחַת.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, "זֹאת נַחֲמָתִי בְּעֵנְיִי", מָה שֶׁחֲזָקוּ אוֹתְנוּ הַצְּדִיקִים אֲמַתִּיִּים, בְּ"שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טָעַם", וְגַלּוּ לָנוּ: "שְׂאִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל".

עַל־זֶה לְבַד תִּמְכְּתִי יְתִדוֹתִי, וְעַל כַּחַם הַגְּדוֹל נִשְׁעַנְתִּי, לְצַפּוֹת לִישׁוּעָה עֲדִין מִמָּקוֹם שְׂאֵנִי שָׁם.

על-כן בכל-עת אבקש אותך מלא רחמים, שתושיעני בכל דרכי עצותיך הקדושים אשר גלית לנו על-ידי צדיקיך-האמתים, אשר כל עצה ועצה, יש לה פח לעזר ולהושיע גם אותי.

ואם בעונותי-הרבים קלקלתי כלם - אני יודע ומאמין: שיש לך עוד רחמים רבים, והצללות, וישועות, ועצות נפלאות, אשר גלית להם לבד, אשר לא גלו אותם עדין בעולם.

אשר על-ידם יש לי תקוה עדין, שאזכה לשוב אליך, ולהתחיל מחדש לקיים עצותיך הקדושות כלם באהבה וביראה, באפן שאזכה לתקן הכל בחיי מהרה, ולהיות כרצונך הטוב תמיד.

רבוננו של עולם, "בלעדי אחזה אתה הורגני", פי "אני בער ולא אדע, בהמות הייתי עמך".

ואם אמנם בעונותי-הרבים פגמתי וקלקלתי הרבה במה שידעתי שהוא נגד רצונך, פי חטאתי עויתי ופשעתי הרבה בכל יום ובכל-עת ובכל שעה, מנעורי עד היום הזה, ופגמתי וקלקלתי הרבה מאד.

עם-כל-זה, ברחמיך-הרבים גלית לנו על-ידי צדיקיך-האמתים, פי אתה "יהוה אלהי גדלת מאד" אשר אין אנו יודעים כלל, פי "לגדלתך אין חקר".

אשר אפלו נפילתנו איך שנפלנו כל אחד ואחד להיכן שנפל, אף-על-

פי-כן גדלתך שגבה מאד, אשר יש ענין ששם נשתנה הכל לגמרי לטובה, פי אין אתנו יודעים עד מה.

ועל-זה לבד אני נשען ונתלה ונסמך עדין, פי "חסדי יהוה לא תמנו, ולא כלו רחמיו" לעולם.

מלא רחמים, זפני להרבות ב'אמירת-תהלים', בכונה גדולה, ובהתעוררות נפלא בלב-שלם.

עד שאזכה, שתשפיע עלי בכל-עת, הארה וקדשה גדולה, מ'שער-החמשים של הקדשה', שהוא כולל כל 'שערי-קדשה'.

באפן שתוציאני מהרה מכל ה'חמשים שערי-טמאה', ותכניסני לכל ה'חמשים שערי-קדשה'.

כי אין לנו על מי להשען, פי אם עליך אבינו שבשמים, פי לית אתר פנוי מנך.

עזרנו נא מעתה, והושיענו ישועה-שלמה כנאה לך, באפן שאזכה להתחדש לגמרי, שאעזב דרכי הרע ומחשבותי הרעות לגמרי, ולא אשוב עוד לכסלה, "לב טהור ברא לי אלקים, ורוח נכון חדש בקרבי".

ואזכה מהרה על-ידי 'אמירת-תהלים', לבא ולהגיע להאות והשער של תשובה השיך לנפשי, כפי שרש נשמתתי ב'מ"ט אותיות שבטי יה'.

באפן שאזכה לשוב אליך באמת ובלב-שלם, ולעבדך באמת

בִּירָאָה וּבִאֲהָבָה, "בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרַב כָּל".

"הַשִּׁיבֵנִי וְאֲשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי. הַשִּׁיבֵנּוּ יְהוָה אֱלֹהֵי וְנִשׁוּבָה, חֲדָשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם. יְהִי לְרִצּוֹן אֱמֹרֵי-פִי וְהַגִּיזוֹן לְבִי, לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי". אָמֵן וְאָמֵן.

מִכָּל צַד. "סְבוּנֵי כַּמִּים כָּל הַיּוֹם, הַקִּיפוּ עָלַי יַחַד". וּמְרַבֵּי הַמְּנִיעוֹת, נִתְרַחֲקֵנוּ מִמֶּךָ כְּמוֹ שֶׁנִּתְרַחֲקֵנוּ.

וְנִתְרַחֲמֵנוּ עָלֵינוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ וְתַצִּילֵנוּ מִמְּנִיעוֹת הַמַּח, שֶׁהֵם כָּל הַקְּשִׁיּוֹת וְהַסְּפָקוֹת וְהַבְּלוּלִים הַבָּאִים עַל הַמַּח לְהִרְהוֹר אַחֲרֵי הַצְּדִיקִים וְהַפְּשָׁרִים שֶׁבְּדוֹר, אוֹ לְהִרְהוֹר חֵס וְשָׁלוֹם אַחֲרֵי מַדּוּתֵיךָ.

שְׂאֵלוּ הַמְּנִיעוֹת שֶׁל הַמַּח, הֵם גְּדוּלִים מִכָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. כִּי מִי שֶׁמָּחוּ וְלִבּוֹ חָזַק בְּאִמוּנָה-שְׁלֵמָה, בְּהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ וּבְצַדִּיקִים-אֲמִתִּיִּים - אֵין שׁוֹם מְנִיעָה שֶׁתִּמְנַעֶהוּ.

אֲבָל כְּשֶׁחֵס-וְשָׁלוֹם מָחוּ וְלִבּוֹ חָלּוּקִים מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ וּמִהַצְּדִיקִים, וְנוֹפְלִים בְּלֵב קִשְׁיוֹת עֲלֵיהֶם - אֵלוֹ הַמְּנִיעוֹת קָשִׁים מְכֻלָּם.

וְעַל-זֶה בָּאתִי לְצַעַק וְלִזְעַק וְלִקְרֹא אֵלֶיךָ, כִּי אֵין לִי שׁוֹם תְּקוּהָ לְהַנְצִיל מֵהֵם כִּי אִם לְצַעַק אֵלֶיךָ. "אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא, וְאֵל יְהוָה אֶתְחַנֵּן. שְׁמַע יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא, וְחַנּוּנִי וְעֲנֵנִי".

וְעֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי וְהַצִּילֵנִי וּמְלֻטְנִי וּפְדֵנִי, מִכָּל מִינֵי קִשְׁיוֹת וּסְפִיקוֹת וּבְלוּלִים וּמְנִיעוֹת הַמַּח, לְבַל אֶסְתַּכַּל עֲלֵיהֶם כָּלֵל, וְלֹא יַעֲלוּ וְלֹא יִבּוֹאוּ עוֹד עַל לְבִי וְדַעַתִּי וּמַחִי כָּלֵל.

רַק אֶזְכֶּה תָּמִיד לִידַע וְלִהְיוֹת אֲמִין בְּהַאֲמַת, בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה וְחִזְקָה וְנִכּוּנָה, בְּלִי שׁוֹם סִפְק וּבְלוּל וְנִטְיָה אֶל הַצַּד כָּלֵל.

☉ [ב] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ל' ☉
 (על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב מו, 'מסירת-נפש')
 סופי-תבות: אותיות 'תהלי"ם', ואותיות 'תשוב"ה'
 (לקוטי-מוהר"ן ח"ב עג)
 "וּיְמַרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" (שמות א, יד)
 "בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, בְּקִשְׁיָא" (תקוני-זהר כח)
 הַיָּנוּ: ה'קשיות' שבלבו, שהם המניעה הגדולה מכלם. ואזי צריך לצעק לאביו שבשמים בקול חזק מעמקי הלב. ואזי השם-יתברך שומע קולו ופונה לצעקתו.
 (לקוטי-מוהר"ן ח"ב מו)
 "וּיִזְעַקוּ וְתַעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹקִים מִן הָעֲבֹדָה"
 (שמות ב, כג)
 שְׁנוּזָפָה לְהַנְצִיל מ'מניעות-המח', שהם הקשיות והספקות והבלבולים על הנהגת השם-יתברך והצדיקים, ולהתגבר על כל המניעות; ובכל-עת שִׁיבּוֹאוּ עַל לִבְנוֹ חֵס-וְשָׁלוֹם, קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עַל הַאֲמַת - תִּכְפֶּה נִזְעַק לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ בְּקוֹל חָזֵק מִעַמְקֵי הַלֵּב. וְהוּא יַעֲנֵנִי מִיָּד

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מְלֹא רַחֲמִים, אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. "גְּדַל הָעֲצָה וְרַב הָעֲלִילָה", אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת עֲצָם רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת הַמוֹנְעִין אוֹתָנוּ מִדֶּרֶךְ הַחַיִּים, אֲשֶׁר עֲמָדוֹ כְּנֻגְדָנוּ, כְּנֻגְד כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטוּת.

בְּחֻמוֹת בְּרִזָּל, וְכִנְחָלִים שׁוֹטְפִים, וְנִהְרֵי אֵשׁ, סְבוּנוּ גַם סְכָבוּנוּ

עד שאזכה להתחזק ולהתגבר, גם על המניעות והמסכים הגשמיים מבני אדם אחרים, או מתאות גופי, להתחזק ולהתגבר לעמד כנגד כלם.

ולכנס בדרכי יהוה באמת, להתקרב אליך ולהצדיקים וכשרים האמתיים, ולעבדך באמת ביראה ובאהבה, לסור מרע ולעשות טוב. ולהתחיל ולגמר כל הדברים שבקדשה שהם רצונך באמת, חיש קל מהרה.

ותרחם עלי בכל-עת שיבואו על לבי חס ושלום, קשיות וספקות להרהר אחר האמת חסו-שלום - שתכף אזעק ואצעק ואקרא אליך בקול חזק מעמקי הלב. ואתה תענני מיד ברחמיך הרבים. אשוע ותאמר הנני.

כי אין לי על מי להשען לעמד כנגד כל המניעות, בפרט כנגד מניעות המח, כי אם עליך אבינו שבשמים, עליך לבד אני נשען, ועל חסדך הגדול אני בוטח.

ותחזקני ותאמצני לדלג על כל המניעות, ולשבר ולבטל כלם ולכנס לתוך הקדשה באמת, ולהתחיל מעתה להתקרב אליך באמת לאמתו כרצונך הטוב.

אבי שבשמים, רחם עלי, מלא משאלותי ברחמים, כי אין לי שום תקוה כי אם על תפלה ותחנונים, ועל כחם הגדול של הצדיקים אמתיים, ואתה הטוב בעיניך עשה עמי. רחם עלי למען שמך ואל תטשני ואל תעזבני.

עזרני הושיעני מלא רחמים, "פעל ישועות בקרב הארץ". ועשה את אשר בחקיך אלך ואת מצותיך אשמר מעתה ועד עולם. יהיו לרצון אמרי-פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי. אמן ואמן.

☉ [ג] לקוטי-תפלות ח"ב כח ☉
 (על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב לט, 'לכו חזו מפעלות ה')
 "ומשה היה רעה" (שמות ג, א)
 שנוצפה לרועה נאמן, רבי ומנהיג אמתני ורחמן, כמו משה רבנו עליו-השלום, שיוכל להאיר בנו הדעות הקדושות, שנוצפה על-ידי-זה לבא להתכלית האמתני

"רעה ישראל האזינה, נוהג כצאן יוסף, ישב הפרוכים הופיעה".

רבנו של עולם, מלך מנהיג ומושל, מלא רחמים, אשר חמלת עלינו בחמלתך הגדולה, ושלחת לנו מושיע ורב, גואל ישראל וקדושו, הוא משה רבנו עליו-השלום.

אשר הוציאנו מאפלה לאורה, מחשך לאור גדול, ונתן לנו את התורה, והאיר עינינו, והודיענו אמתת אמונתך הקדושה.

ומעצם גדלתו הנפלאה, היה יכול להאיר גם בהפחות-שבפחותים כמונו היום, להודיע לכל גדלתך וגבורתך, לפקח עינים עורות, להאיר עיני כל ישראל, אפלו אותם שהם בבחינת רגלין.

שְׂיֹכְלוּ לְהַעֲמִיק בְּדַעְתָּם, לְהַשִּׁיג
הַתְּכֵלִית הָאֱמֵתִי מִכָּל
הַבְּרוּאִים שְׁבַעְעוֹלָם. לְדַעַת וּלְהַפִּיר אוֹתָךְ
תְּתַבְּרֶךְ לְנִצָּח, עַל-יְדֵי כָּל הַבְּרִיּוֹת
שְׁבַעְעוֹלָם. וּלְהַתְקַרֵּב אֵלֶיךָ, וּלְהַתְדַבֵּק בְּךָ
בְּאֱמֶת.

אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שָׁזָכוּ לְמִנְהִיג כְּזֶה, אֲשֶׁרִי
עֵינַיִם שָׁזָכוּ לְרֵאוֹתוֹ, אֲשֶׁרִי
אֲזַנַיִם שָׁזָכוּ לְשִׁמְעַע דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים,
מִפִּי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁהִיִּתָּה שְׁכִינָה
מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ.

הוֹדִיעֵנוּ נָא, בְּאִיזָה דְרָךְ נְשׁוּטֵט לְבַקֵּשׁ
מִנְהִיג אֱמֵתִי כְּזֶה, כִּי לְעַצְמִי
שְׁפָלוּתִי וְחִלְשׁוֹתַי עֲתָה, וְכִלְנוּ אֵין פְּנִינוּ
יָפוֹת כָּלֵל.

אֵין מִי שְׂיֹכְל לְעֹזֵר אוֹתָנוּ, כִּי אִם רַבִּי
וּמִנְהִיג אֱמֵתִי, שִׁיְהִיָּה בְּאֱמֶת
בְּבַחֲיַנֵּת מֹשֶׁה רַבְּנוּ עֲלֵיוֹה־הַשְּׁלוֹם, שְׂיֹכְל
לְהָאִיר גַּם בְּנוֹ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ, שְׁנִזְכָּה עַל-
יְדִיזָה לָבֵא אֶל הַתְּכֵלִית הָאֱמֵתִי, לְדַעַת
וּלְהַפִּיר אוֹתָךְ תְּתַבְּרֶךְ לְנִצָּח, עַל-יְדֵי כָּל
הַבְּרִיּוֹת שְׁבַעְעוֹלָם.

אֲשֶׁר כָּלֵם נִבְרָאוּ רַק בְּשִׁבִיל-זֶה, כְּדִי
שִׁיזְכָּה הָאָדָם לְהַפִּיר אוֹתָךְ עַל-
יָדָם, שְׁזֶה עֶקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה
בְּכָלֵל וּבְפָרֵט.

וְאִיךְ זֹכִיךְ לְמִצָּא מִנְהִיג כְּזֶה. אִיְהִי,
אִיפּוֹא הוּא, אִיְהִי מְקוֹם כְּבוֹדוֹ,
אִיְהִי הָעֵצָה וְהַתְּחַבּוּלָה שְׁנִזְכָּה לְמוֹצָאוֹ,
כִּי אִם אֲמָנָם גַּם עֲתָה נִמְצָאִים צְדִיקִים
וּמִנְהִיגֵי יִשְׂרָאֵל, יְהוּה עֲלֵיהֶם יַחֲיוּ,
וְיֵאָרִיךְ יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתֵיהֶם.

אֲבָל הֲלֹא כָּל הַמְּפָרְסָמִים כָּלֵם יוֹדוּ
בְּעַצְמָם וְלֹא יִבּוֹשׁוּ: שְׂאִיךְ לָהֶם
זֶה הַכַּח שֶׁהַזְכָּרָנוּ לְפָנֶיךָ, שֶׁהוּא הַכַּח שֶׁל
מֹשֶׁה רַבְּנוּ, לְהָאִיר בְּנוֹ הַדַּעַת הַזֶּה,
שְׂיִשְׁיג כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַתְּכֵלִית הָאֱמֵתִי
בְּזֶה הָעוֹלָם, מִכָּל הַדְּבָרִים שְׁבַעְעוֹלָם,
אֲשֶׁר לְכַף נּוֹצְרָנוּ.

וְעֲתָה מָה נַעֲשֶׂה וּמָה נַפְעֵל, מִי יְקוּם
בְּעַדְנוּ. אוֹי, "מִי יְקוּם יַעֲקֹב כִּי
קָטָן הוּא". מְרִיָּה דְעֵלְמָא כְּלָא, מְרַחֵם עַל
הָאָרֶץ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, אֲשֶׁר "נַחֲתִי
כַצֵּאן עֲמָךְ בֵּיד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן".

אִיְהִי רַחֲמָנוּתְךָ עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁךְ
עֲתָה, "עַל מִי נִטְשָׁתָּ מְעַט הַצֵּאן
הַזֶּה", עַל מִי עֲזַבְתָּ אוֹתָנוּ, חֲלוּשֵׁי כַח
כְּאֵלָה, פְּחוּתֵי עֶרֶךְ כְּמוֹנוֹ הַיּוֹם.

רְאֵה עֲמִידַתֵּינוּ דְלִים וְרַקִּים, אֲשֶׁר
הִשְׁחָרוּ פְּנִינוּ מִפְּנֵי חֲטָאֵתֵינוּ,
וְנִכְפָּפָה קוֹמַתָנוּ מִפְּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ. אֶל מִי
נָנוּס לְעִזְרָה,

"הַמָּאִם מְאַסְתָּ אֶת יְהוּדָה, אִם בְּצִיּוֹן
גַּעֲלָה נִפְשֶׁךָ, מִדּוּעַ הִכִּיתָנוּ
וְאֵין לָנוּ מִרְפָּא, קוּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב,
וְלַעַת מִרְפָּא וְהִנֵּה בְעֲתָה".

וְעֲתָה עֲתָה, אִיְהִי רַחֲמָנוּתְךָ, אִיְהִי
נִפְלְאוֹתֶיךָ, וְלָמָּה "תְּהִיָּה עֲדַת
יְהוּה כַצֵּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוּעָה".

חוּם וְחַמֵּל עֲלֵינוּ חוּם וְרַחֵם עֲלֵינוּ,
וְזַכְּנוּ וְעִזְרָנוּ לְהַתְּפַלֵּל וּלְהַתְּחַנֵּן
לְפָנֶיךָ עַל-זֶה הַרְּבָה, לְצַעֵק וּלְזַעֵק זַעֲקָה
גְּדוּלָה וּמְרָה, וּלְבַכּוֹת לְפָנֶיךָ בְּכָל יוֹם עַל-
זֶה בְּדַמְעוֹת-שְׁלִישׁ.

עד שתחננו ותעננו ותחמל עלינו, ותתן לנו רועה ישראל, מנהיג אמתי, מנהיג רחמן, כמו משה רבנו, רועה נאמן.

שיוכל לעסק בתקוננו, להשיבנו אליך באמת, ויאיר גם בנו השגת דעתו הקדושה, ויפקח עיני דעתנו בקדושה ובטהרה גדולה.

שנזכר גם אנחנו, להשיג התכלית האמתי מפל הברואים שבעולם, ולהפיר אותך באמת, ולהתקרב אליך, ולהתדבק בך לנצח.

מלא רחמים, יהוה, פקח עינינו, ונראה ונבין ונשפיל האמת לאמתו, איך להתנהג עתה, באפן שנזכר לבקש ולמצא מנהיג אמתי כזה שביאנו בחיינו לתכלית האמתי, פי אין לנו על מי להשען, פי עם עליך אבינו שבשמים.

"אנחנו החמר ואתה יצרנו, ומעשה ידך כלנו. עליך יעזב חלכה יתום אתה היית עוזר".

פי אתה לבד יודע צפון לבנו, ואיך לעזרנו עתה בכל הענינים, ובפרט בענין זה אשר בו תלוי הכל, שנזכר למצא המנהיג האמתי שהוא בבחינת משה רבנו, שיוכל להביאנו לתכלית האמתי והנצחי מהרה בחיינו.

והשוב בעיניך עשה עמנו, פי אנו משליכים כל יהבנו עליך, ויאני תמיד איחל, עד ישקיף וירא יהוה משמים".

וישוב אלינו וירחמנו, וכאב את בן ירצנו, ויחזיר לנו העטרה ליושנה, ויתן לנו רועה כלבבו.

ויקיים מהרה מקרא שכתוב: "ונתתי לכם רועים כלבי, ורעו אתכם דעה והשפל". ותמהר ותחיש לגאלנו, ותביא לנו את משיח צדקנו.

ויקיים מהרה: "והקמותי עליהם רועה אחד ורעה אתהן, את עבדי דוד הוא ירעה אותם, והוא יהיה להן לרועה. ואני יהוה אהיה להם לאלהים, ועבדי דוד נשיא בתוכם, אני יהוה דברתי".

ונאמר: "ולא יטמאו עוד בגלוליהם ובשקוציהם ובכל פשעיהם, והושעתי אותם מפל מושבתיים אשר חטאו בהם, וטהרתי אותם, והיו לי לעם, ואני אהיה להם לאלהים. ועבדי דוד מלך עליהם, ורועה אחד יהיה לכלם, ובמשפטי ילכו, וחקותי ישמרו ועשו אותם. יהוה אלהים צבאות, השיבנו האר פניך ונושעה".

❁ [ד] לקוטי-תפלות ח"א יח ❁

(על-פי לקוטי-מוזר"ן ח"א יח, 'מקרטליתא')

"ויאמר משה אל האלקים, מי אנכי

פי אלך אל פרעה" (שמות ג, יא)

שנזכר ל'מנהיג-אמת' כמו משה רבנו עליו- השלום, וה'מנהיג-האמת' יחמל עלינו וישיב פניו אלינו, ויקבל המנהיגות והממשלה, וינהיג אותנו ברחמיו, ויקרבנו לעבודתך באמת

☪ [ה] לקוטי תפלות ח"א ו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ו, 'קרא את יהושע')

"ויאמר אלקים אל משה, אהי"ה אשר אהי"ה"
(שמות ג, יד)

שנזכה בכח השם "אהי"ה", להכין עצמנו שיהיה לנו 'הויה' בעולם, על-ידי שנזכה לשוב בתשובה-שלמה, ולעשות 'תשובה על תשובה' - ונזכה להיות מן הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שתרחמנו ברחמיך הרבים וחסדיך הגדולים, וחוס וחס וחס עלי, ועל נפשי האמלה, הצמאה והרעבה והתאבה לשוב אליך באמת. ועזרני ברחמיך הרבים, לשוב בתשובה-שלמה לפניך, על כל חטאי ועונותי ופשעי.

וזכני שאהיה בכלל "הבא לטהר". ואתה תסיעני מן השמים, לטהרני מעונותי, שאזכה לשוב בתשובה-שלמה באמת, על כל עונותי.

מלא רחמים, חוסה נא עלי ברחמיך הרבים, וראה דלותי ושפלותי, ו"על מה שוא בראתני", כי עתה אין אני נחשב בשם 'בריה' כלל, וכאלו עדין אין לי 'שום הויה' בעולם כלל, כי "טוב לי שלא נבראתי, מאחר שהרעותי את מעשי".

ובכן באתי לפניך יהוה אלהי, שתעזרני בכח שמך הגדול אהי"ה, אשר בו נקראת בעת שהתחלת לגאול את בניך ממצרים לעשות אותם לך לעם, ולהשיבם אליך מטמאת מצרים.

אבינו שבשמים חמל עלינו, אבינו שבשמים אל תסתור פניך ממנו, מושל בכל מלך על כל הארץ, שלח לנו מנהיג ומושל אמתי דקדשה, שיוכל להנהיג אותנו ברחמים, "כאשר ישא האמן את הינק", לקרבנו לעבודתך באמת.

תן לנו מנהיג אמתי כמו משה רבנו עליו השלום, פי ישראל היו שקועים במצרים בארבעים ותשעה שיערי טמאה, ולא היה אפשר שיצאו משם, כי-אם על-ידי משה רבנו, וחסות עליהם, וגזרת על משה שילך משה ויגאלם.

אתה-על-פי שמושה רבנו מגדל ענותנותו היה מסתיר פניו, ולא רצה לקבל הממשלה והמנהיגות. אבל אתה חמלת על עמך ישראל, וגזרת שילך בעל-כרחו, והיית עמו תמיד, עד שזכה לגאלם.

והנה עכשיו בעונותינו אנו שקועים בגלות, יותר מגלות מצרים, ואתה יודע שאין מי שיוכל לעזר אותנו, כי אם מנהיג אמתי שיהיה בבחינת משה רבנו עליו השלום.

על-כן רחם עלינו למען שמך, ושבור והפר פעסך מעלינו, ושלח רחמנות בלב המנהיג האמת, שיחמל עלינו וישיב פניו אלינו, ויקבל המנהיגות והממשלה, וינהיג אותנו ברחמיו, ויקרבנו לעבודתך באמת.

כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לְמֹשֶׁה בַּסֵּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲהִי"ה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם".

וּבְבֶן בְּכַח הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, תִּזְכְּנִי בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים, שְׂאֵתְחִיל לְהַכִּין עֲצָמֵי שְׂיִהְיֶה לִי 'הוֹיָה' בְּעוֹלָם, עַל-יְדֵי שְׁתּוֹכְנִי בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים, לָשׁוּב אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת, שְׂאֵזְכָּה לְהַרְגִּישׁ כְּאֵב חֲטָאֵי וְעוֹנוֹתַי הַמְרִבִּים, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.

וְזִכְנִי לְהִיּוֹת מִן "הַנְּעֻלָּבִים וְאֵינָם עוֹלָבִים, שׁוֹמְעִים חֲרַפְתָּם וְאֵינָם מְשִׁיבִים". וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּם. וְעַל כָּל מִינֵי בְזִיוּנוֹת וְחֲרוּפִים וְגִדּוּפִים שְׂאֲשַׁמַּע מֵאִיזָה אָדָם שְׂיִבְזֶה אוֹתִי, אָדוּם וְאֲשַׁתּוֹק לוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "דָּם לִיהוָה וְהִתְחוֹלֵל לוֹ. וְאֲהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא שׁוֹמֵעַ וְאֵין בְּפִיו תְּכָחוֹת. כְּחֹרֵשׁ לֹא אֲשַׁמַּע וּכְאֵלֶם לֹא יִפְתַּח פִּיו".

זִכְנִי בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים, לְהִיּוֹת בְּתִשׁוּבָה תְּמִיד, שְׂאֵזְכָּה לַעֲשׂוֹת תְּמִיד תִּשׁוּבָה עַל תִּשׁוּבָה הִרְאֵשׁוּנָה. וְאֵזְכָּה לְתַקֵּן בְּכָל-פַּעַם 'פָּגַם תִּשׁוּבָה הִרְאֵשׁוּנָה', עַד שְׂאֵזְכָּה בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים, לְתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה תִּשׁוּבָה-עֲלֵאָה בְּאַמֶּת כְּרָאוּי.

וְאִזּוֹ: תִּפְתַּח אֶת לְבִי וְדַעְתִּי, לְדַעַת אֶת שְׁמֶךָ. וְאִזּוֹ אֲדַע בְּאַמֶּת: כִּי עַדִּין לֹא הִתְחַלַּתִּי לַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה, כְּפִי עֲצָם גְּדֻלַּתְךָ וְרוֹמְמוֹתְךָ שְׁתּוֹכְנִי לְהַשִּׁיג אֹז.

וְאִזּוֹ תִּזְכְּנִי בְּאַמֶּת: לַעֲשׂוֹת 'תִּשׁוּבָה עַל תִּשׁוּבָה', שְׂאֵזְכָּה לַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה בְּכָל-פַּעַם עַל הַשְּׂגָה הִרְאֵשׁוּנָה - עַל שְׂהִיִּיתִי מְגַשֵּׁם אֶת רוֹמְמוֹת אֱלֹקוֹתֶיךָ, לְפִי עֲצָם רוֹמְמוֹתֶיךָ שְׂאֵזְכָּה לְהַשִּׁיג אַחֲרֶיךָ בְּכָל-פַּעַם.

בְּאַמֶּת: שְׂאֵזְכָּה לְהִיּוֹת כָּל יְמֵי בְּתִשׁוּבָה תְּמִיד, עַד הַיּוֹם אֲשֶׁר תֵּאַסְפְּנִי אֵלֶיךָ, וְתִזְכְּנִי לְעוֹלָם-הַבָּא, לְיּוֹם שְׁכַלּוֹ שַׁבַּת, כָּלוֹ תִּשׁוּבָה.

וְעִזְרָנִי שְׂאֲהִיָּה בּוֹרַח מִן הַכְּבוֹד בְּאַמֶּת, וְאֵזְכָּה לְמַעַט בְּכְבוֹד-עֲצָמֵי, וְלְהַרְבּוֹת בְּכְבוֹד-הַמְּקוֹם.

וְתִשְׁפִּיעַ עָלַי מְכַבּוֹדְךָ הַגָּדוֹל, וְתִזְכְּנִי בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים לְכְבוֹד-אֱלֹקִים, שְׂאֵזְכָּה לְכְבוֹד-דִּקְדָּשְׁהוֹ לְמַעַנְךָ לְבַד. וְלֹא אֲהַנֶּה מִן הַכְּבוֹד כָּלֵל לְמַעַנִּי, וְלֹא אֲשַׁתְּמֵשׁ עִם הַכְּבוֹד, כִּי אִם לְשִׁמְךָ וְלַעֲבוֹדָתְךָ בְּאַמֶּת.

וְתִעֲזָרְנִי לְהִתְעוֹרֵר בְּאַמֶּת, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בְּאַמֶּת, וְתִזְכְּנִי לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּאַמֶּת בְּצַדִּיקֵי-אַמֶּת מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. "כִּי לֹא תִחַפֵּץ בְּמוֹת הַמֵּת, כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה. תֵּשֵׁב אָנוּשׁ עַד דְּכָא, וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם. שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל עַבְדֶּיךָ. הִשִּׁיבֵנו יְהוָה אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה, חֲדָשׁ יְמֵינוּ כְּקֶדֶם".

שובבי"ם

א.

(ח"ב עג)

נמצא לעיל בתחלת פרשת שמות.

ב.

(לקוטי הלכות, גלוח ד, ח)

וזה בחינת שובבי"ם, שבהם נוהגים הפשרים להתענות ולצעק להשם יתברך בתפלות וסליחות!

כי באלו הימים קורין בתורה בענין גלות מצרים וגאלתם, שהיה עלידי צעקה וכמו כן צריכין עתה בגלות הזה.

וזהו (ירמיה ג, כב): "שובו בנים שובבים" - שעקר כל הצרות והגלויות רחמנא לצלן, הם עלידי הסרון הדעת' - שזהו בחינת שובבים, שכל אחד הולך בעולם כמו משגע ושובב ממש, כמו שנאמר (ישעיה נז, יז): "ויילך שובב בדרך לבו".

וכשיבין האדם בעצמו כל זאת: איך הוא שובב ומשגע ממש, פי הולך אחרי "שרירות לבו" (דברים כט יח; ירמיה טז, יב; יח, יב), ואינו מסתפל על תכליתו הנצחי - בודאי יחוס על עצמו, ויצעק הרבה להשם יתברך.

ועל ידי זה יזכה לפי בחינתו, להוליד המוחין והדעת, שעל ידי זה עקר הגאולה בכלל ובפרט, בכל אדם ובכל זמן. (עי' שם באות הקודמת אות ג השני גס'פן לפרשת שמות).

ג.

(שיח שרפי קדש החדש ח"ב רג)

למותרנ"ת ז"ל היה בכל יום שעור וסדר קבוע לאמירת תהלים - דהינו: שאמר יום אחד של תהלים.

וב'ימי השובב"ם וב'ימי הספירה, וב'ימי אלול - היו לו שני שעורים מדי יום באמירת תהלים - והוא על פי המובן בלקוטי מוהר"ן ח"ב עג, עין שם. [נמצא לעיל בתחלת פרשת שמות].

וכל זאת, מלבד שהיה לו קביעות לומר בכל יום ויום, את עשרת המזמורים של 'תקוה הכללי' שגלה רבנו ז"ל.

ד.

(שיח שרפי קדש ח"ד דר)

נהגו אנ"ש בימי השובבי"ם: לצום יום אחד מימי השבוע (עין לקוטי הלכות, גלוח ח, ח, המובא לעיל - שבו שובבי"ם נוהגים הפשרים להתענות). ורבים נהגו לצום ביום ו', ולבלי להשלים את התענית, רק לטעום דבר מה בסוף היום.

והיו אומרים: הנהגות אלו, הם רק זכרון בעלמא שצריך לעשות תשובה, ואין זו התשובה בעצמה, כי התשובה בעצמה זו התשובה האמתית, כל אחד ותשובתו.

כאן בארץ ישראל, נוהגים אנ"ש: לבלי לאכל דבר מן החי ביום אחד מימי

הַשְּׁבוּעַ. (עין 'יסוד־וְשִׁרְשֵׁי־הַעֲבוּדָה', שַׁעֲרֵי־הַמִּפְקָד פ"ב).

[שיחות־הַר"ן קפה: צוּה לַכֹּמֶה אֲנָשִׁים וְכו', וְשִׁלָּא יֵאכְלוּ מַעַת־לָעַת אֶחָד בְּשָׁבוּעַ דְּבַר מִן הַחַי' (מוֹבָא ב'אֲבָנֵי־הַבְּרָזָל, הַתְּקַרְבוּת מוֹהֲרָנ"ת ט: שְׂרַבְנוּ ז"ל צוּה כֹּד לְמוֹהֲרָנ"ת ז"ל בַּתְּחִלַּת הַתְּקַרְבוּתוֹ)].

[סַפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אֲכִילָה ח"ב א: מִי שֵׁישׁ לוֹ אֶצְלָם אֲלָקִים' - עַל־יְדֵי אֲכִילָתוֹ דְּבַר מִן הַחַי' נִתְעַלָּה. וְכו' לְהַפְדָּ].

ה.

(שִׁיחַ־שִׁרְפֵי־קֹדֶשׁ ח"ד רה)

בְּאוֹמָאן לֹא נִהְגוּ אֲנִי שׁ לֹאמַר סְלִיחוֹת לַיָּמִי הַשְּׁוֹבְבִי"ם' כְּנִהוּג בְּאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל.

[ב'לְקוּטֵי־הַלְכוֹת', גְּלוּחַ ה, ת, הַמוֹבָא לְעִיל: "שְׁבִשְׁוֹבְבִי"ם נוֹהֲגִים הַכְּשָׁרִים לְהַתְעַנּוֹת וְלַצֶּעֶק לְהַשִּׁים־יִתְבָּרַךְ בַּתְּפִלּוֹת וְסְלִיחוֹת"].

ו.

(שַׁעֲרֵי־אִפְרִים, פְּרֻשַׁת שְׁמוֹת - רַבֵּי אִפְרִים מִפְּשֵׁעֵדְבוּרֵז ז"ל)

הַיּוֹם הוּא זְמַן שׁוֹבְבִי"ם, וְקָשָׁה לָנוּ לְהַתְעַנּוֹת. יְהִי רְצוֹן שְׁנִזְכָּה לְתַקַּן עַל־יְדֵי צְדָקָה לְעֵנִיִּים הַגּוֹנִים, וְלָקִים עֲצַת רַבְּנוּ ז"ל, "לִידַע אֶת יוֹסֵף" (עַל־פִּי שְׁמוֹת א, ח).

וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעִזְרַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ נוֹכַח לְהַתְגַּבֵּר עַל "מֶלֶךְ הַדָּשׁ" (עַל־פִּי שְׁמוֹת שָׁם), שְׁאָמְרוּ חַז"ל (קְדוּשִׁין ל:): "יִצְרוּ שָׁל אָדָם מִתְּחִלָּה עָלָיו בְּכָל יוֹם".

וְכַמְדָּמָה לִי, כִּי יֵשׁ שִׁיחָה מִרַבְּנוּ ז"ל: "מִי שִׁיּוּדַע מִמְּנֵי, אֵין צָרִיד לְהַתְעַנּוֹת; וְמִי שֵׁאִינוּ יוֹדַע מִמְּנֵי, מַה יוֹעִילוֹ לוֹ הַתְעַנּוּתִים!" - כִּי רַבְּנוּ ז"ל נוֹתֵן תַּקּוּנִים לְכָל הַדְּבָקִים אֵלָיו, לְכָל אֶחָד כְּפִי בַחֲנִנְתּוֹ.

וְחֵי־מוֹהֲרָן תְּצַא: כְּשָׁבָא מְלַעֲמַבְעָרָג, צוּה עָלֵינוּ שִׁלָּא לְהַתְעַנּוֹת כְּלָל. וְאָמַר: הֲלֹא מִי שֵׁאִינוּ זוֹכָה לְהִיּוֹת אֲצִלֵּי עַל רַאשֵׁי־הַשָּׁנָה, הוּא אֵין לוֹ לְהַתְעַנּוֹת כְּלָל. וְמִי שִׁזְכָּה לְהִיּוֹת עַל רַאשֵׁי־הַשָּׁנָה, הוּא בְּוָדָאֵי אֵין צָרִיד לְהַתְעַנּוֹת כְּלָל, מֵאַחַר שִׁזְכָּה לְהִיּוֹת אֲצִלֵּי עַל רַאשֵׁי־הַשָּׁנָה.

ז.

(מְכַתְּבֵי־שְׁמוּאֵל, א' שְׁמוֹת תְּשַׁב"א - רַבֵּי שְׁמוּאֵל הַדְּרוּוֹיץ ז"ל)

כָּעַת כְּבָר זְמַן שׁוֹבְבִי"ם שְׁמִסְגָּל לְתַקַּן הַבְּרִית, "וְאָלָה שְׁמוֹת הַשְּׁבָטִים" וְכו', מְרַמֵּז לֹאמַר תְּהִלִּים שְׁמִסְגָּל לְתַשׁוּבָה, כְּמוֹבָא בַּתּוֹרָה ע"ג חֶלֶק ב', 'תְּהִלִּים מְסָגָל לְתַשׁוּבָה'.

וְשִׁמְעֵתִי מִרְבִּי אַבְרָהָם שְׁטַעֲרִנְהָרֵץ: שְׁמוֹהֲרָנ"ת ז"ל הִיָּה לוֹ בְּשׁוֹבְבִי"ם, שְׁנֵי שְׁעוּרִים בְּאִמִּירַת תְּהִלִּים כָּל יוֹם. הֵינּוּ: שְׁאָמַר ב' פְּעָמִים בְּכָל יוֹם שְׁעוּר תְּהִלִּים. שְׁכָל יוֹם הִיָּה אוֹמַר שְׁעוּר אֶחָד, וּבְאֵלוֹ הַיָּמִים אָמַר שְׁנֵי שְׁעוּרִים בַּתְּהִלִּים.

וְגַם טוֹב לְסַגָּף עֲצָמוֹ עַל־כָּל־פְּגָמִים פְּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, לְבַלֵּי לְאַכָּל דְּבַר מִן הַחַי (עין 'יסוד־וְשִׁרְשֵׁי־הַעֲבוּדָה', שַׁעֲרֵי־הַמִּפְקָד פ"ב).

כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי: שְׂרַבְנוּ ז"ל צוּה לְמוֹהֲרָנ"ת: שְׁבִיּוֹם ב' וּד' לֹא יֵאכְל דְּבַר מִן הַחַי מִעֵרֵב. הֵינּוּ: בְּכָל מַעַת־לָעַת הַב' וְהַד' בְּשָׁבוּעַ. (עין שיחות־הַר"ן קפה; אֲבָנֵי־הַבְּרָזָל, הַתְּקַרְבוּת מוֹהֲרָנ"ת ט).

וְאִפְלוּ אִם מִתְעַנִּים עַל־כָּל־פְּגָמִים יוֹם בְּשָׁבוּעַ, וְאִפְלוּ רַק חֲצִי יוֹם - גַּם־כֵּן חָשׁוּב, וְהַכֵּל לְפִי הַפֶּה וְהַמֶּחֶה.

וְהָעֶקֶר לְשִׁמּוֹר הַמֶּחֶה וְהָעֵינַיִם, "וְלֹא תִתְּוֹרוּ" וְכו'. וּבְזֶה מִתְּקַן יוֹתֵר.

מהכל 'תשובת המשקל', פמובא בתורה
(ח"א) כ"ז.

ופלא: שדוקא בזמן שישראל נזדככו
בעמק הקלפות במצרים מקור
הזמה, וכל נקדה טובה שנזדככו, פעל:
שאפלו עד היום כשקוראין הפרשיות
שלהם, יכולים לזכות לתקון-הברית, ואז
דוקא זמן המכשר לתקן הברית על-פי
כתבי-האריז"ל (שער רוח-הקדש, תקון כז).

וכמו שאמר רבנו ז"ל שם בתורה ע"ג
ח"ב: שדוקא במצרים בהמצר, זכו
ל'תשובה-עלאה'.

ח.

(מכתבי-שמואל, ה' בשלח תשל"א -
רבי שמואל הורוויץ ז"ל)

הנה הגנו בימי השובבי"ם' שמסגל לכפר
על העונות, ולתקן תקון-הברית.

ומרבנו ז"ל וממוהרנ"ת ז"ל: יש התקון
להרבות בהם באמירת תהלים,
שמסגל לפתח שערי תשובה ולתקן הכל.

וכן מסגל בהם: ה'נתינת צדקה' - שכל-זה
הוא גם-כן בחינת 'תענית', ו'חטאך
בצדקה פרק" (דניאל ה, כד).

ומהצדיקים רבי אלימלך ז"ל, ורבי נחום
מטשערנאביל: "שאמירת
תהלים כמו תעניות" וכו'.

וגם מה שיכולים להשתתף מעט, אפלו
'תענית שעות', או 'דבר מן החי' -
הכל מצטרף.

ולקוטי-הלכות, השכמת-הבקר ג, ה: ועל-כן אסור
לאכל ולשתות קדם התפלה, כי צריכין להרעיב עצמו קדם
התפלה, שזהו בחינת 'תענית שעות', שבכל יום מרעיבין
עצמן ומתעניין קדם התפלה. עי' שם באריכות].

